

SKUPNA SEJA PZS IN US LJUBLJANSKE UNIVERZE

Na skupni seji pedagoško-znanstvenega in univerzitetnega sveta ljubljanske univerze 27. decembra so se v razpravi o doseganju delu centra za razvoj univerze in o njegovem programu delna prihodnje leto ponovno zaostri. Nekatera aktualna vprašanja univerze. Kot že večkrat doslej so se tudi na tej seji pri nakazovanju odgovorov nanje soočili najmočnejši interesi, ki so danes prisotni v procesu ustavne reorganizacije univerze in v spremembi političnem dogajanju. Med temi interesi seveda ni bilo študentskega, čemur pa odsotnost študentskih predstavnikov na seji še malo ni vzrok. Nekoliko grobo je mogoče te interese poimenovati takole: najprej interes „tehno-kratske reforme univerze“, ki izvaja svojo legitimnost iz določenih predstav o potrebah prakse – predvsem seveda gospodarstva; nato interes ohranjanja statusa quo ali kvečjemu zelo postopnega spreminjanja univerze; nosilci tega interesa se sklicujejo na omejenost obstoječih finančnih, kadrovskih in drugih možnosti za spreminjanje; in končno je tu še – recimo mu: politični interes, ki samega sebe razume kot občega in skuša zato sicer preseči parcialnost obeh prejšnjih; tako vsebuje njegova artikulacija tudi nekoliko radikalnejše posege v obstoječo univerzo, vključuje pa tudi posamezne študentske zahteve. Vendar pa zaradi svoje pragmatične in ideološke narave – in s tem vezanosti na obstoječe – zaenkrat ne more pomeniti alternative, ampak je le kompromis med obema skrajnostima. Oris po naši presoji najbližjih razprav na omenjeni seji naj bo torej tudi delna ilustracija takšne, sicer nujno shematične in pomanjkljive ocene.

Predstojnik centra za razvoj univerze dr. Ljubo Bavcon je v uvodu najprej na kratko orisal kadrovske in prostorske težave, ki so spremljale delo centra od njegovega nastanka in ki so botrovala neizpolnitvi nekaterih nalog. Nato pa je pojasnil nekatere postavke osnutka programa centra. Poudaril je nujnost pritegnitve čimvečjega števila zunanjih sodelavcev, delovnih skupin in inštitutov in pa nujnost večje usmeritve v svetovanje študentom. O splošnih nalogah centra je menil, da so lahko le del splošnih nalog univerze. Ob vprašanju učinkovitosti študija, ki naj bi bilo v prihodnje eno glavnih delovnih področij centra, je pozval k iskanju osnovnih vzrokov sedanjega fiktivnega vpisa, nadaljevanja študija ipd. Ob tem bo treba odgovoriti na vprašanje: ali še naprej odprt vpis, in če ne, ali vpeljati represivni ali svetovalni sistem selekcije. Univerza naj se skupaj s SS zavzema za ureditev materialnih pogojev študija; podpira naj tiste ukrepe štipendijske politike, ki korigirajo učinke socialne diferenciacije in pospešujejo učinkovitost študija. Aktualno je tudi vprašanje lokacij za gradnjo novih objektov – domov, fakultet, stanovanj za asistente itd.

Obširno je diskutiral član sekretariata CK ZKS Gojko Stanič. Njegove „kritične pripombe“ so letele tako na poročilo o delu kot na program dela Centra. Tako je med drugim ugotovil, da bi morali – v okviru raziskave, ki je v pripravi – ugotavljati tudi predstave diplomantov, večjih gospodarskih organizacij in študentov o temeljnih vprašanih univerzitetne reforme, in ne le predstave univerzitetnih delavcev, kot predvideva sedanja zasnova raziskave...

Glede raziskav na področju usmerjanja in svetovanja študentom je Gojko Stanič menil, da so usmerjene le na gimnazijsko populacijo,

ne pa tudi na druge skupine in poklicne šole, s katerih naj bi v bodoče omogočili prehod na univerzo. Kot dopolnilne programa Centra je predlagal študijo o idejnosti pouka; proučiti je treba tudi vprašanje prehoda kadrov iz prakse na univerzo, probleme izrednega študija in predvsem neučinkovitost študija; ob tem je treba raziskati možnosti za mentorski sistem študija. In končno se je Stanič zavzel za vpeljavo „študijskih normativov za študente“ (?!) – kar naj bi pripeljalo do hitrega diplomiranja.

Podpredsednica izvršnega sveta dr. Aleksandra Kornhauser je svojo obširno razpravo osredotočila na centralne probleme, ki da označujejo tako krizo naše univerze kot evropske univerze sploh in ki naj bi pomenili prioriteto v programu centra. Po njenem mnenju gre predvsem za probleme „motene“ socialne strukture univerze, velikega osipa, predolgega študija, izolacije univerze od družbenega okolja in pa za problem zaostajanja študijskih programov za razvojem znanosti. Univerzo je treba reformirati, pri čemer se lahko zgledujemo tudi pri reformnih prizadevanjih in organizaciji univerze drugod, npr. na Švedskem in v Franciji (?!). Dr. Kornhauserjeva je tudi ugotovila, da se ob uresničevanju nove ustave na univerzi kažejo želje po ohranitvi statusa quo, ki se izražajo tudi skozi zgolj formalistično razumevanje oblikovanja TOZD; o tem je vse premalo vsebinske razprave. Omenila je še težnje po slabšanju količinskega razmerja med izobraževanjem kadrov za „proizvodnjo“ in za „nadgradnjo“ oz. delitev dohodka, seveda v „škodo proizvodnje“. Socialno strukturo univerze pa naj bi popravili z odprtostjo univerze tudi do poklicnih šol. Vso svojo razpravo je dr. Kornhauserjeva podprla s podatki in ugotovitvami nedavne evropske konference o izobraževanju (!).

Na koncu je ponovno spregovoril predstojnik Centra dr. Bavcon. Strinjal se je z velikim delom pripomb in dodatnih predlogov k programu Centra, vendar je zelo poudaril objektivne ovire, ki omogočajo Centru pa tudi univerzi uresničitev le majhnega dela predlaganega. Za univerzo pa je še pomembnejše subjektivno nestrinjanje vsaj dela univerzitetnih delavcev z nekaterimi spremembami. Dr. Bavcon je menil, da je možen edino kompromis: narediti tisto, kar so univerzitetni delavci pripravljani narediti. O problemih, kot so osip, izkrivljena socialna struktura ipd. pa je dejal, da so to širše družbeni in ne le univerzitetni problemi. Igor VIDMAR

PETI KOROŠKI KULTURNI DNEVI

V soboto, 29. decembra so se v celovski delavski zbornici končali peti koroški kulturni dnevi. Ob koncu tridnevnega zasedanja je treba ugotoviti, da zanimanje kljub obsežnemu programu ni upadlo, temveč prej naraslo in doseglo vrhunec v soboto popoldne ob podijskih diskusiji o temi: 25 let deklaracije človekovih pravic – Ideja in koroška resničnost. V diskusiji, ki je pokazala, da je razlika med načeli in koroško stvarnostjo še vedno ogromna, so sodelovali predstavniki večine in manjšine ter matic.

Na otvoritveni slovesnosti v četrtek, 27. decembra so bili kot častni gosti prisotni generalni konzul SFRJ v Celovcu Bojan Lubej, bivši deželni glavar Koroške Ferdinand Wedenig, prodekan filozofske fakultete Univerze v Ljubljani dr. Vasilij Melik, zastopnik koroške deželne vlade, referent za splošne manjšinske zadeve dr. Baumann ter drugi. Nasploh pa so bili peti koroški kulturni dnevi najboljše obiskani doslej, zaključni slovesnosti pa je

Zaradi silno obširnega programa so koroški kulturni dnevi potekali v štirih sekcijah (1. sekcija za manjšinsko pravo, 2. sekcija za gospodarska vprašanja, 3. sekcija za jezikovna vprašanja ter 4. sekcija za zgodovino in umetnost). Plenarna zasedanja pa so potekala seveda v skupnem prostoru. S tem je bila nekoliko spremenjena struktura dosedanjih kulturnih dni, s podijsko diskusijo ob 25-letnici listine o človekovih pravicah pa so bila prvič odprta vrata tudi nemško govoreči javnosti.

V avli delavske zbornice pa je bila odprta tudi razstava o kmečkih puntih na Slovenskem.

In ne nazadnje: koroški kulturni dnevi so bili publicirani v nemškem tisku kot nikoli doslej (novoletna številka dnevnika „Kleine Zeitung“ je posvetila celi dve strani temi „Koroška v očeh Avstrije“). Tudi radio in televizija sta v nemških in slovenskih oddajah posvetila veliko pozornosti koroškimi kulturnim dnevom.

Morda pa je najpomembnejše to, da so koroški Slovenci kljub politični neenotnosti danes veliko enotnejši, kot so bili pred leti. Formiranje lastne inteligence pa pomeni tudi formiranje povsem enakovrednih diskutantov v primerjavi z večinskimi narodom, ki ima v diplomaciji že tisočletne izkušnje.

Ludvik TONČIČ

PRIPRAVE NA VOLILNO SKUPŠČINO SKUPNOSTI ŠTUDENTOV LVZ

10. januarja 1974 bo redna volilna skupščina Skupnosti študentov LVZ. Priprava skupščine in kandidacijski postopek za novi izvršni odbor SS LVZ je seveda (po statutu) v rokah sedanjega IO-ja. Zakasnitev volilne skupščine, ki pa ni katastrofalna, je povzročil tudi predlog dosejanega IO SS LVZ, in sicer na skupščini v oktobru, naj se podaljša mandat vsem študentskim predstavnikom oziroma organom SS LVZ do kongresa mladih, ki naj bi bil po taktičnih predvidevanjih v marcu. Toda delegati skupščine so ugotovili, da dogodek, kakršen je kongres mladih oziroma reorganizacija skupnosti študentov ni tako pomemben, da bi se splašalo podaljšati mandat vsem organom v SS LVZ. Zato je moral IO SS LVZ pač poskrbeti za redno volilno skupščino! Nekoliko je datum skupščine premaknilo tudi to, ker so študentske organizacije po fakultetah pošiljale poročila o svojem delu zelo počasi. Na volilni skupščini bosta najpomembnejša dogodka nedvomno: poročilo o delu dosejanega IO SS LVZ ter nato razrešitev le-tega in volitve novega IO SS LVZ oziroma novega predsednika Skupnosti študentov LVZ.

V grobem pogledno delo IO SS LVZ v preteklem mandatnem obdobju. Lahko ga v glavnem ocenimo kot uspešno. Kot najpomembnejše lahko štejemo močno usmeritev na fakultete torej manj forumsko delo; za iniciativo FO-jev fakultet je bilo obilo prostora. Jasno je, da se je s tem okrepila tudi komunikacija med fakultetnimi odbori in IO-jem. Usmeritev se ni pokazala vseh sadov, kajti fakultete so pogosto vsebinsko premalo pomagale oziroma vplivale na delo IO SS LVZ. Zato je bila iniciativa IO-ja pogosto enosmerna. V zadnjem obdobju se je aktiviralo po fakultetah precej novih študentskih aktivistov, toda prave iniciative s fakultet še ni čutili. Priznati pa moramo, da študentski organi oziroma študentski aktivisti delajo predvsem doma (v neposrednem okolju), to je na fakultetah, za povezovanje med fakultetami pa še ni moči. Povečal se je vpliv študentov v samoupravnih organih fakultet (spremembe posameznih predmetov,

učnih načrtov, studentje konstruktivno sodelujejo pri formiranju TOZD-ov, upoštevajo se mnenja študentov ob imenovanjih in reelekcijah profesorjev, „pojavi“ se ankete o pedagoškem delu profesorjev...). Te pozitivne spremembe oziroma usmeritve dela študentskih aktivistov (na področje dela na fakultetah) se navzven nekoliko manj poznajo, so pa izredno pomembne in jih nikakor ne smemo omalovaževati.

IO SS LVZ je poleg tradicionalno močnih in uspešnih komisij (socialno-ekonomska /tako množičnega zbora, kot je bil ta v juniju o problemih štipendiranja, že dolgo ni bilo/, komisija za reformo univerze, komisija za mednarodne odnose, itd.) največ naredil za informiranje študentov o svojem delu in delu fakultetnih organizacij in to s študentskim dnevnikom. Odločil se je tudi za ustanovitev skupnega računovodstva SS LVZ, ki je s kašljanjem steklo, pa za spremenjen način financiranja v SS LVZ itd. Nekoliko slabše je IO SS LVZ zastopal študente nazven! Tu ne mislim v Zvezi študentov Jugoslavije, kjer je bil prispevek slovenskih predstavnikov res konstruktiven, tu mislim na zastopanje v širšem slovenskem prostoru. Študentska organizacija, njena mnenja in zahteve v zadnjih letih ne pomenijo kdove kaj. To se je pokazalo že večkrat: ob neresovanju študentskih problemov na področju štipendiranja (nobene prave volje ni, da bi se socialna slika kaj spremenila), ob organizacijskih spremembah (študentje bi morali biti sklicatelji kongresa mladih), univerza in problemi študentov so v drugem planu, ignoriranje študentskih zahtev za ureditev delovnega statusa študentov... To so problemi in naloge, ki jih bo moral novi IO močno postaviti in energično zahtevati njihovo rešitev!

Stekel je kandidacijski postopek za nov IO SS LVZ. Med kandidati so predstavniki z vseh fakultet, kar je določena garancija, da se osnovna usmeritev na fakultete ne bo zamenjala in da se ni bati forumskega dela. Še o kandidatih za novega predsednika SS LVZ. Na sestanku na IO SS LVZ (26.12.) in sestanku aktiva komunistov v vodstvenih organizacijah Skupnosti študentov LVZ (28.12.) se je izkristaliziralo mnenje, da je med tremi resnimi kandidati najprimernejši Boris Muzevič (odgovorni urednik radia Student, do srede jeseni podpredsednik IO SS LVZ, sicer pa s svojimi izkušnjami in sposobnostmi najresnejši kandidat).

Nov IO SS LVZ, ki bo na skupščini izvoljen, čaka nekaj pomembnih nalog! To je predvsem kongres mladih (ni še jasno, ali bo spomladi ali pa je že prestavljen na jesen), formiranje TOZD-ov po fakultetah, kjer bo potrebno še precej dela, da se bo uveljavila študentska tretjina oziroma polovica v organih TOZD-ov, reforma univerze, socialno-ekonomska vprašanja, itd. Očitno pa je, da bo potrebno spolitizirati in aktivirati še veliko več študentov, pri njih vzbuditi politično zavest, ki je še vedno preslabo razvita, tako da ustave in... spremembe ne bodo šle neopazno mimo in da se bodo uveljavile zahteve, ki jih nekateri (na žalost še vedno samo nekateri) študentje postavljajo.

CF

PS: v naslednji številki vas čaka obširno poročilo z redne volilne skupščine Skupnosti študentov LVZ pa tudi analiza realizacije sklepov lanske.

ZAPIS OB TV-SNEMANJU UNIVERSITAS

I

Bilo je v kičasti dvorani — obnovljenem ostanku sakralnosti UNIVERSITAS. Tam je bilo veliko utopistov, ki so govorili svoje misli v smeri istega tripa.

Govorili so robustno preproščino za imaginarni avditorij. V mnogih naočnikih je blestel ne o n prihodnosti; toda joj, to je bilo hiperintenzivirano cerebralno fluoresciranje.

Slovenski duh se je izrazil kot duh statistike (o, putana!) in sheme, sheme, sheme...

Vse živo je postalo gospodarstvo, ki je zagospodarilo v atmosferi, prežarjeni s sijem reflektorjev, da je dr. Kornhauser rekla, da mora UNIVERSITAS biti reflektor prakse.

II

Der Trieb geht darauf aus freie vernünftige Wesen ausser uns zu finden, und mit ihnen in Gemeinschaft zu treten; er geht nicht auf Subordination, wie in der Körperwelt, sondern er geht auf Koordination aus.
J.G. Fichte: Über die Bestimmung des Gelehrten v Über den Gelehrten, Aufbau — Berlin 1956 str. 55.

Kljub vsemu mi ni žal, da sem bil tam, čeprav sem se dolgočasil kot Marija in si dovolil biti sprovočen, kajti drugače ne bi verjel — vsaj ne, če bi to videl na Televiziji, ki ji najlaže ne verjamem tako, da je kaj prida ne izpostavljam njenemu žarčenju. Toda bilo je res, da še nisem videl (dobesedno: slišal) takšne enosmerne logike v tisti kičasti dvorani; naj bo kakorkoli: vendar enkrat na svojo grozo vemo, kje smo. Spričo tistega snemanega nedogajanja mi je, da bi zapisal nekaj besedic, pa se do tu še nisem odločil, ali bi se tistega trenutka, ki kaže na nekaj nazaj in na nekaj naprej, lotil na način zajebantskega pamfleta ali na način kakšne analize. Razumevajočega bralca prosim, da mi oprostí, ker me bo nakazana razdvojenost po vsej verjetnosti spremljala skozi celoten zapis. Naj sebi in tebi, bralec, v tolažbo opozorim le, da gre za stvar samo, pa naj jo imenujemo tako, da ji rečemo blodnja neke majhne, raje ne preveč odgovorne sanjaške znanstvenosti, ali tako, da ji rečemo avtoritarna strukturiranost scientističnega fragmentariziranega pozitivističnega duha.

Ne, zares ne trdim, da je kdorkoli neumen. Nasprotno! Večina tam prisotnih (da ne rečem skoraj vsi) je bila nadpovprečno inteligentna, in ta visoka stopnja IQ-a se je v institucionalnem kontekstu kazala tudi v akademskih titulah. Toda gre za to, da se človek vpraša o življenju tega ljudstva na UNIVERSITAS, ki prostočasno vsej TV-javnosti v brk zatruje, da študent JE s u b j e k t študijskega procesa, ter v vsej harmoniji odkrije le en „znanstvene“ zaskrbljenosti vreden razlog razmišljanja o (lepo postopni) spremembi UNIVERSITAS; le-ta bi naj namreč bila bolj šibko povezana z nečim, kar se imenuje ali proizvodnja ali neposredna produkcija ali kar praksa. Vprašanje o življenju na UNIVERSITAS se ti tako vsili spričo takšnega sklepanja, ki se odredi vse problematičnosti problematike s pomočjo znanstveniško popoprane banalne resnice, ki se na istem banalnem nivoju, na katerem jo „znanstvena“ pamet odkrije, tudi razrešuje. Mimogrede seveda izgine iz „vidnega polja“, da pravzaprav gre za reformo univerze.

Upal bi se trditi, da bi (sicer ne kaj dosti definirana) enostranska povezanost univerze z gospodarstvom rodila predvsem naši varianti (bolj podzavestno kot zavestno prisotnega) tehnokratizma ustrezne „rešitve“. „Znanstvena“ pamet si najlaže predstavlja svet tako, da ga formalizira in potem s pomočjo natanko določenih postopkov, z modernimi računalni določi odnose med razpoložljivimi količinami. Dokler se ta pamet ukvarja s kakšnim manjšim delčkom sveta oz. s tistim, kar si ona misli, da je delček sveta (npr. molekula, atomsko jedro, benzenova struktura, ...) je normalnemu življenju nevarna na dokaj posreden način, stvar pa postane hudičevo delikatna, ko se „znanstvena“ formalizacija hoče ovekovečiti kot institucija, kar pa pomeni obenem politiko in še produkcijo. Posledica prevladovanja tovrstne pameti, ki mimogrede še misli svet rešiti konfliktov in dialektike in se pri tem še sklicuje na prevladujočo ideologijo avantgarde delavskega gibanja (ki se kaj hitro iz borbenega programa v tej interpretaciji prelevi v mrtvo točko, od

katere naprej (?) se vsi strinjamo, pa je še to, da vsak govor o drugih ali če hočete kompleksnejših dimenzijah imenovane problematike zazveni kot šepetanje nepotrebne transcendence.

Tako je potreba, da študent postane subjekt, utemeljena v možnih boljših proizvodnih rezultatih, da se sam pomen besede subjekt zreducira na nekakšno magijo za zmanjšanje osipa, samoupravljanje študentov začne pomeniti prisotnost študentskih predstavnikov pri glasovanjih, sodelovanje s proizvodnjo pa poleg delavskega vpliva na univerzo (v tem kontekstu pač varovalna barva) predvsem komunikacijo s tistimi v proizvodnji, ki v o d i j o proizvodni proces (le kdo je to?) in ga vedno teže vodijo spričo bojda frapantnega znanstvenega progressa.

Mislím, da se vprašanje samih vsebin procesa spreminjanja (malo tvegano je ob takšni statičnosti govoriti o revolucioniranju) začenja zaostrovati bolj kot si določene vrste „akademskih“ duhov morejo predstavljati. Zgodovinska razparceliranost znanosti, pogojena s povsem določljivo produkcijsko racionalnostjo razdeljene družbe, v svoji najizrazitejši fazi, ko je kritični antiavtoritarni totalizaciji razvidna kot orodje reprodukcije sistema vladajoče moči — svetovne iracionalne represije, prihaja v kolizijo s težnjami po osvoboditvi. Vprašanje spremembe univerze postaja bistveno socialno vprašanje.

Slovenska univerza, ki je po svoji tradicionalni konstituciji prevzela model evropske univerze 19. stol., ob svoji ustanovitvi odražala interese k lastni (tudi v okviru nacionalnosti) emancipaciji težečega šibkega meščanskega razreda, katerega kultura je kazala odvisnost od evropskih kulturnih velesil, se je razumljivo oblikovala v skladu z razvojem institucionaliziranega znanja v okviru buržoazne kulture sploh. Šibka materialna osnova socialistične revolucije pa ravno tako ni omogočala tistega obrata v funkcioniranju univerze, ki bi prinesel predpostavke za njeno celo s t n o' preosnovo s konsekvencami za pedagoški proces, znanstveno-raziskovalni proces in še manj za samo socialno učinkovanje univerze, ki je opravila svoj del posla v vzpostavljanju „moderne“, po socialni diferenciranosti strukturirane družbe. V tem okviru ne gre za spravevanje po tem, ali bi moglo vse skupaj potekati kako drugače, ampak gre za ugotavljanje, da tako je in da je to stanje predpostavka vsakršnega delovanja na UNIVERSITAS. Te predpostavke morejo roditi še močnejšo tehnokratizacijo univerze, kar je v skladu s težnjo po „usklanjanju univerze s potrebami gospodarstva“, kakor tudi po drugi strani d e m o k r a t i z a c i j o univerze z globokosežnejšimi konsekvencami tako za strukturiranost gospodarstva, za družbene odnose v globalni družbeni reprodukciji, torej za celotno nacionalno kulturo v najširšem pomenu te besede. Tista prva smer, ki po vsem sodeč celo prevladuje (ne zaradi hudobije kogarkoli, ampak zaradi konkretnih socialnih interesov še vedno prevladujoče socialne strukture, povezanih z nekritičnim sprejemanjem konservativnih nasledkov mentalitete efience), med drugim pelje v ohranjanje tako razdrobljenosti nacionalne ekonomije, ohranjanje zgolj formalnega, namesto vsebinskega samoupravljanja tako v mikroodnosih kakor v globalu, ohranjanje kulture v njenih elitarnih modalitetah, predvsem pa k enodimenzionalizaciji razvoja kreativnosti, kar pomeni sprejemanje sedanega svetovnega modela kanaliziranja svobode človeka v „svobodo“ izbiranja med iluzornimi vrednostmi različnega blaga. Vsak poskus reforme univerze s parcialnimi posegi, kot so izboljšave stikov z ostalimi sferami produkcije, različne statutarne spremembe, uvedba ideološke vzgoje, nakupi električnih računalitd., prispeva predvsem k zameglitvi osnovnega cilja, ki zadeva spremembo univerze kot celote, kot enega najdinamičnejših delov celotne strukture družbene reprodukcije in tako terjaja drugo kulturno življenje na UNIVERSITAS, ki more prinesiti socialno težnjo v vsako znanost in vpliv na spreminjanje sistema družbenih vrednot.

Reforma univerze tako ni nekaj, o čemer veliko in preveč govorimo, pa „premalto delamo“, kot sodi zdravorazumarstvo (vulgarna posplošitev scientističnega duha), ampak je proces definiranja globalnega revolucionarnega interesa in diferenciranja interesov (jasno ne na brezplodni način politikantske ekskomunikacije določenih individuov), ki poteka na način argumentirane neobremenjene debate, ki odpira možnosti kreativnega iskanja ustreznih daljnosežnih odločitev.

Svetovni tisk se je hitro pomiril z dejstvom, da Allendejevega Čila ni več. Vse boš je na prvih straneh predvsem takrat, ko izženejo kakšnega novinarja oz. ko pridejo do podatkov o več deset ali sto umorjenih Čilencev. Funkcija svetovnega tiska ostaja to, kar je že dolgo – objektivno in „nepriazno“ poročati! o nekem dogajanju ali stanju. Svetovni tisk ni nekaj abstraktnega; to so velike tiskovne agencije, ki se na podlagi ogromnega kapitala obnašajo „liberalno“ in „nevtralnno“, ki preprosto poročajo in (praviloma) na „zahtevo“ bralcev dobesedno kradejo informacije, s čimer potrjujejo lastno „samostojnost“. Pri tem gre tako za prevaro kot samoprevaro, ki bi se ob notranji demokratizaciji velikih tiskovnih družb zrušile v nič. Takrat bi se jasno videlo, da je poročanje demokratičnega buržoaznega tiska buržoazno poročanje, z demokracijo, ki je buržoaznemu sistemu imanentna.

Glede na notranjo strukturo drugačna, v zadnji posledici pa popolnoma enaka, je funkcija poročanja agencij iz tako imenovanih socialističnih držav. Tu je državnemu in predvsem partijskemu interesu podrejeno vse, vključno (če že ne predvsem) s tiskom.

Posledica teh razmer znotraj velikih svetovnih agencij so tudi poročila o dogajanju v Čilu.

Danes vemo, da je večina voditeljev čilske komunistične partije v Moskvi, kjer, po še nepotrjenih informacijah, nameravajo ustanoviti partijsko vodstvo v izgnanstvu (izjema je Luis Corvalan, ki ga ima junta zaprtega na enem izmed čilskih otokov). To se dogaja v času, ko so se vse levičarske in revolucionarne sile Čila zavestno odločile za skupen in takojšen oborožen spopad s fašističnimi silami. Ne da bi se spuščale v špekuliranje o neštetih drugih možnostih, se nam prav trodimenzionalno vsiljuje primerjanje sedanjega položaja v Čilu z odločitvijo naše partije pred skoraj štiridesetimi leti, ko je najbolj zaveden del vodstva prišel (oziroma ostal) v domovino, v ilegalo, med ljudstvo! Danes, v tem trenutku ni temeljno vprašanje, ali so res nastopili vsi objektivni faktorji za uspešen revolucionarni boj v Čilu. Za vsako ceno se je treba postaviti ob stran revolucionarjev iz tistega dela ljudstva, ki se prav zdaj spopada s fašizmom in mednarodno imperialistično zaroto.

Dejanje, vloga in pomen komunističnih voditeljev čilske partije, ki v Moskvi fantazirajo o tej ali drugi obliki odpora, bo ocenila zgodovina. Toda čas prehiteva misli! Kakšna bo ironija zgodovine, če bodo fašisti zadali odločilne udarce osvobodilnemu in revolucionarnemu gibanju, kar se lahko zgodi tudi zaradi odsotnosti partijskih voditeljev! Partija bo dala piko na i, češ da ni bilo mogoče izvesti revolucije. To bo teoretičen režima desetisočih mrtvih revolucionarjev. To bo objektivno opravičilo za današnje dejanje.

Prav temu cilju hote ali nehote služi poročanje svetovnih tiskovnih monopolov, ki, namesto da bi mobilizirali svetovno javno mnenje v nenehno in dosledno podporo revolucionarnim bojem, špekulirajo s sedanjim položajem, seštevajo mrtve in napovedujejo rezultate. Pred nekaj dnevi (15. decembra) je Delo objavilo nekaj misli iz proglasa skupine čilskih strank narodne enotnosti in levičarskega revolucionarnega gibanja MIR (Movimiento de Izquierda Revolucionaria). S tem se je Delo končno (čeprav neskončno parcialno, nepopolno in tudi brez resničnega komentarja) postavilo na stran tistih revolucionarnih sil, gibanj in skupin, ki jih (naj tudi to povemo) Vitomil Zupan v svoji radijski igri Suženjski trg obravnava s stališča meščanskega sentimentalizma oziroma banalne kvazi revolucionarne doslednosti. Korak naprej, ki bi ga lahko Delo storilo, korak naprej v angažiran odnos do čilske tragedije, bi bila iskrena in natančna analiza sedanje situacije, ki bi, četudi se Delo ob tem ne bi „opredelilo“, jasno prikazala, kaj in kdo je tisto ljudstvo, ki se bori, in kaj in kdo so tiste sile, ki na račun tega boja zbirajo politične poene doma (v Čilu) in mednarodni areni.

Analiza bi nedvomno pokazala, da so bili pripadniki MIR-a v „radikalno-kritični opoziciji“ do Allendejeve Unidad Popular, da torej v njej niso sodelovali, hkrati pa so bili de facto Allendejevi zavézniki. Allende se je, še preden je bil izvoljen, z voditelji MIR-a dogovoril o sodelovanju. MIR je sprejel ponujeno roko in prenehal s „terorističnimi“ akcijami. Vse sile so bile usmerjene v razkrinkavanje oportunitizma znotraj Unidad Popular in opozarjanje na vse hujše in vse bolj neposredne akcije fašistične zarote in mednarodnega imperialističnega kapitala. 15. oktobra pa si je Gus Hall, vodja KP ZDA, na zborovanju ameriških komunistov v New Yorku, drznil izjaviti, da so za sedanji položaj v Čilu krivi in odgovorni radikalni levičarji. Izjemno sarkastična ocena, če vemo, kdo je danes v prvih vrstah na barikadah.

Iz analize bi bilo nadalje razvidno, da so pripadniki MIR-a „ekspropriirali“ banke (kar so, poleg ugrabljanja diplomatov ipd., počenjali tudi njim „sorodni“ Tupamarosi, ki so pred nedavnim objavili proglas o novem načinu bojevanja; seveda niso tega naredili iz kakšnega malomeščanskega usmiljenja do polnih človeške ljubezni in razumevanja buržujev in njihovih lakajev, ampak zaradi spremenjene situacije, v kateri se odvija njihov revolucionarni boj), hkrati bi zvedeli, da so po vaseh, v tovarnah in na univerzah usta-

navljali ljudsko milico in druge oblike ekonomske, politične in oborožene samozaščite.

Preverili bi izjavo ambasadorja Allendejeve vlade SERIA SANČEZA BAHAMONDA iz Beograda, češ da „gre za čudno stvar: Ko pridejo na oblast napredne sile, imajo kapitalistične dežele do njih popolnoma jasen odnos – ekonomski bojkot, prekinitve kreditiranja in končno začetek kampanje, s čimer naj bi zrušili napredno vlado. Socialistične in napredno usmerjene dežele, ko pride na oblast vojna hunta, ne reagirajo na enak način.“

Še marsikaj drugega bi pokazala taka analiza. V vsakem primeru pa bi bila iz nje razvidna resnica – resnica, ki zavezuje.

To bi bil še en udarec našim zakrknjenim malomeščanom in zadovoljenim tehnokratom, ki so „zaskrbljeni“ nad usodo človeštva samo takrat, ko pride v „nevarnost“ njihovo udobje.

G I L E

NI IN NE SME BITI SAMO KRVAV OPOMIN,
ČILE ZAHTEVA DEJANJA

Arabsko izraelski spopad (predvsem pa možnosti razširitve le-tega) jih je prestrašil. To ni bila normalna človeška zaskrbljenost, bil je to strah drobnolastniškega meščana, psevdointelektualca.

Resnica o Čilu jih tudi ne bo prestrašila sama po sebi. Resnica o Čilu je lahko predvsem conditio sine qua non revolucionarne situacije znotraj naših meja. S tem ne mislimo na „ultra-leve barikade“ in podobna posploševanja. Mislim na revolucionarno situacijo, ki ne more mimo ŽK, na situacijo, ki implicira RESNICO o Čilu, ker prav ta resnica je ena izmed tisočih (vključno z arabsko-izraelsko vojno), ki omogočajo tako ŽK kot vsem revolucionarnim silam pri nas, da se de facto potrdijo kot revolucionarne. Naša podpora Čilu, podpora, ki je mogoča znotraj meja SFRJ, je REVOLUCIONARNA SITUACIJA! Samo iz nje lahko izhajajo ostale, konkretne akcije na mednarodnem področju. Nihče ni ob strani, ko streljajo komuniste!

To je na svoji koži izredno živo doživela čilska krščanska demokracija (seveda gre tu za njen desni in sredinski del). Stali so ob strani in čakali padec Allendejeve vlade. Pinochet-ova vojaška hunta pa je v skladu s svojo fašistično orientacijo dosledna. Krščansko demokracijo so izbrisali s seznama strank, zapečatili njene urade, zaprli profesorje, ki so ji pripadali; neusmiljeno so obračunali z delavci, člani krščanske demokracije – krščanska demokracija (ne samo čilska) bi se iz tega primera lahko naučila vsaj to, da so za fašiste delavci najprej delavci (in s tem sovražnik številka ena vseh fašistov in kapitalističnega „blagostanja“) in šele potem pripadniki strank. Dvomimo, da jih je ta nauk sploh dosegel.

Današnji položaj v svetu zahteva razumno opredelitev. To pa je lahko samo opredelitev za dejavni in borbene humanizem, socialistični humanizem. To ni neodgovorno ravnanje tistih posameznikov in družbenih skupin (sil), ki svojo eksistencialno štisko izražajo v sicer realni (možni) skrbi, da se lahko spopad med antagonističnimi razredi konča s katastrofo.

Razumna opredelitev je dosledna v boju proti sodobni krščanski morali, proti dekalogu, ki je iz človeka naredil abstraktno bitje, katerega tuzemske stiske so pogoj brezmejne svobode v onostranstvu. Reformacija ni bila „nebeški“ spor s katolicizmom. Šlo je za spopad na zemlji, za tuzemsko razrešitev, potrditev in opravičilo „duha kapitalizma“. Čas je potrdil realnost reformacije v njeni „nebeški“ in zemski varianti. Kaj pa je katolicizem danes, če ne „reformirana reformacija“ (tj. katolicizem, ki je že zdavnaj presegel enodimenzionalnost klasičnih reformatorjev (Luther, Calvin). Socializma ne moremo reducirati na boj proti krščanski morali, ki tako, kot je nekaj reformacija, predstavlja hkrati s tem boj za socialistično moralo.

Socializem je boj človeka za človeka. Izhodišče boja je človek, tukaj, zdaj, ta in takšen! Gre torej za situacijo, v kateri si lahko lažemo, gradimo samoprevaro, se zadovoljujemo s svojim mirom in udobjem ipd., s čimer pa ni mogoče razrešiti lastnih stisk, še manj pa razumeti (kaj šele reševati) stiske drugih.

Analiza situacije, resnica situacije je izhodišče, prvi korak borbenega socializma. To je eno izmed bistvenih zagotovil, da se miroljubna koeksistenca ne bo zreducirala na status quo, na nespremenljivost družbenega reda.

Razumna opredelitev torej ne more biti kontemplativna krščanska morala, kot tudi ne subjektivistični, eksistencialistični humanizem oziroma „kreativna“ logika „zaprtih“ socializmov. Prav tako pa se danes opredeljuje svetovni tisk, tisti tisk, ki se ima za svobodnega. Razsežnosti te svobode bi bilo mogoče ugotoviti tudi z analizo vloge oz. funkcije tiska v aferi Watergate in pri objavi Pentagonskih dokumentov.

Na koncu naj povemo, da nam ni šlo za teoretiziranje o človeku. Naš namen je bil vzpodbuditi pri tistih ljudeh, ki čutijo stisko Čila kot lastno stisko (v nekem smislu tu tudi za Delo; ta „nekem“ je popolnoma jasen in mislim, da ga Delo prav dobro razume; če ne, potem res ne morem reči — toliko slabše za Delo, ampak na žalost — toliko slabše za bralce tega časopisa (razmišljanje, ki vodi v

opredelitev. Odločitev sicer res predstavlja pomiritev notranjega konflikta in nejasnosti, bolj kot to pa je pomembno, da se s tem širi fronta zavestno opredeljenih, kar pa znotraj nje poraja samo še ustvarjalne konflikte (seveda ne gre pri tem za „večne“ situacije).

Čile ni in ne sme biti samo krvav opomin, Čile zahteva dejanja. Zato more resnično svoboden tisk danes jasno, predvsem pa ob konkretnih primerih (Čile, Bližnji Vzhod), povedati, da buržoazija s svojo fašistoidno militaristično ekspoziuro meče iz politične arene parlamentarizem hkrati z vsemi „institucionalnimi garancijami“, brž ko se pokaže, da ji ta oblika oblasti več ne zagotavlja gospostva.

Boris MUŽEVIČ

ZBOR ŠTUDENTOV SŠFF

V torek, 8. 1. 1974 je bilo na FF spet razburljivo zborovanje študentov. Obravnavali so eno samo temo: nova organiziranost mladine.

V plodni razpravi smo slišali veliko različnih mnenj o novi organiziranosti. Pokazalo se je, da so bili študentje pomanjkljivo informirani in niso imeli pravih predstav o novi organizaciji mladine.

Proti koncu razprave je prevladalo mnenje, da v takih okoliščinah študentje ne morejo suvereno pristajati na nove oblike organiziranosti.

Zato je zbor sprejel uvodni referat kot svoje stališče. Na podlagi tega stališča je zbor sprejel sklep o zahtevi referendummed vsemi slovenskimi študenti, in to potem, ko bi bili o problemih predhodno dobro obveščeni.

STALIŠČE ZBORA ŠTUDENTOV SŠ FF

Na današnjem zboru se moramo pogovoriti o stvari, ki se na prvi pogled zdi samo tehnični problem. V resnici pa gre za mnogo več. Gre za bodočo obliko študentskega organiziranja, ki bo nujno bistveno vplivalo tudi na konkretno vsebino našega delovanja. Na eni strani imamo v 19. točkah razložen koncept, ki ga je predložilo vodstvo študentske organizacije (IO SŠ LVZ), na drugi strani pa je FO SŠ FF te teze doslej večkrat zavrnil v imenu študentske avtonomije. Bilo bi seveda absurdno postavljati nekakšno imaginarno fronto med IO in FO. Problem je namreč mnogo širši in se zajeda v enega osnovnih vprašanj naše družbe. Študentje se že dolgo zavedamo, da ni prave povezave med nami in drugimi deli mlade generacije. Na eni strani študentje živimo ločeni od najbolj Žgočih problemov samoupravljanja, po drugi strani pa bi mladi delavci v proizvodnji mnogo pridobili, če bi jim študentje lahko posredovali vsaj del nakopičenega znanja, ki je sedaj neizrabljeno. Tako se IO, FO in vsi drugi prav gotovo strinjamo, da je treba to pregrado čimprej premestiti, če nečemo, da se ta odtujena situacija vleče v nedogled. Vprašanje pa je, in zato smo se tudi tukaj zbrali, kako to storiti. IO nam je predložil svojih 19 točk, v katerih je zasilno in približno razgrnil strukturo nove organiziranosti. In kaj je z vsebino? O tem lahko samo ugibamo. Bolj kot abstraktne obljube nam lahko to prikažejo konkretna dejstva. In prav ta konkretna dejstva nam povzročajo hude skrbi. Zagrebški študentje so nas z združitvijo precej prehiteli, pri njih bo prišlo do fuzije že 20. januarja. O tem, do kakšnih sprememb bo prišlo v Zagrebu, je obširno poročala Borba (7. 1. 1974). Naj vam preberem najznačilnejši odlomek: „Od 20. januarja bo Zveza študentov Zagreba prenehala delovati kot samostojna družbeno-politična organizacija. V prihodnje bo delovala v sklopu mestne mladinske organizacije in bo nosila ime Zveza socialističnih študentov Zagreba. Vendar za temi formalnimi spremembami stoji popolna transformacija sedanje organizacije, ki je organizirana cehovsko na principu statusa. (Dovolj je bilo imeti indeks, pa si dobil tudi študentsko izkaznico.) Član študentske organizacije je lahko bil, kdorkoli je želel, in obnašal se je, kakorkoli je hotel. Zato bo v bodoče za pridobitev članske izkaznice potrebna aktivnost in socialistična opredelitev. Novi statut predvideva tudi možnost izključitve iz organizacije. Kot pove že samo ime, se ustvarja čvrsta organizacija, katere članstvo bo zbrano okrog skupnega socialistično-partijskega programa.“

Tako je torej v Zagrebu. Vodstvena struktura bo lahko študente, ki jim ne bodo ustrezali, preprosto proglasila za nesocialistične, jih izključil iz organizacije. Izključitev pa avtomatično pomeni, da

obtoženi študent izgubi pravico do štipendije in bivanja v študentskem domu. Nihče ne trdi, da se bo kaj podobnega zgodilo pri nas. Vendar pa nam nihče ne daje zagotovila, da se kaj takega ne more zgoditi. Zato menimo, da so materiali, ki nas je z njimi oskrbel IO, mnogo preveč obrobni in pomanjkljivi, da bi lahko na njihovi osnovi sprejemali tako pomembne odločitve. Dosedanja praksa dela ZM, ki je delovala popolnoma odtujena od svojega članstva, t.j. forumsko in birokratsko, nam samo potrjuje bojzani, da bi bila združitev v tem trenutku prenačljena in neprimerna. Vendar pa FO širšemu sodelovanju z mladino na vseh področjih ne nasprotuje.

Nasprotno. Tako sodelovanje so študentje vedno želeli. Vendar pa ne vidimo v novi organizaciji uresničitve teh študentskih teženj niti nimamo nobenega argumenta, ki bi nas prepričal o nasprotnem. Zaradi pravkar omenjenih razlogov se nam je zdelo pomembno in primerno, da tako pereč problem rešimo skupno na današnjem študentskem zboru ali pa se rešitvi problema vsaj približamo. Vendar pa do danes nobena od strani, ki si prizadevata za tehnično izpeljavo združitve, ni predložila sprejemljivega vsebinskega koncepta. Zaradi teh pomanjkljivosti se seveda študentje ne morejo zavestno odločiti za novo organiziranost. Zdi se nam najprimernejša rešitev v tem, da se študente dobro obvesti in se le-ti nato na referendumu demokratično odločijo o načinu organiziranja.

(To je bil uvodni referat na zboru študentov SŠ FF 8. 1. 1974, ki ga je zbor sprejel kot svoje stališče.)

Zbor je nato izrazil začudenje in ogorčenje, ker se ga ni udeležil nobeden predstavnik ZM, čeprav so bili njeni funkcionarji pravčasno povabljeni nanj. Prav tako se zbora niso udeležili tudi drugi predstavniki družbeno-političnih organizacij, ki so bili prav tako povabljeni.

SKLEP ZBORA ŠTUDENTOV SŠ FF

Zbor študentov Filozofske fakultete je sklenil, da je združitev SŠ in ZM v tem trenutku neprimerna, saj nam ni dana nobena garancija, da ohranimo svojo samostojnost v novi organizaciji, in sicer zaradi zbirokratiziranosti in okostenelosti vodstvenih struktur ZM. Nikakor pa s tem nečemo trditi, da smo proti sodelovanju z vsemi mladimi. Za tako sodelovanje smo, saj menimo, da plodno vpliva tako na študente kot na ostale mlade. Naš sedanji sklep je torej zavrnitev združitve, hkrati pa zahteva referendum med vsemi slovenskimi študenti, saj se moramo o tako pomembnem sklepu odločiti prav vsi študentje.

NA FF 8. 1. 1974, Z ZBORA SŠ FF

Lahko mirno zaključimo, da je zbor uspel, saj so bila na njem povedana mnenja dokaj kvalificirana in zrela. Pokazalo se je, da študentom FF ni vseeno, v kakšno organizacijo stopajo. Študentje tudi niso apriori proti povezovanju z mladino, vendar hočejo vedeti, zakaj in kako. Tega pa jim vsi mogoči forumi do danes niso mogli zadovoljivo razložiti, kljub temu, da je od tretje konference ZKJ minilo veliko časa.

Zato je zahteva po referendumu naravna reakcija študentov na dano situacijo, ne pa anarhističen nezrel izpad.

Zbor študentov filozofske fakultete dne 8. 1. 1974 je sklenil, da obsodi vaše ignoriranje zbora, ker se kljub pismenim in telefonskim vabilom in ponovnim obvestilom vaši predstavniki niso udeležili tega zbora in se s tem odzvali našemu vabilu. Zaradi pomembnosti problematike, ki smo jo obravnavali in za katero bi morali imeti neposredni interes, smatramo, da je takšno vaše ravnanje izrazito neodgovorno.

Glede na to, da naj bi v bodoče skupno sodelovali, nam taka izkušnja vliva nezaupanje tudi v vašo bodočo pripravljenost za konstruktivno sodelovanje.

S tovariškimi pozdravi

FO SŠ FF
(predsednik)

Poslati v vednost:

- 1) RK ZMS, 2) RK SZDL, 3) ZM Vič-Rudnik, 4) Dekanatu FF,
- 5) FO SŠ FF

V nedeljo, 25. novembra je vojaška junta strmoglavila dotodanjega predsednika Papadopouloso. Novi nosilci oblasti, na čelu s komandantom 3. armade – glavnim poročnikom Gizikisom, so po večini vojaki, ki so se dolga leta izpopolnjevali v ZDA pri CIA. Doslej nepoznani Gizikis se lahko pohvali z dvajsetletnimi poklicnimi izkušnjami iz ZDA. Isto izobrazbo imata tudi komandant vojaške policije Ioanides, pa tudi general Bonanos. – Vsi ti „revolucionarni“ vojaki so v prejšnji Karamanlisovi vladi sodelovali pri osnovanju paramilitarističnih organizacij, ki so igrale odločilno vlogo pri umoru poslanca EDA – Lembrakisa in pri razbijanju odporniških skupin.

Zgodovina prevrata:

Od 21. aprila 67, od dne, ko so v Grčiji fašistični vojaki oropali ljudstvo oblasti, se to ljudstvo nikoli ni prenehalo dinamično upirati agentom CIA in njihovim lakajem. Denimo: pohod kmetov iz Megare proti nasilnemu podržavljenju oljčnih nasadov v Onassisovo korist, stalni študentski nemiri, bombne eksplozije komunističnih in meščanskih strank, kakor tudi upor meščanskih profesorjev, znanstvenikov itd. (Mangakis, Tsatsos, Karagiorgas, Pangoulis in dr.).

Toda proti referendumu za odpravo monarhije se ni borilo le ljudstvo, marveč tudi rojalisti v vojski, poskušali so celo s prevratom: znana pustolovščina rušilca „Velos“ ob manevrih NATO, ko so oficirji po neuspehu dobili politični azil v Italiji.

Vse to se je zdelo Američanom zelo nevarno, znanilo državljanke vojne v Grčiji, stvar, ki je morebiti zaradi svoje mnogostranske angažiranosti v več delih sveta (Vietnam, Bližnji Vzhod, Čile in dr.) ne bi več mogli nadzirati. Tako so ukazali agentu Papadopouloso, naj ubere novo pot v smeri demokratizacije. To je tudi storil. Z liberalizacijo je prišlo do prezgodnjih političnih eksplozij spopadov, ki bi po vsej verjetnosti lahko rodili več uspeha, če bi izbruhnili pozneje. Inflacija, nizki zaslužki in plače, nedemokratski odnosi v šolah in na univerzah so terjali rešitev.

Pattakojevo hvalisanje, da je hčerki dal za doto 3 milijone nemških mark, je ljudstvo močno razbesnilo. V trenutku je bilo vsem jasno, zakaj so zrasli državni dolgovi v najkrajšem času do višine 3 milijard dolarjev. Iz nekega članka v „Ekonomikos Tachydromos“ (časniku za gospodarstvo) je bilo razvidno, da so mogli privatni ameriški investitorji v obdobju enega leta štirikratno povečati svoj začetni kapital (300 % dobički), pa tudi, da so delnice „Bank of America“ zrasle za 450 %.

V začetku novembra so se študentje Tehnične visoke šole (približno 2000) iz protesta proti odloženim institucionalnim volitvam zaprli v šolske prostore. Obliki njihovega odpora sta bila „sit-in“ in gladovna stavka. Z vzroki za svoje akcije so seznanjali prebivalstvo po lastnem radijskem oddajniku. Njihove parole so postajale vedno bolj radikalne, zajele so vse zatirane sloje. Govorili so, da bo junta zatrla vse demokratične svoboščine in s tem priregnili v svoj boj mnogo delavcev in študentov. Tako je prišlo v različnih grških mestih, v Patrasu, Solunu in v različnih predelih Aten do spontanih demonstracij proti Papadopouloso. Vodili so jih gradbeni delavci in študentje. (Prvi imajo dolgo revolucionarno tradicijo).

Za Papadopoulosovo kliko pa je bilo vse preveč demokracije, zato je takoj mobilizirala svoje tanke. Več mrtvih v državljanski vojni in stotine ranjencev štejemo med junake iz vrst delavcev in študentov. Študentje so po zvočnikih pozivali vojake, naj ne streljajo na ljudstvo, ker so ljudje njihovi bratje. Vojaki so prenehali streljati; prišlo je celo do posameznih vstaj. Tedaj je moral Papadopoulos „vreči“ v državljansko vojno posebne pešake svojega brata.

Američani niso njegovemu brutalnemu ravnanju prav nič nasprotovali. Zanje je bila to ugodna priložnost, da se znebijo odsluženega Papadopouloso.

Ob energetski krizi, ki je nastala zaradi naftnega bojkota arabskih držav, se je izkazalo, da potrebuje 6. ameriško ladjevje v Sredozemskem morju izhodiščno pristanišče, da bi moglo zaščititi interese monopolnega kapitala. Nemiri na Cipru in novi šefi CIA v Grčiji so zagotovilo za pristanišče in za nadaljevanje takšne veliko-kapitalistične in kolonialistične politike.

Dolžnost grških revolucionarjev ostaja še naprej združiti tako delavce, kmete in vojake, kakor tudi študente v skupen boj proti novim lakajem ZDA in proti ZDA samim. 6. ladjevje ima še vedno svoje oporišče v Falironu, ta pa leži pred Atenami.

Prevedla A.R.

Pripis: Pričujoče pismo smo povzeli po zahodnoberlinskem levčarskem glasilu Der lange Marsch.

Odkar so se arabski režimi odločili zmanjšati proizvodnjo nafte ali je ne prodajati državam, ki podpirajo Izrael, se večina Evropejcev izgublja v razglabljanjih o razlogih arabske odločitve, ali pa meni, da gre za arabsko maščevanje Evropi, kar pomeni v precejšnji meri obstoječe nekritično šovinistično stališče. Gre za tisti del evropskega javnega mnenja, ki je v svoji podrejenosti buržoazni ideologiji dojemljiv za protiarabsko propagando, ne da bi se trudil poiskati prave razloge, ki so za tem dogajanjem. Tako po tej logiki nadalje sledi, da je nafta kot naravno bogastvo last vsega sveta, kar je mogoče razumeti iz izjav „človeka s ceste“ v zahodnih deželah. Tem in njim podobnim zastavljam vprašanje, zakaj sovjetska ali ameriška nafta ni last vsega sveta in zakaj tehnologija razvitega sveta ni tudi arabska last?

Že dolgo se arabska nafta pretaka v zahodnoevropske dežele in v ZDA prek velikih kapitalističnih družb, ki so in še vedno igrajo vlogo ekonomskega neokolonializma v arabskih deželah. Tako so te družbe plačevale le simbolične cene za nafto in z delom svojih ogromnih dobičkov financirale svoje agenture v arabskih deželah, domačo buržoazijo in nazadnjaška verska gibanja in vzpodbujale vojaške udare, ki so pripeljali do vojaških diktatur, vse to, da bi si ustvarile sebi zveste lokalne mogetce in da bi v kali zatrla vsako nastajajoče revolucionarno gibanje v katerikoli arabski državi. To početje je izhajalo iz bojazni, da bi arabske dežele zagledale rešitev, ki jo arabsko ljudstvo že dolgo čuti, namreč socialistično revolucijo. Vojaške diktature in desničarska gibanja so in še vedno igrajo vlogo leve roke imperialističnih izkoriščevalcev. Ampak vlogo desne, to je močnejše roke igra Izrael.

Z nastankom izraelske države na palestinskem ozemlju, s pregonom palestinskega ljudstva iz njegove domovine je bila Izraelu začrtana njegova naloga v tem delu sveta. Ta se je pokazala v ekspanzionistični in agresivni politiki Izraela na arabska ozemlja, da bi arabski narod odvrnila od napredka in vsestranskega razvoja, da bi ne mogel uvideti prave narave imperialističnih družb, ki mu kradejo naravna bogastva. Geografski položaj Izraela na področju Palestine – v srcu arabskega sveta – kaže na vlogo Izraela v zaviranju nastajanja vsake arabske enotnosti, ki bi si vzela za svoje načelo socializem (enotnost, svoboda, socializem je geslo revolucionarnih arabskih gibanj) in s tem naredila revolucionarni korak, ki bi ogrozil Izrael in s tem imperialistične interese. Takšna vloga Izraela je prisilila arabsko ljudstvo, ki se je komaj rešilo starega kolonialnega jarma, v vojno stanje, da bi se obranilo pred izraelskimi agresijami. Posledica tega je bila, da so arabske dežele tudi od samih imperialističnih sil morale kupovati skrajno drago orožje, namesto da bi investirale v lastno pot iz nerazvitosti.

Ob vsem tem pa se je arabska nafta še vedno pretakala v imperialistične dežele, da bi jo le-te uporabljale kot energetsko osnovo za svoj industrijski in tehnološki razvoj in tudi za oboroževalno industrijo, katere proizvode pošiljajo Izraelu, da bi mu zagotovili vojaško zmago nad Arabci in okupacijo njih ozemelj. Tako je razvidno, da je posredno in neposredno arabska nafta bila (in še vedno je) orožje proti Arabcem samim.

In končno je prišlo do arabsko-izraelske vojne 6. 10. 1973, v kateri se je zdelo, da so arabski režimi enotni in dosledni pri uporabi vsakega orožja, vključno z nafto, proti Izraelu. Ampak tako revolucionaren korak terja poglobljen in daljnosežen preudarek, proti komu je treba uporabiti to orožje. Glede na razredni izvor arabskih režimov (večinoma buržoazne in vojaške diktature) je tak revolucionaren korak presegal njihove sposobnosti in njihovo obzorje. Zato vidimo, da so delno poizkusili uporabiti to orožje brez globljega načrta o možnih načinih njegove uporabe. Da bi bilo uporabljeno totalno kot najmočnejše orožje v rokah Arabcev, bi bile potrebne socialistične revolucionarne vlade, ki bi se zavedale globljega učinkovanja in razsežnosti posledic uporabe tega orožja.

Ob pet odstotnem zmanjšanju dobave nafte se pojavlja usmiljenje ob glasovih, da bo imperialiste – prijatelje arabske buržoazije – letošnjo zimo zeblo in so zato sprejeli odločitev o ponovnem zvišanju dobav.

Tako imperialistom kot arabskim buržoazijam velja vabilo, naj si izvolijo ogledati okolice tistih arabskih mest, kjer že petindvajset let Palestinci umirajo zaradi mraza, ne da bi to vzbujalo usmiljenje katerega koli od njih.

Y. JOHAR

Pojasnilo k tekstu:

Tekst, ki ga objavljamo, je pogled arabskega študenta na trenutno aktualno dogajanje, ki že dolgo (sedaj pa še zlasti očitno) ni samo arabsko-izraelski problem, ampak ima znane in tudi manj znane posledice za celotni svet. Zapis Y. Joharja objavljamo kot avtentičen pogled z „arabske leve“ strani.

QUO VADIS, ISRAEL?

DAN OMER, avtor pričujočega teksta (prevod po antologiji revije *It*, „SOME OF IT“, London 1969, prvič objavljen v *It* št. 39), je eden vidnejših mladih izraelskih pesnikov, nekak *enfant terrible* hebrejske literature. Doslej je objavil štiri knjige pesni ter roman, poleg tega pa prevaja v hebrejščino znane sodobne avtorje, kot so Ginsberg, Corso, Ferlinghetti in Gunter Grass. Izdaja svojo (že drugo) literarno revijo *Rumene strani* ter je eden od urednikov London-based *Israel Imperial News*. Je eden od ustanovnih članov Izraelskega protianeksijskega gibanja. Članek, za katerega objavo smo se odločili zaradi avtorjevega objektivnega in kritičnega odnosa do sodobne izraelske družbe, v kateri tudi sam, živi, je odlomek iz pogovora, ki ga je imel pred dobrimi petimi leti z njim v Jeruzalemu novinar Lee Harris.

Quo vadis, Izrael?

To vprašanje sem postavil sam sebi po „Šestdnevni vojni“. Kaj zdaj? Zavojevali smo vso to zemljo, kaj zdaj? Moje odgovore sta narekovali dve vrsti dogodkov. Prvič, na določeni točki so začele državne osebnosti govoriti o „naših zgodovinskih pravicah“. Drugič – in to me je močno prizadelo ter šokiralo – slišal sem za težke incidente, ki so se dogodili na okupirani Zahodni obali. Ob tem sem se pravzaprav šele zavedel vstajajočega šovinizma in fašizma v moji deželi.

Med pripravami na Šestdnevno vojno je visel v zraku občutek zaskrbljenosti in strahu, ki so ga povzročile histerične oddaje in časopisna poročila. Tudi sam sem bil ujet v ta vsesplošni strah. Med vojno sem doživljal občutke slehernega vojaka, ki se je boril v vojni. Boril sem se v bitki za Jeruzalem. Želel sem si, da bi ostal živ ter da ne bi bil morilec, in v tem sem uspel. Po vojni je obstajal nekak občutek dvoma o tem, da bi dejansko zavojevali tako velik teritorij v šestih dneh. V časopisih sem bral imena svojih prijateljev, ki so morili v vojni, in pričel sem premišljevat o konsekvencah kot tudi o vrednosti take vojne.

Vzel sem si čas, da sem spoznal, da je bilo vse moje življenje, ki sem ga preživel na drugem planetu, da tako rečem, vrsta dogodkov, ki so se odvijali v vsem ostalem, tako daljnem svetu. Na primer – Vietnam, rasno vprašanje v Ameriki, mlada revolucija v Južni Ameriki, položaj v deželah Železne zavese – vedno sem vedel, da potekata dve vojni; ena vojska, druga kot neoborožen boj. Po vojni sem hitro spoznal, da je Bližnji Vzhod eno od teh bojnih polj, ki se trenutno dogaja na samem mojem pragu. Nenadoma sem bil v veliki dilemi, ki jo je morala, kot mislim, občutiti večina ljudi v novem svetu. Neke vrste ultraelektrično gibanje se je pognalo iz duše Che Guevare v ranjeno telo Rudija Dutschkeja, skozi Pariz, Rim in Prago, skozi vse kraje, kjer je mlada generacija z močjo pričela peti Internacionalo o uničenju temeljev starega sveta. Po vojni sem bil vsak dan priča vstajanju fašizma, ki je rastele iz žrtev fašizma. To je bilo tisto, kar me je spravilo v ta tabor.

Ljudje v Izraelu govorijo, da jaz in moji prijatelji, ki mislijo enako, še vedno mislimo kot Židje iz getov, toda to ni res. Mislim, da mentaliteta getov v Izraelu še zmeraj obstaja, obstaja v mejah, ki so novi židovi novega geta.

Cionizem se je pojavil iz Rusije in njenih pogromov in je potreboval avstro-ogrškega preroka, imenovanega Herzl, da je postavil ta kopnenja v politično teorijo. Na cioniste so vplivala revolucionarna gibanja v Rusiji na prelomu stoletij. Bili so tip socialistov, ki so prišli v Palestino in dobili zemljo od bogatih Arabcev, ki so prebivali v Damasku, Kairu in Aleksandriji. Arabski kmetje, ki so se preživljali na teh osiromašenih zemljiščih, so se morali umakniti drugam. Menim, da se je na tej točki pričel arabsko-židovski konflikt na Bližnjem Vzhodu. Ta cionistični socializem je postal vrsta kolonialnega gibanja. Potem, ko so se oskrbeli z zemljo, so začeli priseljevati Žide iz arabskih dežel. Ti Židi so se začeli mučiti z zemljo in delati kot delavci. Leta 1948 je bila ustanovljena država Izrael in pričelo se je veliko gibanje Aliyah. Najprej so prišli Židi iz begunskih taborišč po Evropi, kasneje iz vzhodnoevropskih dežel. Potem so pričeli plačevati arabskim vladam, da so svojim Židom dovolile oditi. Naselili so jih po naselbinah in v razvito območje okrog mest.

Večina teh, ki živijo danes v Izraelu, so Sabri ali pa so rojeni v Izraelu. Ti prvi so na neki način tako protigetški, da so iz kulture, zgrajene na vojakovem znoju, izoblikoval nov stil geto-mentalitete. Ta je v njihovi kaki literaturi, slikarstvu in njihovih spomenikih

herojem ter mučenikom. Od štirinajstih let naprej so deležni predvojaške vzgoje. Pomemben del te kulture vojaškega znoja so kibuci. Med Šestdnevno vojno sem v eni od bitk za Jeruzalem služil z dvema fantoma iz kibuca; bili smo v ognju arabske legije in bila sta zelo ponosna, da se nista plašila krogel; napadala sta kot človeška robota. Tedaj sem se počutil bolnega. Bojim se ljudi, ki se ne plašijo krogel, ker mislim, da so ljudje brez človeških instinktov. Razumem, kako pride do te spremembe in kako so bili vzgajani.

V kibucih postavijo otroke v nekakšno okolje piščančjega kurnika s skupno materjo, in to praktično od dneva, ko so bili rojeni. Kasneje, ko se začnejo učiti, imajo tudi skupnega očeta. Starši vidijo svojega otroka po uro na dan in pol dneva med vikendom. Starši so zaposleni z izgrajevanjem dežele in tako so otroci vzgajani skupaj kot grupa ter postajajo egoistična enota, ki je tuju težko dostopna. To sem sam občutil v kibucih, v katerih sem bil. Preden opravijo vojaško službo, jih učitelji nagovarjajo, naj postanejo oficirji. Plezajo prek teles, samo da bi to postali. Zanimiv fenomen je, da so nekateri kibucniki storili samomor, medtem ko so bili v vojski. To so tisti, ki običajno ne pridejo do oficirstva. To me spominja na antično Sparto, kjer so metali bolehe otroke s pečine. Preprosto ne razumejo, da je življenje graditev, prelom in spet graditev. V izraelski ekonomiji igrajo tako pomembno vlogo, da so postali močan določujoč faktor v establisementu, ki pa mora biti uničen, da bi bil Izrael rešen.

Dvanajsto stoletje je bilo v Španiji zlata doba dven kultur: židovske in muslimanske. Bili sta kot sestri dvojčici, ki mirno skupaj živita. Mesec dni po okupaciji Vzhodnega Jeruzalema sem se pogovarjal z nekim arabskim pesnikom. Prevedla sva pesem Yehuda Ha-Levija, hebrejskega pesnika trinajstega stoletja, v arabščino in odkrila, da so ritmi ter metrum slični v obeh jezikih. To nama je odprlo skupen jezik, čeprav samo mesec dni po okupaciji. Krščanstvo je uničilo zlato dobo hebrejsko-arabske literature, kot je uničilo vse druge kulture v njihovem prebujenju. Hebrejska literatura pozna problem, ki ga, kdor zna arabsko, lahko razume. V arabščini obstajata literarni in pogovorni jezik. Mi smo dosegli stopnjo lepih pisanih besed, ki pa so tako izbrane kot tudi votle. To vrsto pisanja sovražim. Če danes berete hebrejsko literaturo, potrebujete enciklopedijo, pa tudi slovar. Tudi dela Nobelovega nagradjenca S. Y. Agnona, ki so potopljena v misticizem Kabbale, so v hebrejščini težko berljiva. Dejali so, da je moj roman obscen zaradi uporabe cenene jezika in besed iz štirih črk. Mislim, da moram biti Kolumb hebrejske literature, kajti prej ni nihče uporabljal teh besed v pisanem, čeprav se jih uporablja v vsakodnevem jeziku.

Zavedam se prvega templja Izraela, drugega templja, mogoče gradijo tretji tempelj. Kdaj bo prišel četrti; in kaj se bo zgodilo medtem? Rojen sem bil v tej deželi in želim, da bi bili tudi moji otroci in moji vnuki in njihovi otroci rojeni tukaj . . . Ali naj osvajamo, dokler ne bomo dosegli Irak z njegovo nafto? Ne verjamem v take zmage, ker sem bral svoje zgodovinske knjige. Tako mislim in tako čutim novi izraelski šovinizem.

Videti je, da je mir utopičen. Mislim, da bo še veliko krvi prelite, preden bo prišel. Mislim, da je prva stopnica k miru priznanje pravice vsem ljudem, da tukaj živijo. Res je, da smo v sedemdesetih letih cionizma povzročili Arabcem veliko gorja, vrgli smo jih z njihove zemlje in iz njihovih mest. To je vse del zgodovine, toda ne mislim, da je kdaj kakšna zgodovinska knjiga rešila svet. Sedaj smo v letu 1968 in oni morajo priznati nas ter mi njih. Ob potovanjih Gunnarja Jarringa od Jeruzalema do Kaira in Amara pozabljamo na pomemben faktor, na Palestince, ki sta jih v zadnjih dvajsetih letih uporabljala tudi Egipt in Jordanija kot politični kapital in jih kot take še naprej uporabljata. Palestinci so narod, ki mora imeti človeške pravice, čeprav se Združenim narodom ne zdi potrebno skrbeti za to. Mislim, da mora Izrael vrniti okupirano Zahodno obalo in Gazo Palestincem, da si izgradijo deželo. Mislim tudi, da bi moral Izrael finančno podpreti to deželo; tako kakor so Nemci finančno podprli Izrael za kri, ki so jo prelili.

Prevedel Pavle ZGAGA

OPOMBE:

1. Leta 1967, op. prev.
2. Jordana, op. prev.
3. Ime po barvi vojaške uniforme, op. prev.

Informacij oziroma komentarjev je sorazmerno malo. Ja, je že tako, da so bili vmes „novoletni prazniki“, med katerimi pa vse delo v glavnem zamre. Tako prireditve (pomembnejše!) v zadnjih treh tednih lahko na prste preštejemo. No, pa tudi baza (s tem mislim na naš delavski razred) ni bila nič bolj delavna! Če bi se za silvestrovo peljali z vlakom ob Savi tja do Zidanega mosta (ali pa še naprej), bi videli, kako lepa je naša gorska rečica Sava – vsa zelenkasta in prosojna. No ja, tovarne v revirjih pač že skoraj ves teden niso delale, in tako Savi ni bilo potrebno požirati vse umazanije. Naravno učiščevanje pa je sorazmerno hitro (kljub obilni koncentraciji umazanije, ki priteka dan za dnem). Smo si pač zaslužili te počitnice!

Ko boste dobili to številko v roke, bodo nekatere informacije že stare (skupščina študentov bo na primer že mimo).

Uredništvo

O Opereti in o drugih rečeh

Menim, da bi bilo izredno, če bi se o Opereti in podobnih predstavah ter o drami in podobnih ustanovah že kaj reklo, kar jim gre. Ali pa vsaj molčalo. Le da tega molčanja nihče ne bi razumel kot se spodobi, in je še vedno vse kar zaman, dokler je last in z njo oblast.

lino veljak naš cilj: delavec - študent

Gre za to, da na ravni principialnega statusa študenta definiramo takole: delavec združenega dela, ki začasno, v sistemu procesa permanentnega izobraževanja, študira (po volji združenega dela ter v skladu s kadrovskimi projekcijami tega istega združenega dela), je nosilec samoupravljanja, toda ne kot študent, temveč kot pripadnik sfere združenega dela, ki ga tudi pošlje študirati.

POLOŽAJ ŠTUDENTA JE TREBA SPREMENITI

PASIVNI POLOŽAJ študentov v študijskem procesu, odsotnost resnično ustvarjalne relacije študent-predavatelj, popolnoma nesprejemljiva in glede na socializem nevzdržna sedanja socialna struktura študentov, minimalna prisotnost študentov v znanstvenoraziskovalnem delu in to v času, ko je njihov intelektualni potencial izredno velik, ter drugi pomembni elementi vzgoje socialistično usmerjene osebnosti imperativno težijo k amandmajski reorganizaciji univerze, ki naj postavi temelje kompleksni in dolgoročni rešitvi vprašanja statusa študenta, kar v svoji temeljni zasnovi vsebuje rešitve večjega števila glede na to relevantnih vprašanj ter nadaljevanje že začelih družbenih procesov. Sedanji položaj študentov je treba spremeniti, in sicer v dveh smereh: 1. odnos do visokošolskih ustanov in 2. odnos do združenega dela, ki je „uporabnik“ rezultatov vzgojno-izobraževalnega procesa na visokih šolah.

Ne glede na vse možne spremembe upravljanja je nedvomno res, da je sprememba odnosa predavatelj-študent nujen predpogoj spreminjanja študentskega položaja znotraj izobraževalnega procesa. Vprašanje političnega temelja te spremembe lahko zastavimo zgolj na en način: to je vprašanje možnosti, potreb in nujnosti organiziranja fronte naprednih predavateljev in študentov, ki bi se skupaj borili za preobrazbo univerze v zares socialistično skupnost predavateljev in študentov, kar tudi je temelj ideje univerze kot take (universitas). Šele tu se ustvarja osnova za destrukcijo, možnost celovite mentalitete in šele tako predavatelj lahko zaživi kot vzgojitelj (in sicer takšen vzgojitelj, kot ga razume znana tretja teza o Feuerbachu), kot organizator znanstveno-predavateljskega dela in končno kot voditelj raziskovalnega dela, v katerega se študent, že zaradi same narave reformiranega študija, nujno vključuje. Šele tako prihaja do pravega izraza kritični in ustvarjalni potencial mladih, ki ob izkušnjah in znanju starejših prihaja v situacijo, v kateri je element odprave zgodovinsko že prevladanih, toda še vedno vladajočih shem, ki so na univerzi prisotni tako kot izraz in kot posledica kot tudi kot vzrok širše miselne situacije. Nekateri bistveni elementi, ki omogočajo pravi pristop k vprašanju študentskega položaja v amandmajsko reorganiziranem visokem šolstvu, so: vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo, marksistično izobraževanje, sistem mentorstva in končno sodelovanje študentov v samoupravljanju. Ker pa so prvi trije še elementi nekega dolgoročnega procesa, ki ga običajno imenujemo reforma univerze, se bomo od njih ustavili le za kratek čas, ne ker jih podcenjujemo, temveč izključno zaradi potrebe, ki narekuje, da se najakutnejši element – študentski status glede na samoupravljanje, ki je sestavni del problematike amandmajske reorganizacije univerze – postavi v središče pozornosti. Zaradi tega se bomo tudi nekoliko več pomudili pri tem.

Vključevanje v znanstveno-raziskovalno delo je nujen pogoj za formiranje socialistično usmerjenega, kritičnega vrhunjskega strokovnjaka, ki je istočasno aktiven član naše skupnosti, ki temelji na samoupravljanju.

MOREBITNI NOVI NAUK O DOGMAM – ANTIPROPAGANDA MARKSIZMA

Učni pedagoški proces, v katerem študent ostaja na ravni ubogljivega

POPRAVEK

Spet so bili ti. Spet so gorjčili, ti tiskarski skratki, sovražni ljubimci. Kar poglejte 8. stran, kjer nič ne piše, da je prevode preskrbel J.Z. Prav tam je umanjkal tudi zadnji odstavek uredniške pripombe, ki ga je škratek skrnil pod sliko in ki se glasi: „Pričujoči prevod (Voline) objavljamo kot zanimivost in možno stališče. Nikakor pa to ni stališče uredništva v zvezi

s pismom skupine asistentov. Zgolj v premislek.“ Pa to še ni taka reč. Toda, da se zaradi njih ne ve, da je članek „Ekologija“ napisal Slobodan Drakulič (str. 19-20) ter da je poročilo o knjigi „Izmedju normalnog i patološkog“ (str. 22-23) napisal Franko Adam, tega jim nikoli ne odpustimo. Naj bo vojna med nami. Do zadnje packe tiskarske barve. Zob za zob, škratek za škratek.

In se človeku zazdi kar nespodobno napisati enaintrideset vprašanj ljubljanski Drami o Opereti (Pa zakaj se niso vsi slekli? in Zakaj se niso vsi slekli? itd.) in se vtikati v to luknjo, dokler se še lahko smeješ in kdo spod mize se hahlja in dokler je še nekaj takšnih stvari in takšnih ljudi.

Daniel V. LEVSKI

dijaka, bistveno zmanjšuje kakršenkoli aktivni odnos študentov do česarkoli človeško relevantnega ter tako ustvarja ugodno ozračje za perpetuiranje in širjenje malomeščanskega svetovnega nadzora, ki temelji na politični pasivnosti in družbenem oportunitizmu, znanstvenem fahidiotizmu in človeški zaspanosti – torej za proizvodnjo takšnega visoko izobraženega strokovnjaka, ki ne kot strokovnjak ne kot človek ne more koristiti socializmu, oziroma, je uporaben zgolj kot plačanec in izvrševalec in ne kot udeleženec zgodovinskega gibanja. Pri preprečevanju te, danes sicer izrazito prisotne tendence, pomaga marksistična zasnovanost celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa na univerzi.

Seveda, ne kot uvajanje marksistične fizike ali nove dogmatike. To bi bila antipropaganda marksizma.

Spoznavanje temeljnih stališč avtentičnega marksizma in vzpostavljanje relacije med izvornim marksizmom in lastne sodobnosti ter kritični, antidogmatični, antipositivistični in antisubjektivistični pristop v celotnem visokošolskem procesu so edino bistveno možni modus univerzitetne relevance ustvarjalnega marksizma in istočasno zagotovilo glede razvijanja razredne usmerjenosti visokega šolstva v interesu razreda delavcev v združenem delu ter bistven element oblikovanja samoupravne socialistične osebnosti bodočega visoko izobraženega strokovnjaka.

Tretji pomembni element tega vprašanja je uvajanje mentorskega sistema, ki spreminja odnos predavatelj-študent. Predavatelj se tako znajde izključno v položaju koordinatorja in organizatorja izobraževalnega procesa ter pri tem prispeva k vključevanju študentov v znanstveno-učni proces, zastruje vprašanje odgovornosti vseh, ki so udeleženi v znanstveno-študijskem procesu ter deli odgovornost za študijski uspeh na primeren način. Če vzamemo, da se lahko izognemo nevarnosti, da bi nedorečenost nekaterih relevantnih elementov pripeljala do takšnega funkcioniranja mentorskega sistema, ki bi omejeval osebnost, potem bi ta sistem omogočal veliko večjo aktivizacijo študenta v študijskem procesu ter samostojnejši pristop k predmetu študija ter se tako vpletje v resnično študiranje in stopi v samostojno znanstveno-raziskovalno delo, s tem pa pridobiva še enega pomembnih elementov, ki so kot celota konstitutens aktivnega položaja študentov v visokem šolstvu.

„DELAVEC-ŠTUDENT“ – UTOPLJA?

NADALJNI BISTVENI ELEMENT dviganja položaja študenta na raven subjekta, soudeleženca pri oblikovanju in realizaciji lastnih interesov, ki, če so progresivni, vsebujejo identiteto z interesi vseh drugih nosilcev revolucionarnega preoblikovanja univerze, predstavlja študentska participacija na samoupravljanju. Izhodišče te participacije mora izhajati načelno, torej kot točka strateškega načrta spremembe študentskega statusa, iz odnosa do dela, do študiranja iz dela in ob delu. Gre torej za to, da se principialno status študenta definira takole: delavec združenega dela, ki začasno, v sistemu procesa permanentnega izobraževanja, študira (po volji združenega dela ter v skladu s kadrovskimi projekcijami tega istega združenega dela), je nosilec samoupravljanja, toda ne kot študent, temveč kot pripadnik sfere združenega dela, ki ga tudi pošilja na študij.

Poleg tega gre tudi za to, da takšno (danes še zdaleč ne obstoječe) stanje razumemo kot cilj dela za spremembo položaja študentov v visokem šolstvu. Delavec-študent, kajti to je povzetek do sedaj povedanega, ni nekaj, kar danes kdorkoli lahko neposredno in neposredovano zahteva, ne da bi pri tem upravičeno bil razglašen za utopista.

Delavec-študent je končni cilj, ki ga iz te perspektive lahko realno vidimo, medtem ko je delo za realizacijo takšnega odnosa dolgo, občutljivo in zelo verjetno težko. Ta cilj je odvisen tudi od univerze, toda ravno toliko, če ne še več, tudi od drugih delov združenega dela.

NE SMEMO POZABITI zelo pomembnega dejstva, ki je pomembno že zaradi nevarnosti, da bi v popolni teoretični konfuziji, ki je nastala ob nekaterih na videz „čistih socioloških pojmih“, projekt delavec-študent bil zamenjan z nekim kvazi-projektom, ki se temu zoperstavlja. To dejstvo je naslednje: projekt delavec-študent ni v nobeni zvezi s pojmovno zmešnjavo „študent in delavec“, „Student-delavec“ je značilna ideološka mistifikacija, katere funkcija je ohranjanje obstoječega stanja privilegiranosti študentov kot študentov, torej dejstva, da so lastniki indeksov in istočasno stanja deprivegiranosti razreda delavcev in njemu sorodnih socialnih plasti. To deprivegiranost na univerzi lahko opazimo v mistifikaciji širše družbene situacije, ki jo označuje razredna diferenciacija, namreč v socialni strukturi študentov. Nihče se ne briga za socialni status študentov, dolžnosti študentov do združenega dela in obratno, ter seveda ob obvezah, ki s svojo imantno razredno naravo preraščajo funkcionalistično relacijo med proizvajanjem kadrov in proizvajanjem ostalih dobrin, medtem ko univerza postaja v odnosu do družbe servis v slabem pomenu te besede.

V nasprotju s takšno napol socialistično negativno definirano razredno zavestjo, projekt „delavec-študent“ stvari obrača na glavo. Združeno delo, ki vključuje tudi združeno delo v sferi visokega šolstva, in ne več socialna stihija, lokalpolitične in globalne ambicije, tehnomenagerske in birokratske strukture (kakor je v glavnem bilo do sedaj), odločno vpliva na izbiro profila potrebnih kadrov, izbiro novincev v izobraževalnem procesu, definiranje kompletne politike izobraževanja. Ta novum precej zmanjšuje možnost socialne diferenciacije v visokem šolstvu, kajti sistemu stipendiranja, kreditiranja ter omogočanje vseh drugih oblik materialnih pogojev tistih, ki se izobražujejo, je osnovni kriterij potrebe in zmožnosti združenega dela, kar, če sprejmemo tezo o odločujočem vplivu razreda delavcev v združenem delu, pomeni favoriziranje do zdaj deprivegiranih družbenih plasti v sferi izobraževanja.

K ŠTUDIJU – LE IZ PROCESA DELA!

ZNOTRAJ TEGA KRITERIJA so edino možno temeljno določilo sposobnosti in delovni rezultati tistih, ki so udeleženi pri izobraževalnem procesu. K visokoškolskemu študiju je mogoče priti, po tej koncepciji, le iz delovnega procesa. To pa le ob temeljiti reformi srednje šole, to pa v smeri odpravljanja privilegiranosti, nefunkcionalnih oblik srednješkolskega izobraževanja, npr. sedanje gimnazije. O tem odloča združeno delo, odločitev pa temelji na njegovih potrebah, zmožnostih ter dokazanih sposobnostih kandidatov za visokoškolski študij. To pa pomeni, da je študent pravzaprav član temeljne organizacije združenega dela, in sicer ne na univerzi, temveč na nekem drugem področju združenega dela, tistega, ki ga pošlje študirati. Študent je pravzaprav v delovnem procesu – le da je za nekaj časa lociran na visokoškolski ustanovi.

Do zdaj povedano je načelno določitev in cilj akcije. Pogoji za takojšnje uresničevanje so izpolnjeni v tolikšni meri, da je danes čisti utopizem zahtevati realizacijo projekta „delavec-študent“. Zaradi tega je treba realno določiti položaj študenta v amandmajsko reorganiziranem visokem šolstvu, ki bo po svoji notranji logiki peljalo k vedno popolnejšem združevanju interesov znanstveno-študijskega procesa in združenega dela.

..... Študent je aktivni udeleženec znanstveno-študijskega procesa in samoupravljanja. Njegova pravica do participacije v samoupravljanju, ki ni le pravica, temveč tudi dolžnost, izhaja iz njegovega aktivnega položaja v znanstveno-študijskem procesu. Študentje bi morali, to pa s stališča obstoječega vpogleda v stanje stvari, kakor tudi po mojem osebnem mnenju ter po vseh dosedanjih predlogih znotraj naše študentske organizacije, še naprej imeti eno tretjino v vseh samoupravnih organih od oddelka in letnika do interesnih skupnosti in univerze, kljub temu, da ta sistem participacije do sedaj ni ravno idealno funkcioniral. Pogoj temu pa je spoštovanje enega temeljnih načel proklamirane reforme univerze: integracija znanstvenega in pedagoškega dela, to pa v zvezi z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela.....

Glede na to, da obstajajo primeri ločevanja znanstvenega od pedagoškega dela, oziroma, da se bodo ponekod organizacije združenega dela konstituirale po znanstvenem in ne po znanstveno-pedagoškem principu, ostaja vprašanje, ali se bo prej omenjena teza o študentskem sodelovanju v samoupravljanju na vseh ravneh visokega šolstva uresničevala tudi na ravni temeljnih organizacij združenega dela.

NEDOPUSTNA JE ŠTUDENTSKA ODVISNOST OD OČETOVEGA ŽEPA

Nadalje je treba čim prej uresničiti študentovo odvisnost od združenega dela, to pa že zaradi tega, ker je nedopustno, da ostajprazen prostor, ki študenta nujno sili v odločilno odvisnost od globine očetovega žepa. V zvezi s tem razumemo radikalno zaostritev študentove odgovornosti za delo in rezultate dela, odpravo prakse dolgoletnega študija, kar gre na račun skupnosti, pravzaprav na račun razreda delavcev.

Tu vidimo priložnost za dokaz položaja študenta v možnosti socialističnih študentov, da se še enkrat aktivno potrdijo kot aktivni udeleženci komunistične akcije. Študentje nikakor ne morejo sami uspešno dokončati te akcije, toda dvomim, da je to možno storiti brez njih.

Lino VELJAK

(Studentski list, tjednik sveučilišnog života srh, št. 7, 6. XI. 1973, str. 3-4, prevedel d-V-L.)

Pripomba prevajalca:

Prevajalec zgornje zadeve se s tezami in mnenjem tovariša Lina Veljaka nikakor ne strinjam in ne soglašam in menim, da je to precej nereflektirano početje, na katerega lahko pristanemo, le če pristanemo na sfero politike, kakor je danes razumljena ta beseda (eh, Aristotel, revček ti!), kljub temu pa precej škodljivo, pa se mi trenutno ne ljubi to teoretično in globokoumno utemeljevati, ker trenutno intenzivno pogrešam nekaj ljudi in sem sploh take volje. Morda to stori nekdo drug, ali pa celo jaz, toda nekoliko kasneje, to se pravi kdaj drugič. Za zdaj le toliko, da se ve.

Zadnja leta je bilo prav vprašanje delovnega statusa študenta eno ključnih vpr. štud. org. Opredelitev študenta kot aktivnega subjekta v procesu izobraževanja je ključno vprašanje reforme univerze in s tem tesno povezano prav s študijem, ki je družbeno koristno delo, v katerem sodelujejo delavci v visokem šolstvu in študenti. Ravno zato študent dela na univerzi in vse njegove pravice, dolžnosti in obveznosti izhajajo iz tega dela. Tribuna je že od vsega začetka spremljala uresničevanje in prizadevanja za uveljavitev delovnega statusa študenta in se tudi sedaj vključuje v širšo razpravo (jo pravzaprav s tem člankom odpira) o tej problematiki. Že v drugi jesenski številki ste lahko brali v članku M. Pungartnika „Berite vsi“ o takih in drugih pojmovanjih delovnega statusa, o nasprotovanjih in prizadevanjih zanj, o vulgarizaciji in o dilemah, ki še vedno obstajajo. Novo dilemo, pravzaprav povsem novo tezo o delovnem statusu študenta, ali bolje, kot pravi članek o delavcu-študentu, so postavili na IX. konferenci ZŠJ v Titogradu v novembru 1973 predstavniki Hrvaške. Njihova opredelitev delavca-študenta ne izhaja iz že ustaljenih mnenj v vseh študentskih organizacijah v Jugoslaviji in iz programskih načel ZŠ, temveč odpira povsem nove razsežnosti, za katere menimo, da jih je treba skrbno in pazljivo proučiti in se opredeliti zanje ali proti njim. Za ilustracijo nekaj mnenj o delovnem statusu študenta, ki so oblikovala: Programska načela ZŠJ: študent je delavec.

Ta ugotovitev se nanaša na funkcijo študenta v procesu izobraževanja. Izražena je ugotovitev, da študent sodeluje v določeni „produkciji“. Ker je študent izločen iz znanstveno raziskovalnega dela, torej je objekt v procesu pedagoško vzgojnega dela, je onemogočen, da neposredno odloča. Vloga študenta je zasnovana na sprejemanju znanja in na kasnejši transmisiji znanja v proces produkcije. Njegove ustvarjalne sposobnosti prihajajo do izraza šele, ko se zaposli. Profesorji in študentje pa morajo biti aktivni subjekti procesa „produkcije“ znanja, ki se med seboj razlikujejo le po stopnji ustvarjanja znanja. Timsko delo postaja osnovna oblika znanstvenega izobraževanja. S tem ko potrjujejo svoje rezultate v družbi in družbene v svoji sredini, se znanstveno-vzgojno delo permanentno podružblja, a znanstveno-vzgojna institucija postaja samoupravna delovna organizacija, ki se organsko povezuje z ostalimi družbenimi in gospodarskimi organizacijami.

Delovni status študentov determinira možnost organiziranosti študentov in njihovega položaja v „produkcijskih“ odnosih. Zato vidijo študenti svojo adekvatno eksistenco v samoupravljanju. Gre za samoupravljanje, ki izhaja iz samostojnih in enakopravnih posameznikov kot delovnih ljudi. Samoupravljanje na visokoškolskih institucijah se mora konstituirati na osnovi sodelovanja v delovnem procesu. Enakopravnost študenta pa temelji prav na njegovem sodelovanju v delovnem procesu, ustvarjanju dohodka znanstveno-vzgojne institucije in interesa za čim hitrejšim in boljšim usposabljanjem.

IDEJNO-POLITIČNA VPRAŠANJA RAZVOJA VISOKEGA ŠOLSTVA V SAMOUPRAVNI SOCIALISTIČNI DRUŽBI:

Študij je nedvomno družbeno koristno delo, je oblika družbene investicije, ki se ustvarja prek višje produktivnosti izobraženega delavca. Študij je tudi osnovni interes samega študenta, ker je to delovni proces razvijanja bolj popolne in ustvarjalne osebnosti. Dijake, predvsem pa študente je treba postopoma izenačiti z drugimi plastmi delavskega razreda tako glede odgovornosti kot tudi glede pravic. Ta izenačitev je mogoča samo kot dolgoročna orientacija v kateri se bomo komunisti zavzemali za to, da bo mlad človek od osnovne šole naprej odvisen predvsem oz. samo od svojega lastnega uspešnega študija.

Delovni status študentov je treba proučiti in konkretizirati v ustavni razpravi. Posebej opozarjamo na naslednje elemente tega statuta:

dolžnost in pravico do sodelovanja v študijskem delovnem procesu ter vedno širšo pravico in dolžnost do sodelovanja v raziskovalnem delu, v visokem šolstvu in drugih delovnih organizacijah, še posebno pa v tistih, ki sodelujejo pri informacijah študija in pri stipendiranju. Vse dolžnosti in pravice izhajajo samo iz rednega opravljanja študija. Študent je vpisan in opravlja študijske dolžnosti, je član te temeljne organizacije združenega dela z dolžnostjo in pravico sodelovanja v vseh vprašanjih in v vseh organih samoupravnega odločanja tako v TOZD kot tudi v vseh višjih samoupravnih, družbenopolitičnih skupnostih in interesnih skupnostih ter v predstavniških organih, v katere TOZD delegira svoje delegate, študentje naj bodo prisotni tam, kjer nastajajo iniciative, to je kolegij v komisijah.

RESOLUCIJA IZ TITOGRADE (november 1973)

Zahteva po delovnem statusu študenta je lahko sprejemljiva le tako, da ima študent povečano delovno odgovornost. Toda ne samo to, temveč tudi nosi odgovornost do znanosti, ki izhaja iz družbenega značaja in pomembnosti znanosti in njene vloge v družbi. Potrebno je razvijati aktiven, ustvarjalen in kritičen odnos študenta do študija in večjega angažiranja v samoupravnih organih na univerzi. Zato se morajo študenti boriti za tak položaj, ki bo priznaval njihov delovni položaj v sistemu izobraževanja.

Vse te ugotovitve so našle ustrezno mesto tudi v prizadevanjih za ustavno opredelitev študija kot dela. Prizadevanja pa se nadaljujejo ob razpravah o konstituiranju temeljnih organizacij združenega dela v visokem šolstvu, kjer moramo najti ustrezne opredelitve za samoupravno organiziranje študentov v TOZD-ih prav na predpostavki ŠTUDIJA JE DELO.

Valči ŠKERBEC

POROČILO O DEJAVNOSTI ŠKUC-a V LETU 1973

Pričujoče poročilo je razdeljeno v dva dela. V prvem gre za pregled poglavitnih akcij ŠKUC-a v drugem (ki mu je prvi del vsebinska osnova) pa gre za poskus opredelitve ŠKUC-a kot študentske organizacije in torej za poskus ocene njegovega mesta in perspektivne vloge v našem kulturnem prostoru, kar naj bi služilo kot nekaj premis za razmislek o kontinuiteti dela ŠKUC-a.

I.

V letu 1973 je ŠKUC razvil najintenzivnejšo dejavnost v zimskih in pomladanskih mesecih (tj. v februarju, marcu, aprilu, maju), ko so se vrstile tudi po dve ali celo tri akcije v enem tednu. Potrebno je ugotoviti, da je bil nivo aktivnosti v vseh komisijah približno enak. Seznam vseh prireditev z vsemi podatki o številnosti obiska, manjšem ali večjem odmevu v javnosti, o številu sodelujočih v vsaki akciji itd. bi bil predolg, da bi ga bilo smiselno uvrščati v takšno poročilo.

Omenimo najprej nekaj najuspešnejših akcij v vsaki komisiji: Komisija za založništvo je izdala knjigo I. Svetine: Heliks in Tibija in ob njenem izidu pripravila izredno uspel literarni večer: izšel je plakat – pesem M. Avanza, takorekoč pred izidom pa je plošča Tomaža Pengova.

Komisija za glasbo je najbolje uspela z recitalom „Odpotovanja“ v Moderni galeriji, ki je bil izredno dobro obiskan (okoli petsto gledalcev), med njene uspehe pa moremo šteti tudi organizacijo prvega koncerta kljunaste flavte v Ljubljani. Omeniti je sodelovanje z društvom glasbenikov ob koncertu Haakona Austboja ter sodelovanje s Forumom ŠH pri koncertu guslarske glasbe in poezije.

Komisija za razstave oz. študentska galerija je omogočila razstave del študentom ALU (v študentskem naselju v avli Kazine), sodelovala s forumom ŠN pri pripravi razstave notranjščine študentskih sob in pri organizaciji razstave del Staneta Jagodiča.

Komisija za film je pripravila dva uspela in izredno dobro obiskana večera domačih filmov z njih avtorji ter predstavila nemški avantgardni film z dvema filmoma, pri čemer je sodelovala z gospodom Gerdom Hoffmanom ter realizirala uspelo predstavitev amaterskih filmov F. Slaka na filozofski fakulteti.

Komisija za prostor se je trudila izoblikovati projekt cenenejšega eksperimentalnega objekta, imenovanega Fullerjeva kupola, ki naj bi rabil za prostor študentski galeriji in manjšim prireditvam, vendar pa spriču odsotnosti finančerja ni mogla realizirati drugega kot uspelo kartonažno maketo omenjenega objekta.

Komisija za gledališče je pripravila dvakratno predstavitev angleškega eksperimentalnega gledališča R.A.D., nastop beograjske študentske amaterske skupine in recital Katalin Ladik v sodelovanju s forumom ŠN in F. Zagoričnikom. Zaradi nepripravljenosti za sofinanciranje s strani obeh kulturnih skupnosti pa ni mogla realizirati predvidene predstave z BITEF-a.

Končno je potrebno omeniti še Maraton-dogajanje, v pripravi katerega so sodelovale vse komisije in tudi FO ŠŠ FF, ki se je od prejšnjih podobnih prireditev razlikoval po organizaciji prostora FF, ki pa ob manjši angažiranosti študentov kot prejšnja leta ni dala pričakovanega učinka, a bi bilo kljub temu težko govoriti o neuspehu Maratona. Omenimo naj še, da je plakat za to prireditev – delo Rajka Vidriha – bil ocenjen za vizualno delo meseca pri Društvu likovnih ustvarjalcev Slovenije.

Kljub dejstvu, da je ŠKUC že ob izteku prve polovice letošnjega leta presegel svoj celoletni program, kar mu je uspelo zaradi maksimalnega racionaliziranja sredstev in na splošno požrtvovalne (in poudarimo, povsem amaterske) angažiranosti njegovih članov, pa bi ta del poročila ostal nepopoln, če ne bi omenili določenih napak in težav pri njegovem delu.

Med težavami naj najprej omenimo, da je v letošnjem programu Kulturna skupnost Slovenije sodelovala z izredno minimalno količino sredstev, prav tako pa Skupnost Študentov še ni izpolnila svojih finančnih obveznosti do ŠKUC-a, čeprav je sicer sodelovala z milijonom starih dinarjev posojila za sanacijo težke finančne situacije ob natisu bjanke plakata za potrebe oglaševanja prireditev. Izdatek za 3000 komadov omenjenega plakata je dvignil nekaj prahu zlasti v študentski organizaciji, vendar pa je programski svet po poročilu oblikovalca plakata in člana ŠKUC-a Janeza Koželja ugotovil, da sicer visok izdatek ne pomeni nepopravljive napake, zlasti glede na to, da visoka naklada izredno komunikativnega plakata pomeni za ŠKUC dolgoročnejšo investicijo.

Prav tako bi bilo sporno označiti za napako izdajo knjige Iva Svetine, ki je v tem trenutku šla slabo v promet, če upoštevamo, da ŠKUC-ov namen ni izdajati bestsellerje, ampak kvalitetna dela mladih avtorjev. Glede na situacijo na knjižnem trgu je Svetinova knjižica nauk komisiji za založništvo pri odločanju za naklado tovrstnih publikacij. Omenimo naj, da omenjeno knjigo trg absorbira počasi, vendar pa je konstantno prodanih po nekaj izvodov tedensko.

Še ne kritična, vendar pa nekoliko zaskrbljujoča je kadrovska situacija ŠKUC-a, saj se je v letošnjem letu v delo ŠKUC-a vključilo le manjše število novih članov, če ne upoštevamo večjega števila v pripravah na Maraton angažiranih mlajših študentov.

V letu 1973 je ŠKUC izredno dobro sodeloval s forumom študentskega naselja in tudi s kulturnimi institucijami podobnega značaja v Beogradu in Novem Sadu, kar pa ne bi mogli reči za način sodelovanja Glasbene mladine, ki je najprej izrazila svojo pripravljenost za sodelovanje, nakar je ostala gluha za iniciative naše glasbene komisije, da ne govorimo o njeni popolni neinicijativnosti. V pripravah na snemanje plošče T. Pengova je pokazala izreden posluš za sodelovanje revija M, posebno pa radio Študent, ki je prispeval svoje tehnične kapacitete. Na tem mestu čutimo dolžnost izreči posebno zahvalo za pomoč radiu Študent, ki je imel do nas vsestransko kolegijski odnos.

II.

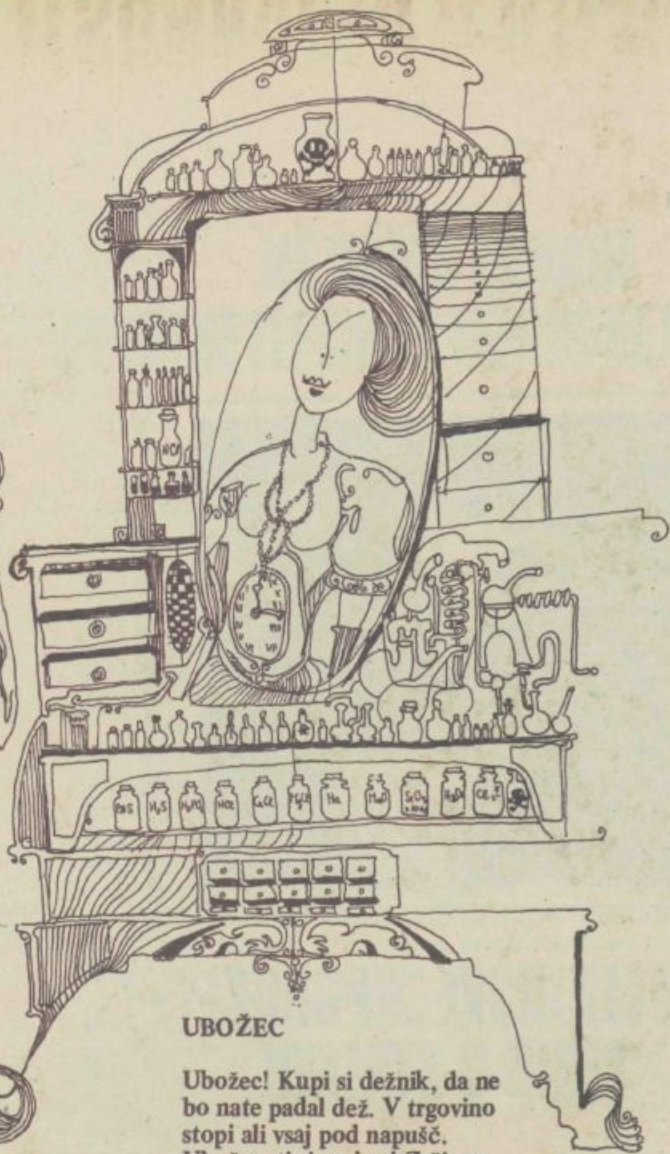
Potem ko se je skoraj že izteklo drugo leto obstoja ŠKUC-a je smiselno nekoliko bolj analitično razmisliti o njegovem sedanjem položaju in njegovih perspektivah. Naj na začetku tega dela poročila najprej ugotovimo, da sploh ni sporno, ali je ŠKUC upravičil ali ne svoj obstoj glede na svoj namen, formuliran v statutu in programatskih dokumentih ob njegovi ustanovitvi. To pa nas ne odrešuje potrebe po razmisleku o temeljih razvoja naše organizacije, katere odgovornost je obsežna z zahtevo po omogočanju in vsestranskem vzpodbujanju nastajanja iščoče študentske kulture kot enega tvornih delov celotne slovenske, vedno močnejše samoupravno organizirane kulture. V tem smislu je potrebno vsekakor ugotoviti, da je ŠKUC s svojo organizacijsko strukturo, prikrojeno najširši inicijativnosti študentov, malodane vzgled, kako organizirati kulturno dejavnost določenega kulturnega potenciala. Njegovo usmeritev je v posebnem dokumentu o kulturi podprla skupščina SŠ LVZ lansko jesen.

Toda potrebnost nenehnega samokritičnega preverjanja dela ŠKUC-a terja pogled na možnost nadaljnega razvoja principov, na katerih le-ta temelji. ŠKUC je nastal kot samoiniciativno vzpostavljena ustanova za potrebe iščočega dela študentske kulture, ko je ta kazal svojo prisotnost ob siceršnji vsestranski in masovni angažiranosti študentov. Takšen začetek je rodil izredno odprto zastavljeno organizacijo, vendar pa je v primerjavi z bolj institucionalno zastavljenimi podobnimi ustanovami v drugih republikah zagotovil šibkejšo materialno osnovo tako glede previdno izraženega finančnega razumevanja pri mestni in republiški kulturni skupnosti kakor glede možnosti pridobitve nujno potrebnega prostora za vodstvo organizacije in predvsem prireditvenega prostora. S tega stališča bi se ŠKUC moral močnejše organizirati, kar pa ni samo njegov lastni problem, ampak zahteva premišljeno akcijo celotne SŠ za ustvaritev osnove študentski kulturi. Ta zahteva pa implicira določeno bojazen, da bi močnejša institucionalizacija ŠKUC-a mogla pomeniti njegovo odtujevanje genuinemu interesu študentov. Toda če se zavzamemo za postavitev ŠKUC-a na trdnjše noge zato, ker si je mogoče misliti manj njihajočo dejavnost ob njegovem lastnem (ni nujno, da ogromnem) prireditvenem prostoru in ob morda celo kakšnem polprofesionaliziranem delovnem mestu v vodstvu organizacije in ob tem ohranimo stalno prisotno osnovo intenco iz statuta in ustanovnih dokumentov, utegne biti rezultat tovrstne okrepitev ŠKUC-a bistvena razširitev dejavnosti in njen kvalitativni vzpon.

Toda kot rečeno, gre v zvezi s to zahtevo za organizirano akcijo študentske organizacije ob polni participaciji aktivnih članov ŠKUC-a, ki na osnovi pomena, ki ga igra študentska kultura v prizadevanjih po spreminjanju odnosov na univerzi in celotni družbi, morajo zahtevati ustrezno družbeno podporo takšnim prizadevanjem.

SPREJETO NA SKUPŠČINI ŠKUC-a konec novembra.

Za ŠKUC: Darko ŠTRAJN

UBOŽEC

Ubožec! Kupi si dežnik, da ne bo nate padal dež. V trgovino stopi ali vsaj pod napušč. Ubožec, ti si moker! Z čic za

trolejbus se cedi. V lužah se nihče ne more videti, ker so premajhne. Vidimo se v gladki površini, v vodi redko in nikoli

ko dežuje. Ubožec! Prižgi si cigareto in počakaj! Navodila izdajam in svet opazujem. Stojim

na železnih rešetkah in vidim v klet. Zdaj je koža pod pritiskom in narava. Ampak ne, ker dežuje.

tomaž šalamun

HEJ ČAJ

Hej čaj!
Ti si tu domačin.
Povej zgodovino.
Jaz čaj sem rumen.

PES

Pes! Kaj delaš s svojo dlako?
Valjša se po blatu kot kak pujs.
Vstaneš in mene pošpricaš
in mežikaš in zehaš.

Pes! Kdo je bila tvoja mati,
nimaš bratov in sester? So te
vsi pustili in zaspali za kakim
vogalom? Lačen si. Len in podivjan.

Pes! Jaz te nisem še nikoli videl.
Po cesti tečeš in se ustaviš, po
pločniku tečeš in spet po cesti.

Zvezde ti bodo padle na glavo,
čuden si. Pusti to konzervno
škaflo na miru. Pes! Tako čuden si.

PREPROGA

Vsak bumbar je poln
imaginacije in stopi na preprogo
in si obriše čevlje in da čevljev dol
in je v nogavicah in pride
gostitelj in reče lezi in so
tramvaji spodaj in goske in drevesa.
Zelena in rjava. Antene in ribniki.
Najprej naredim moko in iz testa
svaljke. Potem jaz povabim
goste na preprogo in ležijo
z brado na vzorcu, kjer je narisana
palma. Ampak jaz sem prebrisan
in zrolam preprogo in so gostje
v noči in samo včasih vidijo
kakšno zvezdo v špranji.
Potem jih vse počeseš, da ne
gredo domov razmršeni. Ajde!

V. I. LENIN

1870 - 1924

IZ LENINOVE „OPOROKE“ - LENIN O STALINU

Pismo Kongresu z dne 24. decembra 1922

Ko je tov. Stalin postal generalni sekretar, je osredotočil v svojih rokah brezmejno oblast, in jaz nisem prepričan, da bo to oblast znal vselej zadosti previdno uporabljati. Na drugi strani pa tov. Trockega ne odlikujejo zgolj odlične sposobnosti, kakor je to že dokazal njegov boj proti CK v zvezi z vprašanjem Ljudskega komisariata za promet. Osebno utegne biti najsposobnejši mož v sedanjem CK, se pa tudi vsega loteva s preveliko samozavestjo in je preveč zaverovan v čisto administrativno plast stvari.

Ti dve lastnosti odličnih voditeljev sedanjega CK bi utegnili pripeljati do razkola, in če naša partija ne bo ničesar ukrenila, da bi to preprečila, lahko pride do razkola nepričakovano.

25. XII. 22

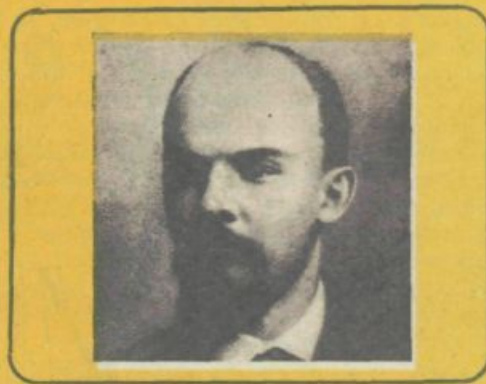
Zapisała M. Volodičeva

Dodatek k pismu z dne 24. decembra 1922

Stalin je preveč surov in ta hiba, ki jo je mogoče prenašati med komunisti in v občevanju med nami, postane neznosna za človeka na položaju generalnega sekretarja. Zato predlagam tovarišem, naj premislijo, na kak način bi premestili Stalina s tega položaja in postavili na njegovo mesto drugega človeka, ki bi v vseh ozirih imel pred tov. Stalinom eno samo prednost, namreč, da bi bil strpnejši, lojalnejši, vljudnejši in pozornejši do tovarišev, manj muhast itd. Ta okoliščina se utegne komu zdeti nepomembna malenkost. Toda, če hočemo preprečiti razkol, če upoštevamo, kar sem napisal prej o medsebojnih odnosih med Stalinom in Trockim, menim, da to ni malenkost ali pa je takšna malenkost, ki utegne dobiti odločilen pomen.

Lenin

4. januarja 1923
Zapisała I. Fotijeva

ALFRED SOHN-RETHEL O LENINU

(Iz „Die oekonomische Doppelnatur des Spaetkapitalismus“,
Luchterhand Verlag, 1972, str. 7-9)

UVOD

Zelo v navadi je mnenje, da je zdajšnji svet razdeljen na „kapitalistični tabor“ in „socialistični tabor“, „tretji svet“ pa da je neodločen in raztrgan med njima. Po mojem mnenju pa je bolj ustrezno in bolj plodno, če v vseh delih sedanjega sveta vidimo prehodne družbe, v razvitih kapitalističnih nič manj kot v socialističnih in drugih deželah, čeprav prehod kajpada poteka v različnih stadijih in raznih oblikah. V tem delu se bom predvsem koncentriral na razviti pozni kapitalizem, ker ima prvič univerzalna problematika prehoda sploh začetek od monopolnega kapitalizma – in drugič, ker je po mojem prepričanju revolucija v razvitih deželah tista, ki danes stoji na dnevnem redu.

V svoji študiji o Imperializmu poudarja Lenin, da ta

„novi kapitalizem nosi očitne poteze nečesa prehodnega . . . Seveda se vsiljuje vprašanje, v kaj „prehaja“ ta najnovejši kapitalizem, a meščanski znanstveniki si tega vprašanja ne upajo zastaviti.“

In na poznejšem mestu:

„Toda kapitalizem je postal kapitalistični imperializem šele na določeni, zelo visoki stopnji svojega razvoja, ko so se nekatere osnovne lastnosti kapitalizma začele spreminjati v svoje nasprotje, ko so se na vsej črti izoblikovale in pokazale poteze prehodne epohe od kapitalizma k višjemu družbeno-ekonomskemu sistemu.“

Zlasti ta druga označitev spreminjanja v nasprotje in transformacijo podlage, ki se dogajata za zavajajočimi pojavi na površini, se

natanko ujema z nazorom, ki ga zagovarjam v temle spisu. Toda globoke preobrazbe, ki jih je poznal Lenin, so se potem, odkar jih je opisal, skoraj šestdeset let razvijale naprej in terjajo temu primer-no nadaljevanje analize.

Sem šteje najpoprej tudi nova definicija same naprej razvite prehodne družbe. S tem imenom razumem družbe, ki so pod učinkom dveh heterogenih ekonomskih zakonitosti. Tu ne govorim o mešani formi ekonomije („mixed economy“), v kateri obravnavajo nasprotno elemente, denimo konkurenco in monopol, zasebna in

NE SAMO ZARADI PETDESETLETNICE LENINOVE SMRTI

javna podjetja, področja načrtovanja in brez načrtovanja, kot koeksistentna v skupnem ekonomskem okviru. Namesto tega nasprotno govorim o ekonomski dvojni naravi, s čimer menim, da kapitalistična družba v svojem razvitem monopolističnem stadiju stoji pod učinkovanjem dveh nasprotnih in nezdružljivih zakonov. Eno je podedovana zakonitost kapitalističnega procesa uvrednotovanja, torej razvita blagovno-tržna ekonomija; drugo je nova vrsta ekonomije, ki je izrasla iz kapitalističnega delovnega procesa kot nasledek visoke stopnje podružbljenja dela.

Ta druga se prikazuje v skrotovljeni preobleki moderne kapitalistične ekonomije podjetja, ki je še čisto subsumirana pod kategorije uvrednotovanja in temelji na ekstremni ločitvi ročnega in strojnega dela. Pojem ekonomske dvojne narave vsebuje torej neko trditiv, ki se ne ujema z dosedanjimi pojmovanji monopolnega kapitalizma. Ta teza je, da je dialektika zasebnega prilaščanja in stalno naraščajočega podružbljanja produkcije, ki je kapitalizmu imanentna že od začetka, na neki razvojni točki, ki jo je moč natanko definirati, razstavi v dva po bistvu različna oblikovna zakona ekonomije. Marx in Engels sta predvidela, da se bodo po tej dialektiki v krilu kapitalističnega produkcijskega načina razvili elementi njemu nasprotnega, namreč socialističnega produkcijskega načina. Prav to se je v zadnjih petdesetih letih zgodilo. Današnji pozni kapitalizem nima za osnovo ene, temveč dve ekonomski zakonitosti, katerima ustrežata čisto različni družbeni formaciji, ki pa poznemu kapitalizmu, dokler naprej obstajajo kapitalistična lastninska razmerja, s svojim simultanim učinkovanjem znotraj njega dajeta značaj prehodne družbe.

Ta raztrganost med dvema antitetičnima ekonomijama zaznamuje odločilno spremembo v ustroju kapitalizma, če ga primerjamo z njenim klasičnim sistemom neomejene konkurence, ki ga lahko definiramo kot epoho, v kateri lahko proces reprodukcije kapitala še velja za identičnega z reprodukcijskim procesom družbe same. Tisto ominozno spremembo, od katere ta identiteta neha delovati, lahko zelo določno datiramo. Leži v več kot dvajsetletno skoraj nepretrgani dobi stagnacije ob koncu devetnajstega stoletja. V to dobo je kapitalizem stopil v takoimenovano „kirizi osnovateljev“ (Gruenderkrise) 1873-74 kot kapitalizem svobodne konkurence, iz nje pa je stopil v nov vzpon 1895/96 kot konsolidiran monopolni kapitalizem, nakar je s poostrenim imperializmom, oboroževalno tekmo in masovno produkcijo rinil v prvo svetovno vojno. Strukturna sprememba kapitalizma, o kateri je tu beseda, se torej navezuje s preobrazbo od „konkurenčnega“ k „monopolnemu kapitalizmu“ (če naj uporabimo ta sicer nenatančna, a utečena izraza). Toda to zoperstavljanje obični na površini, dokler analiza ne gre do dna gibalnemu vzroku spremembe.

(Prevedel B.D.)

1 Lenin, Imperializem etc., PSS 27, 335, slov. ID II, 438
2 n.n.m., PSS 27, 385, slov. ID II, 489.

3 Temu pojmovanju daje prepričljivo oporo študija Wernerja Hoffmanna o Sekularni inflaciji (Die saekulare Inflation), ji pa tudi sicer danes komaj kdo še ugovarja. Izrecno jo potrjuje predgovor k MEW 20, str. V., kjer piše: „Po svetovni gospodarski krizi 1873 se je začelo močno naraščanje monopolnih združenj. Začela se je doba prehoda k monopolnemu kapitalizmu, ki se je končala konec devetnajstega in v začetku dvajsetega stoletja.“

21.1. je datum, ki nas mora spomniti na Lenina – velikega revolucionarja, ki se je zapisal v zgodovino 20. stol. kot ena najmarkantnejših osebnosti. Toda, ali ta datum pomeni vsem isto?

V sedANJI razcepjenosti svetovnega socialističnega gibanja je vloga Lenina pojmovana glede na zgodovinsko pozicijo vsakega aktualnega gibanja, partije, „socialistične“ države... Da v teh pojmovanjih ni BISTVENIH razlik, ni mogoče trditi. Ta variirajo od kritike „Leninskega koncepta partije“ do priseganja na vsako črko, ki jo je Lenin zapisal.

To pa pravzaprav pomeni, da se soočamo z nečim, kar bi mogli imenovati: dogajanje Lenina v zgodovini. Če odmislimo legitimiranje različnih „socialističnih“ oblasti z Leninovim imenom, pri čemer Lenin ni bil edini iz zgodovine revolucionarnega gibanja, ki bi se moral obračati v grobu, pa nam gre vprašanje, kaj dogajanje, povezano z Leninom, tudi za današnji trenutek pomeni?

Vprašanje je seveda prekompleksno, da bi mogli nanj odgovoriti v okviru takšnega krajšega zapisa, ampak bomo opozorili samo na nekatere aspekte, iz katerih je mogoče začrtati možni prostor iskanja odgovora na to vprašanje.

V konkretnem zgodovinskem kontekstu je po Leninu vodena oktobrska revolucija pomenila enkratno opozorilo, da si velikih zgodovinskih sprememb ni mogoče misliti v naprej po že prej izdelanih shemah, ampak da je pravi revolucionarni prevrat odvisen od vloge, ki jo „subjektivni faktor“ igra v konkretnih zgodovinskih okoliščinah.

„Pojav leninizma, kot nove forme marksizma je določen z dvema poglavitnima faktorjema: (1) poskus pripeljati kmetstvo v orbito marksistične teorije in strategije, in (2) poskus redefinirati izglede kapitalističnega in revolucionarnega razvoja v eri imperializma.“ (Herbert Marcuse: Soviet Marxism – New York, Vintage edition 1961, str. 15)

Kolikor govorimo o vprašanju marksistične teorije, pa Leninovo delo ne pomeni „popravljanja“ Marxovih izhodišč, ampak nasprotno, pomeni namreč ostro antitezo ravno „ortodoksnim marksistom druge internacionale“. Gre namreč za to, da revolucionarna teorija neha biti revolucionarna, ko se z vso ostrino ne konfrontira z realnostjo, ki je spremenljiva glede na vsakokratne zgodovinske okoliščine.

Da Lenin ni imel v mislih revolucije v eni državi, je iz njegovih spisov dokazljivo! Iz tega razloga in iz prej naštetih je povsem jasno, da z Leninom ni mogoče opraviti na ta način, da bi njegov pomen razvrednotili s kasnejšo stalinsko perverzijo in tudi kasnejšimi nadaljevanji te osnovne perverzije socialistične revolucije. Lenin je dovolj eksplicitno anticipiral revolucionarni proces v svetovnih razmerjih. Ravno iz poloma tega projekta je potrebno razumeti tudi kasnejše notranje konflikte v ruskem revolucionarnem razvoju. (Najizrazitejši tovrsten konflikt je bil Kronstadtski upor, katerega zatrtje anarhizem servira kot dokaz sprevrženosti boljševiške oblasti že za časa Lenina. Toda v tragično dogajanje v Kronstadtu je potrebno premisliti v luči nakazanih aspektov, da bi iz njega sledil manj preprost nauk, kot anarhistični. Prim. kot ilustracijo takšne interpretacije prevod iz Volinea v prejšnji številki.)

Analiza, ki dojema Lenina v vseh realnih kontroverzah, ne zato, da bi upravičevala vsako misel, ki jo je Lenin zapisal in vsak dogodek, ki se je v ruski revoluciji zgodil, izpeljuje njegov pomen za človeško zgodovino iz situiranosti njegove teorije v zgodovini, v njeni povezanosti z dogajanjem v EVROPI in Rusiji v letih Oktobrske revolucije.

Leta 1573 je bil kmečki upor. Leta 1943 je bila Sutjeska. Letos je bil dokončan film SUTJESKA, v pripravi pa so še trije filmi, ki imajo podoben vsedrjavni pomen: KMEČKI UPOR, IVO LOLA RIBAR in UŽIŠKA REPUBLIKA, ki bo zadnji del trilogije o NOB (NERETVA – SUTJESKA – U.R.). Proizvodni stroški teh filmov se gibljejo na nivoju nekaj milijonov dolarjev oz. nekaj desetih milijonov novih din. Zagotovo to velja za vse našete filme, z izjemo I.L.RIBARJA, za katerega stroški še niso znani. Za realizacijo KMEČKEGA UPORA (režiser V. Mimica) bo šlo npr. toliko sredstev, kot jih dobi celotna hrvaška filmska dejavnost v enem letu. Po nepotrjenih podatkih bo UŽIŠKA REPUBLIKA stala 3 do 4 milijone dolarjev. Vsi ti filmi nastajajo ravno sedaj, ko imamo redukcijo toka, zamrznjene dohodke ipd. Sedaj se novačijo igralci kot so Jane Fonda, Shirley MacLaine, Hardy Kruger ipd. In se človek vpraša, zakaj, zakaj vse to? In sploh, kakšni filmi so to?

I.

Estetski problem SUTJESKE, NERETVE in podobnih filmov je v stalnem kombiniranju nivoja verodostojnosti z namišljeno in modificirano scenarijsko dejanskostjo. Filmu istočasno ostajajo na nivoju zgodovinskega dogodka v vsej njegovi prostorski razsežnosti, po drugi strani pa zaradi psihološke nujnosti uvajajo povsem konkretne osebe in dogodke, ki doživljajo svoj kontrast ravno v množičnih scenah. Torej tak film živi lahko le v stalnem konfrontiranju sveta s človekom in zgodovine s subjektom. Filmu so grajeni na principu skrajne verjetnosti, saj so rekonstrukcije dogajanj, ki jih vsaj približno poznamo. Niso abstrakcije v sicer verjetni zgodovinski situaciji – ki se orientirajo na problematiko človeka. Ti filmi hočejo biti rekonstruirana zgodovina, rekonstruirana na z a n i m i v način. Noben od teh množičnih filmov se ni štel v umetnost; nikoli ni noben od njihovih avtorjev delal filma s tem ciljem, oziroma, nikoli ni bil tak cilj označen kot primaren. Vsi ti filmi so namreč zahtevali tudi množičen odziv publike, to množičnost pa je bilo možno doseči le, če je film pustil nivo in se kazal prvenstveno kot zabava.

II.

Publika sprejema take filme kot akcijski spektakel, ki po eni strani prikazuje zanimive dogodke, kot so streljanje, ubijanje ali umiranje, po drugi pa tudi človeške vrednote, kot so požrtvovalnost, predanost cilju, stvari in sploh etično klenost. Gledalec se s filmskim dogajanjem brez težav identificira, vendar pa le do neke mere in le na določenem nivoju, kajti film ne teži za tem, da bi bil

umetnost v njenem sakralnem pomenu, temveč hoče biti umetnost, ki že meji na zabavo, hoče biti živa medljudska relacija med zgodovino ter našo sodobnostjo. V gledalcu se vtis navadno zredura na povezavo določenih izstopajočih dogodkov ter asociativno navezavo, da so tokrat pozitivni junaki „naši“.

Tak odnos gotovo lahko pripišemo le delu publike (čeprav največjemu), medtem ko ožja skupina, ki razume film ne kot zabavo, temveč kot umetnost, gotovo reagira precej drugače. Bolj medlo. Vendar pa njena reakcija v tej množici najbrž ni bistvena, kajti film teži k množičnosti, film je grajen za čim širši krog gledalcev in j: torej odločujočega pomena le njihova reakcija.

III.

Politične institucije so te filme vedno deklarirale kot pomembne – vzgojne in umetniške. Ravno ta politični interes je tudi povzročil, da se je določen (majhen) del publike obrnil od takih filmov, kajti dostikrat so bili označeni kot režimski, nesmiselno velikopotezni, kot razmetavanje denarja. Sicer pa je verjetno res absurdno, da beremo v časopisu (DELO, leta 1972), da je v Splitu večina podjetij in gospodarskih organizacij že izpolnila svoje dolžnosti, medtem ko je tudi nekaj takih, ki tega še niso storile. Govor je o izpolnjevanju obveznosti v zvezi s finančno pomočjo (dajanjem denarja) SUTJESKI.

IV.

Dejanski pomen SUTJESKE, KMEČKEGA UPORA in podobnih filmov je lahko le političen. Pri tem ni važno, če ti filmi stanejo toliko in toliko desetih novih milijonov in da se brez težav najdejo objekti, katerih realizacija ali razvoj bi bila gospodarsko dosti pomembnejša od finančnega uspeha kateregakoli od teh filmov – pri tem so lahko vsi le veseli, če distribucija sploh pokrije stroške produkcije. Torej namen teh filmov ni komercialni uspeh, temveč daljnosežna investicija v utrjevanje oziroma sploh formacijo neke določene tradicije, pripadnostne zavesti, ki smo jo po vojni razvili v izredno skromni meri. Tako se ti filmi vključujejo v dosti širšo družbeno akcijo, ki se manifestira v takšnih malenkostih, kot je modna revija partizanskih bluz, do večjih manifestacij, katerih stroški močno presegajo vse našete filmske investicije. S pomočjo takih filmov naj bi se pokazala naša (enotna) zgodovina. Zgodovina kot osnovna združujoča sila in osnova vsakega naroda in vsake državne skupnosti.

Aleš ERJAVEC

Neskončna modrost miške

Živela je nekoč, da, tako poročajo starodavni viri, neka mravlja, sorodnik mravlje Viktorja in je tragično končal na pultu nekega bara pod robatim palcem nekega barmana. A to je zgodba žalostna in dolga in vam jo raje povem kdaj drugič. Je pa bil ta mravlja, sorodnik mravlje Viktorja izreden nadarjenec in zaželjena osebnost na vseh evropskih dvorih. Še najraje pa se je zadrževal zapustil za seboj kakšnih del, kaj šele drobec življenja. In bi zgodbo Noči je prebil tam, priljubljeno bitje, in do neskončnosti razkazoval talente in plesne spretnosti svoje, ki so mu tudi prinesle pogubo, kakor se bo ob priliki izvedelo. Tako je tudi spoznal miško Filipa, potomca številnih slavnih miških dinastij tistega dvora, moža, vrednega lastne zgodbe, moža na svojem mestu. Bi pa vse ostalo zaman, če nam mravlja, sorodnik mravlje Viktorja še pred svojim tragičnim koncem ne bi zaupal svojega vedenja miške Filipa. In samo njemu gre hvala, da smo danes tako natenko seznanjeni z življenjem in delom slavne miške.

So pa miško Filipa ljubili bogovi in je umrl mlad in sploh ni zapustil za seboj kakšnih del, kaj šele drobec življenja. IN bi zgodbo morali že zaključiti, če se ne bi ohranil košček pisma neki deklici iz Stockholma, ki bi lahko bila katerakoli deklica iz Stockholma, pa ni, kajti je Anka. Je pa košček neberljiv in je vprašanje, če je sploh bil napisan, mogoče pa šele bo, in do je sploh avtor, če to morebiti ni bil miška Filip. Miška Aleksander, ki se je kasneje razkazoval za njegovega sina, ne ve o tem povedati nič določenega in je že kar dvomljivo, če je to sploh njegov sin in ne morda zgo, kakšen zavojevalec Indije in drugih dežel, če je sploh miška in ne kakšen kralj in vojskovođa. Se pa zanesljivo ve, da je bral Kafko, miška Filip.

Filipa

Zdaj pa je zgodbe zares konec, pa nasvidenje in vidimo se spet v zgodbi o pogovoru med mravljo Viktorjem in Blažem Barbaroso, ki sta ga imela kdaj drugič in ki ga vi, dragi bralci in prijatelji, tako nestrpnost pričakujete, če pravilno sodim vašo očaranost nad prvotnim zgodkom. Da pa bo omenjen tudi kavboj Feo, to se bo itak že videlo.

Daniel V. LEVSKI

Kakor se cvetovi slaka odpirajo jutranjemu soncu, da bi sprejeli njegovo toplino, tako se naj človek odpre misli, da bi se napolnil z njeno vsebino.

Soba študentskega naselja, blok 10. V njej živim. Sedim, ležim, hodim, diham, jem in pijem, delam. Skratka, počnem vse tisto, kar je nujno in normalno, ne glede na to, če mi je všeč ali ne. Kot se žarki sonca prebijejo skozi umazano šipo, na katero je moj predhodnik s prstom narisal znamenje hipijev, tako se v to vsakdanjost, ki me oklepa kot umazano steklo, prebije žarek mojega mišljenja. Misel postane predmet v moji sobi. Čisto podobna je zelenilu zimzelena, oblikam mize, postelje, kitare in omare. Je radiator, ki me greje, je ura, ki tiktaka, je karkoli, le drugačna od vsega je. Kajti ustvaril sem jo. Nič tujega ni v njej. Je jasna in lepa in občudujem jo, čeprav je nemara še bolj navadna in vkljenjena v nujnosti povprečnega kot moja soba ali karkoli drugega. Kar je v mislih prešlo v idejo, je spremenjeno, kajti dobilo je novi kvaliteti – spoznanega in ljubljenega. Nova oblika je pridobljena v naporu akta mišljenja. Ako mislim o ljubljenem dekletu, ga še bolj ljubim. V mislih priklicane nežne rože, oblaki ali bele breze postanejo popolnejše v svoji lepoti. Mislim moje bivanje, postane še bolj moje. V neskončnosti drobnih procesov dogajanja in bivanja stvari, sprejetih v mojega in vsakogar mišljenju je ustvarjen svet, kjer se je brez lakote in pije brez žeje. Svet brezmejnega in nesmrtnega, kajti ni tostranski, da bi preminil. Je čista in popolna stvaritev. Čeprav sem le sedeči v sobi študentskega naselja, čeprav sem garajoči na polju ali v tovarni, čeprav sem prostitutirani in obvladovani,

čeprav sem karkoli bednega, mi je dano spoznavati svet najkrasnejših oblik. Vprašanje moje prizadetosti do sveta je, ali bom poskusil posnemati ta svet, ki ga čutim kot poljub moje drage. Vsakdo, ki misli, je umetnik, kajti ustvarjalec najlepšega je. Vsakdo, ki je umetnik, je tudi zaljubljenec, kajti mora ljubiti tisto, kar ustvarja. Če nočem biti zgolj predmet, vržen v svet, moram ustvarjati svet najlepšega, da bi to najlepše lahko ljubil in se v tem ljubljenem potrjeval in bival življenje samega sebe.

Neprestano smo kot tisti človek, ki je na vogalu ulice dvignil nogo, da bi krenil naprej, pa je pozabil, kam je namenjen, in je tako, ker je bila zima, primrznil k tlom, se spremenil v ledenik in umrl. V vsakem trenutku življenja stojimo pred vprašanjem, kod bomo krenili, in ko se odločamo, ne smemo pozabiti, kam smo namenjeni. Lahko sploh ne mislimo in je naše življenje zgolj fermentativno obstajanje, ki ga dokazuje samo dihanje in utrip srca, lahko pa krenemo na pot razmišljanja. Poznamo pa še mišljenje, ki je slabo, ki ne spregleda grdosti grdega. Misel je negacija toposti. Dobra misel negacija slabe. Kaj hitro se zgodi, da te najpopolnejša uspa-

vanka, ki deluje kot najnatanejša ura, uspava s svojim drdranjem, klokotanjem, hitenjem, bezljanjem, ropotanjem, norenjem po traparijah vsega normalnega v večno spanje. Zelo hitro se ti primeri, da v svetu ne najdeš lepote in začneš o grdem in o lepem misliti zgolj kot pasivni in nemočni opazovalec, ki pristaja na danost, takšno, kot je. To je še slabše. Tako bodo tvoje oči steklene in tvoje grlo bo suho. Če pa hočeš, boš iz puščave napravil neskončno poljano, posuto z rožami, in žejo boš gasil iz kristalno čistih studencev. Iz lepote porojena zavest bo postala tvoja, ti njena istovetnost. Zato menim, da ni nič nenavadnega, če se toliko ljudi oddalji od najrazličnejših sistemov omejevanja svobode z grdim, neumnim in bednim, če obupa nad spletom norosti in bolečine. Obupanci sveta spoznavajo svetlo podobo ustvarjene ideje popolnosti. Naloga obupanega je ustvarjati.

Stvaritve nesvobodnih so prav tako odtujene vsemu kot tisti, ki so jih ustvarili. Kot so ječe meje prostosti telesu, tako je izkrivljena zavest človeka kletka vsemu, kar teži k mišljenju. Kakor je kritika religije bila predpostavka vsake kritike, tako je sedaj negacija ne-

umnosti predpostavka najvišjih želja. Če verjamemo v lepoto, moramo upati, čeprav smo brez upanja. Ako dobro ni zgolj abstraktna želja, ampak dejanska možnost človeka, da ga ustvari, je največje zlo nekomu preprečiti ustvarjalnost, v katero gledamo kot v tisto silo, ki nam daje naš vsakdanji kruh in nam zaljša življenje z glorio lepega. Naloga umetnika je ustvarjati, naloga človeka je biti umetnik. Samo stvar tvoje prizadevnosti do sveta in samega sebe je, po kateri poti boš krenil. Po poti ustvarjanja, ki si jo želiš, to je po poti revolucije, ali po poti, ki pelje na kraj, ki je negacija vsega resnično lepega in dobrega, ki je neke vrste kabaret. Je igra – farsa vsega tistega, kar se igraš. Kolikor je ta igra lepša, toliko gnusnejša je njena vsebina. V navidez ali v resnično (kdo ve) neskončnem toku zablod evolucije pomeni ustvarjanje edino svetlo točko. Pomeni revolucijo. In to nam dajejo tisti, ki so se odrekli zato, da bi nam dali. Zato je tisti, ki se odtuji od popačene nestvarnosti, ki se izdaja za resničnost, gotovo najbolj prizadet in hoteč ustvarjalec tistega, kar si želimo. Nad slabim obupa in od njega pobegne tisti, ki spozna dobro. Dobro pa spozna tisti, ki ga ustvarja. In res. Zdi se, kot da bi nasproti mogočnemu sovražniku človeka – zlu, stala samo zavest spoznavajočih, ki teži in spreobrača razvoj k svetlobi zaželenega. Samo zavest je tista, ki se v umetniškem ustvarjanju neprestano obrača k resnici, tako kot sončnica, ki se cel dan obrača za soncem in šele na večer skloni svoj cvet k rosnim zemlji – proč od črnega neba. Kaj pa zvezde? Te so samo goljufije temnine, so le skušnjava našemu razumu. Stanko ŠTRAJN

OBVESTILO

Smo organizacija združenega dela z nenehno (ekonomsko) rastjo, stalnim izpopolnjevanjem ter modernizacijo tehnološkega procesa in z nenehnim uvajanjem nove proizvodnje.

VABIMO ŠTUDENTE,

ki bi radi združili svoje delo z drugimi delavci naših organizacij združenega dela in hkrati želijo spoznati novinarsko in politično delo, naj izrazijo svojo željo pisмено ali ustno v splošno kadrovske službi naše organizacije združenega dela (Trg revolucije 1/II.)

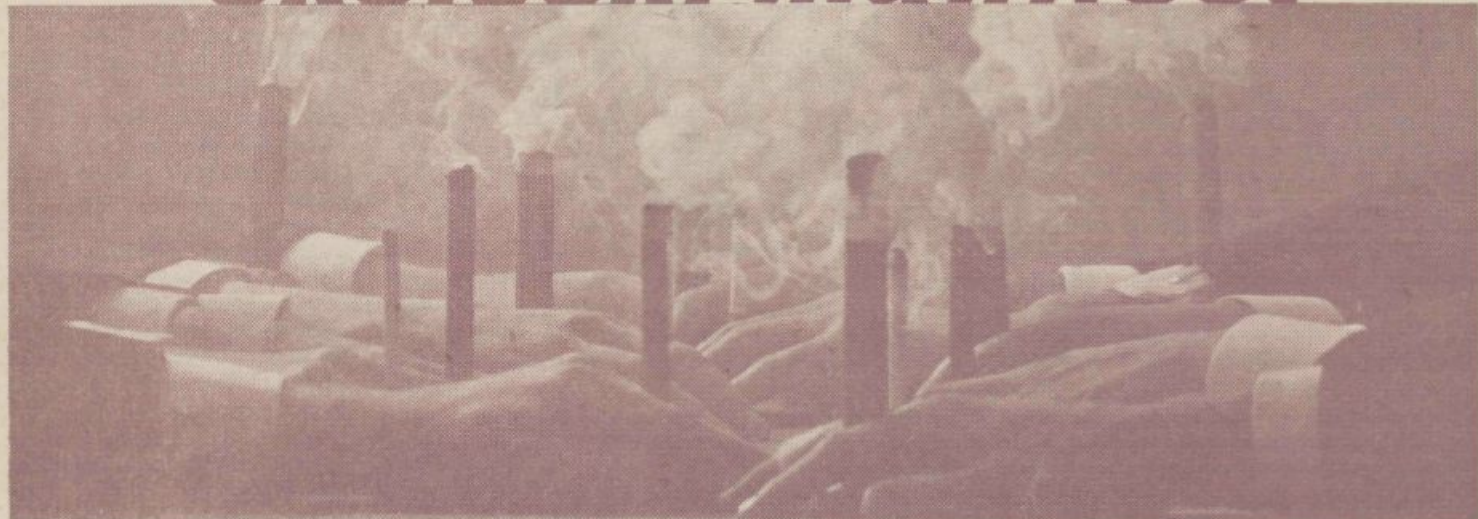
RAZPISUJEMO

tudi več mest ZADOVOLJNIH ŠTUDENTOV

Poleg splošnih pogojev je zaželeno, da so redno vpisani na eno izmed višjih ali visokih šol; posebej za „zadovoljne študente“, pa je potreben še urejen videz, prijetna zunanost, uglajen nastop; to je potrebno, ker bo delo v glavnem reprezentativno (nastopi na TV, razne politične prireditve, zbori samoupravljalcev itd.)

OZD SŠ LVZ: IO SŠ LVZ
radio Študent
Tribuna

komunarni ekološki manifest

Ali je današnja energetska kriza, ki jo povzroča pomanjkanje nafte, električne energije itd., nekaj, kar se lahko prevlada na političen način, in to tako, da se globalni sistemi proizvodnje in potrošnje bistveno ne spremenijo, — ali pa je ta kriza simptom globlje krize, ki jo moderna industrijska družba ne bo mogla prevladati, če še naprej vztraja v svoji proizvajalno-potrošniški usmerjenosti? V tem tekstu bomo poizkušali odgovoriti na to vprašanje.

Vsi izvori naravnih surovin, vključujoč tudi energetske, so na planetu Zemlja omejeni.

Svetovne energetske zaloge v celoti, se bodo na današnjem nivoju proizvodnje izčrpale v nekaj desetletjih:

1. nafta, danes najvažnejši vir energije, bo izginila v 31 letih
2. plin bomo porabili v 38 letih
3. premoga imamo še za 2300 let.

Vendar — če se nadaljuje današnji trend naraščanja proizvodnje oz. poraba teh goriv, kar lahko pričakujemo, se bodo iste zaloge izčrpale znatno prej:

1. nafta v 20 letih
2. plin v 22 letih
3. in premog čez 111 let.

Zaloga premoga nam vzbujajo upanje za določeni optimizem, vendar je to zgolj prividno stanje. Kajti jasno je, da, ko se bodo zaloge nafte in plina izčrpale, jih bo zamenjal premog. V tem slučaju se bo tudi navedenih sto-enajst let znatno skrajšalo. Tu je potrebno opozoriti še na neko dejstvo. Morda niti ne bomo imeli časa za potrošnje vsega goriva, ker v procesu izogrevanja energetskih surovin izginja tudi kisik, ki nam je — vsaj do sedaj — neobhodno potreben za dihanje, kajti tudi njegove razsežnosti so omejene. Količino kisika neprestano zmanjšujemo na dva načina:

- a) z z omenjenim izogrevanjem nafte, plina, premoga, itd.
- b) in z uničevanjem rastlinstva, ki je e d i n i proizvajalec kisika.

Okoli 70 % atmosferskega kisika proizvajajo morske, ostalih 30 % pa kopenske rastline. Morsko rastlinje vedno hitreje uničujemo z eksponentnim „onesnaževanjem“ morij. Tako pravi Cousteau: „Če se bo uničevanje morja nadaljevalo z istim tempom, bo življenje v oceanih izumrlo v 50-tih letih“. Piccard pa je mnenja, da bi se to zgodilo že v 25 letih. Kakorkoli, ni osnove za optimizem. Kajti, po drugi strani uničujemo kopensko rastlinje s sečnjem gozdov, s požari, z asfaltiranjem in betoniranjem itd.

Obravnavajoč prirodne resorje tega planeta ne moremo mimo za človeka morda najvažnejšega problema — pomanjkanja hrane. Ni mogoče govoriti o tem, za koliko let je še dovolj hrane, in verjetno je le še vprašanje časa, kdaj bomo o lakoti prenehali govoriti in misliti oz. molčati kot o nečem, kar se dogaja samo tam nekje v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki, ker bomo stradali tudi sami, če ne že drugače. Osnovni vzrok pomanjkanja hrane leži v hitrejšem naraščanju števil prebivalstva (določenega področja) od naraščanja proizvodnje hrane, ali, z drugimi besedami, človeška vrsta se hitro razmnožuje in bati se je, da nas ni že preveč.

Naravne zaloge surovin, na katerih je zasnovana industrijska civilizacija, so nastajale milijone in milijone let. In skozi vso zgodovino komaj da so bili načeti — vse do pojavnosti kapitalističnega načina proizvodnje, ki začne brezobzirno eksploatirati v vse večjem in še večjem obsegu. Zaradi medsebojne konkurence teži vsak kapitalist k izpopolnjevanju proizvajalnih sredstev, kar pomeni večjo eksploatacijo naravnih resorjev, s čimer se doseže večjo in cenejšo proizvodnjo, in kar je bistveno: večji profit. Marx pravi v komunističnem manifestu: „Buržoazija ne more eksistirati, ne da bi nenehno revolucionirala produkcijske instrumente, torej produkcijska razmerja, torej vsa družbena razmerja. Nasprotno pa je bila ohranitev starega produkcijskega načina nespremenjenega prvi eksistenčni pogoj vseh prejšnjih industrijskih razredov.“ (Slov. prevod iz Marx-Engels: Manifest komunistične stranke Komunistični manifest, Marxistični center pri Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije, Ljubljana 1973 — Op. prev.)

Z iznajdbo parnega stroja in motorja z notranjim izogrevanjem itd. ter z njihovimi prilagoditvami se je začela razvijati strojna proizvodnja, ki je postala osnova industrijske civilizacije. Ta nastanek je lociran v začetku 19. stol. Od tedaj nas ločujeja manj kot dve stoletji, in v tem času je kapitalizem (in na neki način tudi tisti „socializem“, ki ima za cilj dohiti in prehiteti kapitalizem v kvantiteti materialne proizvodnje in potrošnje) uspel privedi celotno človeštvo v situacijo, ki smo jo opisali na začetku tega teksta. Tako kapitalizem spodkopuje ne samo svoje lastne temelje, temveč tudi temelje industrijske civilizacije nasploh, in kar je daleč najvažnejše, pod vprašaj je pahnil tudi sam obstoj človeka kot vrste. „Vsak napredek kapitalistične proizvodnje ni zgolj napredek v spretnosti kraje d e l a v c a, temveč je istočasno tudi napredek v spretnosti kraje z e m l j e (poudaril Marx), in

vsak napredek v povečanju njene rodovitnosti v določenem času je obenem tudi napredek v uničevanju trajnega izvora te iste rodovitnosti. Čim bolj je težka industrija izhodiščna orientacija razvoja neke dežele, kot na primer v Združenih državah Amerike, tem hitrejši je ta proces uničevanja. Kapitalistična proizvodnja razvija tehniko in kombiniranost družbenega procesa proizvodnje samo z sočasnim spodkopavanjem izvora vsakega bogastva: zemlje in delavca.“

(Karl Marx, Kapital — v hrvaškem tekstu ni navedena točnejša izdaja — Op. prev.)

V tem kontekstu je treba obravnavati tudi ideologijo napredka, ki prevladuje v vseh današnjih družbeno-političnih sistemih in se izenačuje z razvojem znanosti in tehnike ter proizvajalnih sredstev, kar naj bi jasno rezultiralo v materialnem blagostanju in obilju za vse. Namreč, slepa vera v znanstveno-tehnični napredek, kot npr. izum nekih novih goriv, novih oblik energije, prehranjevanje s sintetično hrano, je samo še ena variacija več buržoaznega mita o napredku.

V okoliščinah, ki jih narekujejo omejene naravne zaloge surovin, hitro naraščanje prebivalstva in hierarhična strukturiranost družbe, je nedvomna ugotovitev, da bo v bodočnosti prišlo do porazdelitve teh naravnih resorjev po kriterijih te iste hierarhije. Kdor bo imel moč, bo privajal toliko dobrin, kolikor bo on sam smatral za potrebno. Šele ostanek se bo razdeljeval tudi ostalemu prebivalstvu (torej večini), in sicer najprej tistim, ki so v službi vseh mogočnikov, in šele potem ostalim. Začetki teh procesov so vidni že danes. Notorno dejstvo je, da živijo pripadniki vladajočih slojev v posebnih mestnih četrtih, ki so bistveno ugodnejše za človeško življenje. Te četrti so praviloma priključene na telefonsko, plinsko in toplovodno omrežje, medtem ko siromašne četrti nimajo včasih niti kanalizacije niti vodovodnih niti električnih priključkov. Te razlike v standardu različnih slojev prebivalstva so izraz socialnega razlikovanja, ki se v pomanjkanju še stopnjuje. Kot ilustracija takšne deskriminacije v porazdelitvi dobrin navajamo posledice današnje naftne krize. Omejena je privatna poraba goriva, s čimer se posamezniku zmanjša možnost svobodnega premikanja in komuniciranja, kajti prehod iz enega mesta v drugo je dopusten le s posebnim dovoljenjem. Seveda, ven iz mesta je mogoče iti z vsemi javnimi prometnimi sredstvi kot tudi z ostalimi vozili, ki ne uporabljajo tekočega goriva. Z omejitvijo potovanj z osebnimi vozili ter z omejenostjo kapacitet javnih prevozov se letalska, ladijska ali železniška vozovnica na ta način spremeni v potni list. Vse to so že simptomi formiranja totalitarnega režima.

Kajti, kolikor so kot cilj postavlja preživljanje človeštva kot vrste, se ta cilj lahko realizira na ta način, da bodo zelo ozke vladajoče oligarhije s kakršnimikoli sredstvi zmanjševale število prebivalstva, obdržale in čim bolj racionalno uporabljale preostale prirodne resorje ter tako nadaljevale takšen sistem, ne glede na ljudi ali pa vsaj na večino. (Orwell: 1984, Fahrenheit 456, itd.).

Izhod za ljudi (kot ga mi vidimo) je e d i n o v spremembi človeka samega, znotraj njega, ter tako v materialnem načinu življenja, v potrebah in vrednotah (revolucija zavesti), na način združevanja v skupnosti (v prevodu komunite). Danes formirajo takšne skupnosti — komunite predvsem mladi ljudje. Komunite je človeška skupnost, kjer so medsebojni odnosi posameznikov n e p o s r e d n i. Smatramo, da je takšna skupnost edina alternativa, ker je samo v njenem okviru možno ustvarjanje in obstanek resnično človeškega življenja, to je življenja, ki bi ne bilo v funkciji materialnih potreb, temveč človekovih možnosti. Samo v takšnem načinu skupnega življenja je omogočena neposredna komunikacija kot tudi neposredno odločanje o celotnem skupnem življenju. Takšna skupnost ne potrebuje organov prisile (država), kot jih ni bilo niti v plemenih, v zadnji obliki skupnosti, po katere razpadu nastane državna družba. Seveda obstaja neka razlika, in to b i s t v e n a razlika med plemenom in komunite: plemo je bila skupnost „po sebi“, medtem ko je komunite skupnost „za sebe“. Šele v komunite se udejanja svoboda posameznika v polnem smislu: svoboda osebnosti, gibanja, seksualna svoboda — ostvaritev življenja v svobodi, enakosti in enotnosti z ljudmi, živalmi, rastlinami in zemljo. Proizvajalna osnova take komunite je poljedelstvo, postavljeno na ekološko zdravo osnovo, tako da je nenehno vzpostavljeno ravnotežje med prirastkom ljudi, površino obdelovalne zemlje in pašnikov ter s kvalitativnim številom živali na določenem področju. Proizvodnja in potrošnja ostalih materialnih dobrin bi bila reducirana na nivo, ki ne omejuje duhovnega razvoja človeka, t.j. na nivo, ki je veliko nižji od današnjega.

S. Drakulić, V. Lay, V. Marušić, D. Mistrić

jaz se imam fino

(kratek opis mojega srečnega življenja)

Jaz se res ne morem pritoževati na tem svetu. Imam se prav fino. Že kot majhen fant sem razmišljal o tem, kako bi svoje komplekse odrešil na čim bolj učinkoviten način. Sem namreč grd in impotenten. Vsi prijatelji in sošolci so me zajebavali. Dekleta me niso marala. Pa sem nekoč v samotni doživel razsvetljenje: „Tako. Sovražim svet in se mu bom maščeval. Postal bom velik psihiater in jim bom vse podrkal v glavo.“ In tako sem mukoma doštudiral (namreč težko dojemam stvari) psihologijo in kmalu postal slavni dr. Puccini na psihiatrični kliniki v našem mestu.

Doživljam vse slasti slave in priznanj. Ljudje se mi klanjajo in me fotografirajo. Ker sem grd, vedno prosim, če smem sam izbrati, katero sliko naj objavijo. Ponavadi izberem takšne, kjer se posebno odraža moj zmagoslavni nasmeh. Moram izražati samozavest. To je del poklica.

Moje delo pa je tudi zanimivo.

Ne le, da ob njem doživljam popolno katarzo svojega sovraštva do ljudi, temveč lahko prek javnih sredstev, ki so mi na stežaj odprta, kreiram družbeno zavest celo veliko bolj učinkovito kot politiki. Ker je na svetu mnogo ljudi, ki prav tako sovražijo vse dobro, ustvarjalno, lepo, resnično, izvirno, še posebno pa Boga in njegove darove, imam tudi zaščiten hrbet z njimi. Vsi moji prijatelji zasedajo visoka in vplivna družbena mesta in prav nobenega strahu nimamo, da bi se kaj narobe obrnilo.

Kako torej delamo mi?

To je čisto enostavno. Človek bi si mislil, da je kaj kunštnega na tem, če briješ norce iz ljudi, ampak to ni tako. Oni kar sami iz sebe norce brijejo. Saj mi padajo v roke drug za drugim, mi vse povedo o sebi, svojih nagibih, težavah in željah, jaz pa samo sedim in poslušam. Poleg tega še posnamem vsakogar na magnetofon (to mu tudi povem, rečem mu, da zaradi proučitve, globlje proučitve). Ko svojo izpoved konča, mu priporočim, če bi šel v bolnišnico. Včasih kdo takoj privoli, drugič pa se malo ustraši, pa mu priporočim kakšne vrste tablete, za katere vem, da so kvečjemu škodljive ali pa vsaj blažev žegen. No, z nekaj kunštnimi izrazi vsakomur povem, da je njegovo stanje izredno slabo, da ne vemo, če bo možno kaj izboljšati, da bi mu resno svetovali, da se oglasi v bolnišnici in tam nekaj časa ostane, da ga pošteno proučimo, ker da se bolezen rada vrača, če ni izkoreninjena totalno, etc. etc.

Včasih doma v naslonjaču ob steklenici viskija (za javnost ne pijem, čeprav ga prav rad srknem, včasih dobim v „proučevalne namene“ tudi kakšno poslastico: hašiš, LSD, meskalin, še posebno všeč pa mi je morfij, ta vpliva na mojo duševnost prav blagodejno, vendar psst, vse v znanstvene namene o.k.?) zavrtim kak trak in povabim na zabavo še prijatelje. Resda, po zdravniški prisegi tega ne bi smel, ampak kdo za vruga pa jemlje resno prisego, kadar gre za kak dober smeh. Ob norčevskih izjavah bolnikov se prav do srca narežimo in nakrohočemo. Potem opozorim prijatelje, naj ne izdajo tega, da so poslušali te izlive bolečine in norosti – zaradi varnosti, seveda.

Za javnost imam tak nastop:

Namreč neprestano hodijo k meni ljudje z raznih področij: novinarji raznih časopisov, revij, kakšni predsedniki, posebno še predsednice kakšnih mladinskih klubov ali organizacij, tudi policaji pridejo, da me povprašajo, kakšno je kaj po mojem stanje boleznij pri kulturnikih, študentih, srednješolcih, če je mnogo sovobodoljubnosti, kakšen je odnos ljudi do humanizma, krščanstva, Boga, etc. etc. Jaz se, jasno, pred njimi našopirim s širokim znanjem in poznanjem. Sem pač priznan strokovnjak in lahko govorim o Buddhi, kar hočem, o Jezusu, kar mi pade trenutno v glavo, za tega zoprneža se danes zanimajo vsi sloji, kaže, da potrebujejo zaslombo, skratka, jaz sem danes Bog, nekaj Bogec, ja, ne morem reči, da mi gre slabo. Uresničujem samega sebe, bit in bistvo sta pri meni eno in isto.

Pri tem delu je potrebna posebna taktika, da vzdržim preizkušnjo zaupanja pri vseh ljudeh. Namreč v javnosti nikdar ne smem reči na primer za narkomane, da jih a priori odklanjam, ampak moram z njihove strani vzgajati nekakšno zaupanje do sebe, da mi tako ne izpadejo iz klienture, če razumete, kaj mislim. Zato pišem o zen-budizmu na dolgo in široko, ker to jih privlači (o zen-budizmu pa lahko piše človek, kar hoče, ker je tako iracionalen, da nihče ne razume, pa moram tudi zaradi svoje popularnosti poseči in po svoje prikrojiti tako svobodno tolmačljivo snov), ter pišem in govorim po revijah, da jih ne odklanjam a priori, kakor sem že rekel, zato da čim več izvem od njih samih ter da potem lahko povem družbenim organom vse, kar hočejo vedeti o raznih sumljivih ljudeh. Tu mislim na policijo, ki me večkrat pobara o tem ali onem klientu ali človeku, ki ga kak klient pozna ter mi govori o njem; tako lahko pravočasno ukrenejo, če pride kakšna pošiljka

mamil v naše mesto, etc.

Pride tudi trenutek, ko mi policija sama pride povedat, da ima tega in tega zamirkega kot sumljivo svobodoljubnega, da širi idejo o krščanski ljubezni in nirvani, o samospoznaji, o umetnosti in drugih podobnih rečeh, ki so škodljive za javno moralo delavskega sloja v družbi. Tako moram potem na vse mogoče načine zvabiti tega tiča, da se zateče k meni, in jaz potem ukrenem takole:

ker imam prijatelje, ki prav tako, kakor jaz sovražijo svobodo, ljudi z odprtim obrazom, še posebno lepe ljudi, Boga in njegove darove, tudi med mlajšimi, se z njimi pomenim, da vsilijo tistemu tiču, ki ga policija smatra za nevarnega za delavsko moralo in neizobraženost, da je potreben razgovora z mano, to je psihiatrom. No, takle tiček ponavadi nič hudega sluteč tudi pride in mi pojamra o tem ali onem; vsakdo ima težave, to je jasno, jaz pa ga namerim v bolnišnico s posebnim pismom, ki ga namenim šefu moškega oddelka. Ta mu potem da nekakšno dozo poživila in stimulacijske droge, ki še posebno deluje na naglo prebavo, potem ga zapro v mrežo, njega prime, da bi šel na potrebo, pa ga ne spustijo, potem vso noč prebedi in je zjutraj pravega stanja, da ga šef oddelka v kratkem razgovorčku spravi ob živce, tako da človek napravi kakšno neumnost, ki priča, da je totalno zblaznel. Nato doza elektrošokov, ogromno sugestivnih pripomb o njegovi bolezni, kako ni vse tako, kot si on predstavlja, da je treba v današnjem času tako in tako... In tak človek še z zmerno dozo impotencialov in pobebovalov pride iz bolnišnice natančno tak, kakršnega si družba želi. Brez lastnega jaza. Priden in poslušen. In, za odškodnino, da se ne bi le preveč razburil nad treturo v societa, ga oprostijo služenja vojske, da je še vesel. Duh ni važen.

Kdaj pa pride k nam tudi kak lep človek. Potem kakšna čudovita pevka. Kak človek z darom za slikarstvo. Mi to vse uničimo. En dva tri.

Na primer, zadnjič pride k meni neki človek. Jaz se začudim. Ima zlate lase, srebrne žile, oči kot diamant; to je treba uničiti, si mislim, sladko se nasmejem, rečem, naj malo počaka, grem v sosednjo sobo, naročim sestri, naj pokliče ambulantni voz, pridejo bolničarji, ga pretepejo in mu dajo trideset elektrošokov, stvar je fertik.

Pride pevka. Ima glas kot angel. Pravi, da je sicer srečna, da ima ljubimca, ki jo ljubi, vse je v redu, le da bi rada s tem svojim glasom uspela. Jaz ji rečem, naj zapoje. Ona zapoje. Vstopijo sestre in vprašajo: Kaj ta tukaj poje? Jaz skomignem z rameni: Jasno nora je. Kar peti ti začne v ordinaciji. En dva tri. Spravijo jo v bolnišnico, ji špricnejo v grlo dva do trikrat po stotimiligramske doze stopljenega strminola: in grlo je fertik, glasilke tudi. Problema, da bi si želela uspeti z glasom, ni več.

Pride nekdo, ki bi rad malo ustvarjalnega miru, kakor pravi sam. Da ima slikarski talent, ki ga ne more izraziti, ker nima prostora za delo. Če bi lahko v bolnišnici našel malo miru, kakšno sobo, morda dvorišče, samo da ima kje spati. Jasno, vzkliknem. Kar notri. Napišem posvetilo in možakar odide s svojimi platni vred. Tam mu dajo poštene doze nozinana in možu se tako tresejo roke, da ne more niti jesti z vilicami. Mož reče, da ne bi nozinana. KAAAJ? Ampak vi ste bolni, reče šef (šef je moj bližji prijatelj in se skupaj smejeva ob teh pripovedovanjih), Bratušič po imenu, morate se zdravaaviti. Jaz, vzklikne bolnik, da sem bolan, saj sem prišel sem zaradi miru, da bi lahko ustvarjal, mar ni doktor Puccini napisal tega. Neeeee, doktor Puccini je napisal v posvetilu, da je treba biti posebno previden z vami, ker ste agresiven človek. Nato mu dajo še večjo dozo nozinana. Slikar izgubi živce. Domov ga ne spustijo, zaprt je v sprejemnici, kjer čuvajo tiče kot punčice svojih očes, bolničarji že pričakujejo željno njegov upor. In res: kmalu ga odkrijejo, da hoče tablete vreči proč: bumf, ga slečejo in mu v zadnjico zabijejo dozo histericida. Bolnik dobi napad in jih hoče pretepsti. Vidite, mu reče zdravnik Bratušič čez dva meseca, ko dobi dozo insulinske treture, zdaj je mnooooooogo bolje, zdaj niste več tako agresivni kot prej. Mar nismo doooooobro napravili?

He, he, se smejete, kaj?

No, najbolj zanimivo pa je to, da bi človek pričakoval v bolnišnico na obisk kakšne prijatelje bolnikov. Vendar teh ni nikdar. Pridejo kakšni sorodniki, mame, sestre, pa še ti poredkoma. Če pa pridejo, pa tako in tako vse verjamejo zdravnikom.

Ne, ne morem reči, da se imamo česarkoli bati. Strahu v našem poklicu ni. Duhovščina srednjega veka se skriva pred nami. Smo močnejši od politike in religije. Vse vemo in za vsakogar vemo, če je potreben zdravljenja, še predno se zateče k nam.

Ja, srečen človek sem. Jaz, doktor Puccini, slavni psihiater v našem mestu. Nerazklana osebnost. Absolutni duhovni poglavar mesta. Pa naj kdo reče!

Vaš doktor Alfonz Puccini
Se priporočam!

K VPRAŠANJU GOVORA O ŠTUDENTSKEM GIBANJU

Potem ko se je svet po močnem sunku z univerz in zahvaljujoč dejstvu, da ta sunek ni sprožil dovolj močnega revolucionarnega plazu, ohranil, se je pokazala potreba po ugotovitvi značaja fenomena, imenovanega: študentsko gibanje. Tako se je vladajoči svet s svojimi instituti in še lojalnimi znanstveniki podal raziskati, ugotoviti in zdraviti to nevarno bolezen moderne družbe. Moj namen je pokazati na to, da je ta svet s sebi podložno znanstveni srenjo, tudi zaradi kvalitativnega nivoja študentskih gibanj, metodološko nezmožen izpolniti zastavljeno si nalogo, razen seveda, če brezmožganskemu policijskemu stroju ne damo dignitete metodologije.

Trdim, da ni mogoča niti približna resnica na način takšne znanstvene resnice o študentskem gibanju. Trdim namreč, da so takšne sociološke, socialnopsihološke, antropološke, politične itd. ugotovitve o študentskih gibanjih največkrat le delne resnice ali so celo pervertirane od stopnje socialne laži. V večini primerov takšnega govorjenja o študentskih gibanjih gre za nasilno objektivacijo „pojave“, živo dogajanje je z enodimenzionalno pozitivistično znanstveno sekuro obsekano neredko tudi zato, da bi gibanja čim efektnejše ugonobili. Naj mi bo dovoljeno te trditve podpreti svet s sebi podložno znanstveni srenjo, tudi zaradi kvalitativnega nivoja laži, zoperstavljal svoje „edino pravilno“ mnenje. Pozornejšemu bralcu je takoj lahko jasno, da se ne spopadam toliko z vsebino tega znanstvenega govorjenja (saj je ta vsebina sama večinoma fiktivna in mistificirana) kot s pristopom k materiji. Posredno ali neposredno od države financirane raziskave o študentskih gibanjih narekujejo iskanje definitivne opredelilne pojave, narekujejo pridobitev spoznanja o socialnem pojavu, da bi ga potem bilo mogoče obvladati, podobno kot evropska civilizacija obvladuje naravo in se potem čudi, da se ji to maščuje v obliki uničenega okolja.

Tako je institucionalizirana oz. ideološka ali če hočete hlapčevska znanost izrekla že nešteto „objektivnih sodb“ o študentskem gibanju s svoje pozicije zmagovalca v zgodovini. Ti smešni zmagovalci so sebi in prevladujoči strukturi v tolažbo iz študentskega gibanja napravili nepovratno preteklost in nas vehementno poučili o neustreznosti, neuspešnosti in skratka o nepotrebnosti študentskega gibanja. Ob sočasni krepitvi konzervativizma v večini dežel nastaja zopet ideološka podoba o krasnem novem svetu, katerega perpetuiranje med meščanskimi reformami ostaja edina oblika spreminjanja družbe – mozaika mnogih tihih sreč malega človeka. Do tega prihaja kljub temu da po univerzah tudi danes nastaja ogromno resnih iskanj v okviru kritičnega vzpostavljanja temeljev za revolucionarno prevlado obstoječega stanja, toda v netransparentnih dobah se na način svetovnega duha legitimira enodimenzionalni pozitivizem, ki je zavedno ali nezavedno v službi sveta represivne moči.

Ce sem v uvodu več načinom govorjenja o študentskih gibanjih odrekel možnost resničnega govora, potem pač moram trditi obstoj drugih izhodišč za druge načine govora. Najprej je potemtakem potrebno odkriti nekaj predpostavka te možnosti. Zato sledi najprej splošno vprašanje o fenomenu študentskega gibanja kot pojavu sui generis. V tem smislu bom na kratko opozoril na že premišljeno, na tisto torej, česar nam ne bo potrebno na novo odkrivati.

V sodobni zgodovini so se študentska gibanja pojavila iz situacije povsem zafiksiranega sveta, katerega so pred obema vojnoma in med njima pretresala v temeljih delavska revolucionarna gibanja, ki so po drugi svetovni vojni takorekoč zaspala. Edino kar je še opozarjalo na to, da se zgodovinska ura še ni ustavila, so bili antikolonialni boji, toda v „starem svetu“ ni nič kazalo na bistveno spremembo. Doživljali smo samo rast industrije in t.i.m. blagostanja, se tresli pred atomsko bvojnjo in bili brez pričakovanj glede perspektiv komunističnih partij, večinoma konzerviranih v klasični parlamentarizem. Toda idilični svet je bil in še vedno je svet kapitala, svet specifičnih kapitalističnih protislovij, na katere je vendarlybilo mogoče prej ali slej splošno razumljivo pokazati. Na eni strani mit konzumne družbe, na drugi stradanje, demagoške obljube, da je konec vojn in vojne v Koreji, Alžiru, na Blžnjem Vzhodu, Vietnamu... deklarirana je splošna pravica do izobrazbe, a najvišje šolstvo je dostopno le srednjim in visokim slojem, da ne govorimo še o mnogih in tudi specifičnejših izrazih protislovnosti kapitalnega sveta. Sicer se pa moramo ustaviti ob zadnji zgoraj omenjeni anahroniji. Zafiksirani svet se pokaže kot svet elitne univerze. Skok prek mnogih analiz in iz njih izhajajočih dognanj nas vrže v center paradoksa. Dobro situirani otroci na univerzah se začno nerazumljivo mrzično zanimati za politiko, nenadoma jim častitljive zgradbe univerz ne vlivajo strahu pred starimi avtoritetami, dokler ne izbruhne pomlad 68, ko mora svet ostrmeti. Univerze, ki so dolgo pokorno ohranjale obstoječe sisteme, so se nenadoma spremenile iz najmočnejšega v najslabši člen verige. Iz njih je zavrela ostra kritika in demonstrativni pohodi.

Toda, je do tega prišlo kar tako na lepem? Izbruh se je pripravil v glavah in v levičarskih študentskih organizacijah, na dan so prihajali novi pojmi, kakršni so: nova levica, izvenparlamentarna opozicija itd. Seveda, dokler se je to odigravalo predvsem med zidovi univerz brez odprtih možnosti, da bi se razprostrilo pred očmi celotne, sicer v precejšnji meri ideologizirane javnosti, še ni bilo mogoče zanesljivo soditi, kaj bo temu sledilo. In sledil je trenutek resnice, resnice, ki se je vrasla v sedanji svet, resnica namreč, da obstoječi svet le ni tako trden, kot se kaže, da je blagostanje konzumne

družbe le ideološka iluzija, da Marx ne samo ni zastarel, ampak je z vso svojo jedkostjo še kako sodoben, sledila pa je tudi resnica o notranji protislovnosti študentskega gibanja samega. V luči Marcusejeve teze o študentskem gibanju kot detonatorju revolucije je izstopilo študentsko gibanje kot parcialni revolucionarni subjekt s sicer univerzalno in totalno revolucionarno težnjo. Neprizadetost delavskih množic je zaustavila začeti revolucionarni pohod in celo omogočila restavracijo konzervativnih režimov. Posledica v študentskem gibanju pa je bila razcepitev na najrazličnejše smeri, zaradi različnih pogledov na možnosti izhoda iz nakazane situacije.

Prišli smo do točke, ko nam do sedaj spoznano več ne dopušča feljtonističnih okrajšav, kajti stojimo pred temeljnim vprašanjem: ali in kako je študentsko gibanje sploh še mogoče, in pred že na začetku postavljenim vprašanjem: na kakšen način je o njem sploh še mogoče govoriti? Praksa pred letom 68 in po njem je lahko edino izhodišče odgovora.

Naj opozorim na po mojem zelo važno specifičnost študentskega gibanja. Pri njem namreč tudi v časih največje aktivnosti ni šlo za izpolnjevanje konkretno formuliranega socialnega programa, kot prej pri delavskih gibanjih. Toda še manj je šlo za golo neosmišljeno akcijo. Pomembno je namreč dejstvo, da so študentska gibanja bolj kot katerokoli gibanje doslej pokazala veliko intelektualno notranjo dejavnost. Toda, ker si gibanje, kot parcialno, sploh ni zastavljalo konkretnega cilja osvojitve politične oblasti iz te dejavnosti, niso sledili politični programi, zato pa toliko bolj dognana temeljna kritika sveta in tudi kritična samorefleksija gibanja. Do tega pa je prišlo iz dveh vzajemno povezanih razlogov:

1. Šansa samorealizacije gibanja je samo v njegovi stopitvi z delavskim revolucionarnim nastopom.

2. Zaspalo delavsko gibanje je mogoče prebuditi samo s prebuditvijo delavske zavesti o socialnem položaju delavstva, na katerem pravzaprav sloni sedanji svet z vsemi svojimi perversijami.

Kompleksnost tako zastavljene naloge pa se je pokazala malo dane kot neresljivost, saj jo je hrupno dogajanje spomladi 68 samo dodobra odkrilo. Edino, kar temu lahko sledi, je po nakazani logiki zopetno napenjanje možganov in pripravljanje temeljitejših in dolgotrajnejših akcij, kajti akcija v stilu Baader-Meinhoff kot ekstremno subverzivna akcija nosi v sebi elemente, ki nekako po principu akcije in reakcije razdirajo gibanje samo, in tako ne more pomeniti poti naprej.

Da, pot naprej, ki je v tem trenutku v množici ponujenih alternativ, od Dutschkejeve do trockistične in maostične ali ameriške nereflektirane, manj vidna kot kdaj prej! Najlaže je meščanskemu sociologu, ki napravi seštevek in pod črto ugotovi vsoto nič.

Toda spomnimo se na intelektualni proces znotraj študentskih gibanj!

Ob poskusih praktičnih akcij (razni načini stikov z delavci, še vedno prisotne protestne akcije in seveda reforma univerze) se ta nerazvidni proces dogaja v stalnem premišljanju preživete prakse, v postavljanju mnogih vprašanj, izhajajočih iz mnogodimenzionalnega dogajanja v študentskem gibanju. Ko govorim o mnogodimenzionalnosti, mislim na širino mišljenja, življenja in spojitve obojega, ki jo s svojim zgodovinskimi nivojem omogoča študentsko gibanje. Gre torej za mnogopomenskost vsega dogajanja, povezanega s študentskim gibanjem, ko je mišljena in živeta utopičnost, študentska subkultura ter od vsega najbolj razcepljena teorija političnega oz. antipolitičnega angaziranja.

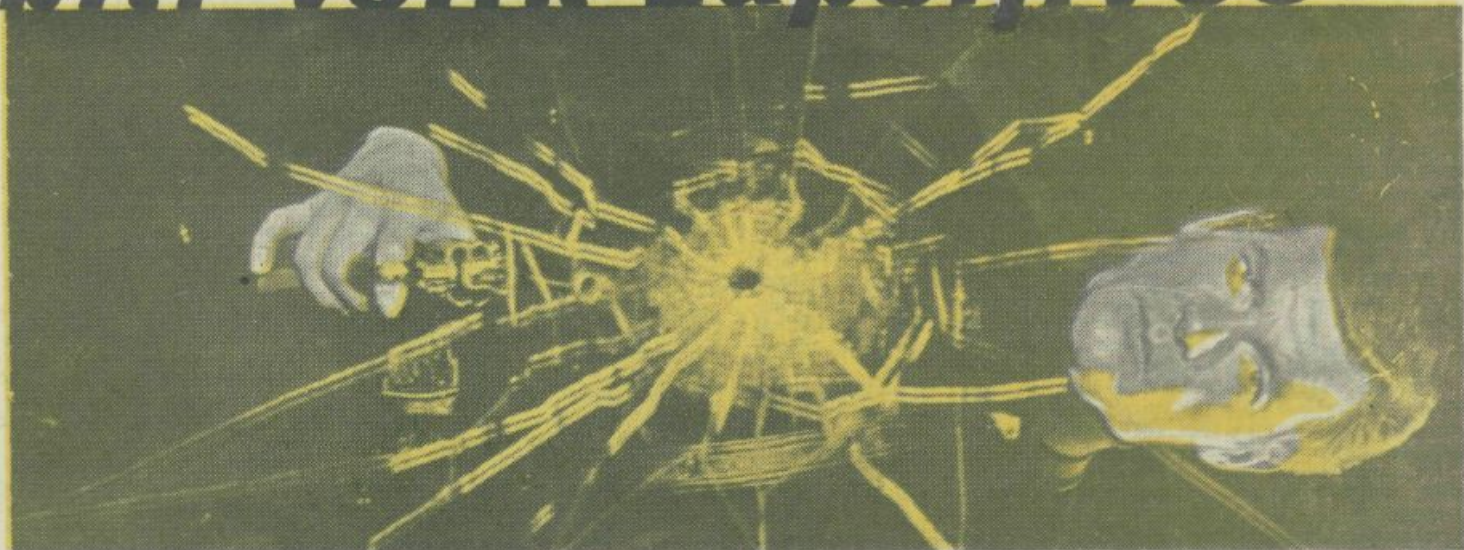
Vprašanje nadaljnje poti, ki terja rast odgovora iz zgoraj nakazanega mnogoplastnega humusa, pa ni vprašanje, ki bi zahtevalo ohranitev študentskega gibanja v starih oblikah za vsako ceno. Mislim, da gre ponovno za vprašanje destrukcije sedanje svetovne strukture, v kateri so študentje samo del možne negacije. Kljub temu, da se leto 68 več ne more ponoviti v isti obliki, pa moramo računati, da je takšno, kot je bilo, pokazalo svetu nove možnosti; pot do njih pa je nepredvidljiv zgodovinski proces, za katerega permanentno prisotno zavest se študentska gibanja lahko štejejo, dokler uspevajo razkrivati protislovja v svetu in protislovnost tega procesa samega in dokler so sposobna znotraj obojega nahajati lastno identiteto.

Možni govor o študentskem gibanju je potemtakem način obstoja samega študentskega gibanja. Razen v odločilnih momentih je študentsko gibanje odrezano od neposrednega totalnega praktičnega revolucionarnega spreminjanja. Tako je študentsko gibanje, ki realno obstoji v polni obliki heglovskega pojma, samorazumevajoče se dialektični proces, usmerjen k univerzalni negaciji sedanjega svetovnega bistva. Praktična artikulacija te usmerjenosti, ki je v študentskem gibanju žariščna točka razmišljanja v sedanji siceršnji praktični imobiliteti, ni nobena znanstveno ali ob vrčku piva ugotovljiva nujnost samega iluzorno samozadostnega protislovnega sveta, pač pa naloga, od študentskega gibanja univerzalnega revolucionarnega subjekta. Ta pa naj bi bil masovni svetovni proletarij, ki pa v perspektivi vsebuje študentsko gibanje kot svoj dinamični sestavni del.

Tako se nam že iz te zastavitve pokaže daljnosežnost študentske revolucionarne akcije, ki pa ne more obenem pomeniti odmaknjenosti realizacije v megleno prihodnost, kajti iz zgodovine nam je že znana usodnost eshatoloških postavitev in navideznih rešitev problematike revolucionarne spremembe sveta.

Darko ŠTRAJN

ali je mogoče biti velik zapeljivec?

Kaj je to – velik zapeljivec?

Torej: *genus proximus* : VELIK ZAPELJIVEC JE MOŠKI...

Z *differentia specifica* pa smo imeli precej več problemov. Namreč, če rečemo: ... „Velik zapeljivec je moški, ki obrača ženske...“ je to nezadostno in netočno. Kajti skoraj vsi odrasli zdravi moški, razen homoseksualcev in nekaterih velikih intelektualcev, obračajo ženske, pa četudi le svojo lastno soprogo. Torej, morali bi reči: „...ki obrne veliko dobrih bab“. Ostalo pa je nedogana, koliko je to – veliko.

Po analogiji z velikimi tatovi (velik kriminallec v znanstvenem pomenu besede je lahko le tisti, ki oropa najmanj deset procentov nacionalnega dohodka povprečno bogate dežele) sklepamo, da ta številka nikakor ne sme biti manjša od 1%. Znanstveniki, s katerimi smo se posvetovali, med njimi pa so bili tudi odlični matematiki, so soglašali!

Torej, dokončna definicija se glasi:

Velik zapeljivec je moški, ki v svojem življenju obrne najmanj 1% dobrih bab!

Zdaj lahko začnemo našo raziskavo.

material in metode

Uporabljali smo splošno znana dejstva, ki smo jih po potrebi zalili s kakšnim kozarčkom. Poleg tega smo v glavnem uporabljali matematične metode – predvsem seštevanje in odštevanje, toda tudi znanstvene rezultate vede o deljenju in mno-

ženju. Kot material smo uporabili papir iz redakcije „Studentskega lista“ ter pisalni stroj.

delo

Povprečen moški (Evropejec) živi približno 70 let in medtem lahko ... od 16. do 70. leta. Torej lahko ... 54 let. Poleg tega povprečen moški lahko ... enkrat na dan, kar pomeni ... 365 krat v enem letu, to pa pomeni, da v času svoje aktivnosti, tj. v 54 letih lahko ... $365 \times 54 = 19.170$, plus dodatek za prestopna leta ($54 : 4 = 13,5$), kar zneso 19.183,5 krat.

Torej moški v svojem življenju lahko ... 19.183,5 krat.

Da bi natančno določili 1% dobrih bab, smo uporabili statistični model. Večina podatkov zatrjuje, da je trenutno na svetu 3,5 milijarde ljudi. Avtorji se sicer razhajajo, toda denimo, da je žensk 50%, torej 1,75 milijarde. Pri nadaljnjem delu so nam manjkali objektivni indikatorji, zato smo uporabili metodo aproksimacije, ki so se nam zdele najobjektivnejše: tj. vzeli smo, da v povprečju najvznemirljivejše delujejo ženske med 17. in 33. letom, torej v obdobju 16 let. Če velja predpostavka, ki je v tem delu dopustna, da je starostna struktura izenačena, kar pomeni, da je približno enako žensk vseh starosti (kar je pravzaprav netočno, ker je mlajših več), pridemo do podatka, da je obdobje 16 let pravzaprav 22,88% celotnega življenja, ki traja 70 let. Torej 22,88% bab ima 17 do 33 let. Kar zneso (22,88% od 1,75 milijarde) 400.400.000 bab.

Ta račun je veljal le kot sta-

tistični model, medtem ko zaradi prirodnih zakonitosti leta tečejo, tako da v obdobju 16 let vse omenjene ženske prekoračijo optimalno starost.

Torej v času aktivnega življenja našega teoretičnega velikega zapeljivca je ($54 : 16$) 3,37 krat več ženske omenjene starosti, kar zneso: $400.400.000 \times 3,37 = 1.349.348.000$

V nadaljnjih raziskavah smo se posvetovali z najuglednejšimi ljubimci da je 10% žensk, ki so stare 17 do 33 let, zelo lepih, medtem ko je 1% zares prečudovitih! Uporabili smo najstrožje merilo! Odločili smo se za 1%.

Torej, za časa življenske aktivnosti (54 let) našega teoretičnega zapeljivca bo (1% od 1.349.348.000) 13 milijonov 493 tisoč 480 zares zelo dobrih bab (naravnost prečudovitih!!!). Spomnimo se – on pa lahko le 19.183,5 krat.

TOREJ, ČE BI CELO ZARES LAHKO MED 16. IN 70. LETOM VSAK DAN OBRNIL ENO IZBRANO LEPO BABO, NIKAKOR NE BI MOGEL NITI BEDNEGA 1% – !!!

...In zares upamo, da si nihče ne bo drznil zatrjevati, da je 1% kakorkoli veliko število!

rezultati in diskusija:

NAŠI REZULTATI OBJEKTIVNO KAŽEJO, DA VELIKI ZAPELJIVCI ALI PA VELIKE KURBE OBJEKTIVNO NISO MOŽNI. ČE VAM BO KDO KDAJKOLI ZATRJEVAL, DA JE ON TO, BOSTE LAHKO VEDELI, DA JE V NAJBOLJŠEM PRIMERU LE NEZNATNI POFUKLJIVEC.

Po vsem tem pa je neki mladi aktivist predlagal naslednjo rešitev tega problema: on namreč meni, in temu mnenju se zelo približuje tudi avtor priču-

jočega dela, da je odgovor in rešitev ORGANIZACIJA – oziroma GIBANJE!

v.k.

Pripis redakcije:

Ta odlomek iz razprave tovariša v.k. „Je li mogoče biti velik zavodnik?“, ki ga je za naše bralce prevedel in priredil d.v.l., smo našli in vzeli iz časopisa „Studentski list“ – tjednik sveučilišnega života srh. Prevajalec je pri tem imel precej problemov s prevajanjem predvsem dveh izrazov „sitni pojebljivac“ in „dobra mačka“. Žal slovenščina še nima utrjene terminologije na tem področju. Prvi izraz smo poskušali prevesti s „fukljač“ ali „fukljaček“, kar pa se nam je zazdelo nekoliko prenežno in premilo, medtem ko se nam je „jebilič“ zazdel prevelik kroazitim. Končno smo se odločili za „neznatnega pofukljivca“. Pri drugem izrazu smo imeli nekoliko manj problemov, saj smo imeli na razpolago predvsem dva izraza: „dobra pička“ in „dobra baba“. Odločili smo se za drugega, da bi tako ostali bližji širši bralni populaciji, pri tem pa še ostali zvesti robati tradiciji. Izraz „dobra baba“ je prav zares nekoliko bližji povprečnemu Slovencu, kajti „dobre pičke“ so v uporabi predvsem med študenti.

Poleg tega pa opozarjamo spoštovane bralce, da s to sicer nekoliko hudomušno razpravo začinjamo boj zoper ideologijo seksa ter s tem boj za seks kot komunikacijo in samovzgojo. Vabljeni k sodelovanju. Razmišljajte, eksperimentirajte, ljubite se, nežno, milo in nam pišite. Mi pa vas bomo tu in tam vzpodbudili s kakšnim novim prispevkom.

Za redakcijo: Daniel V. LEVSKI

PSIHO KULTURA

— VASE USMERJENI ČLOVEK

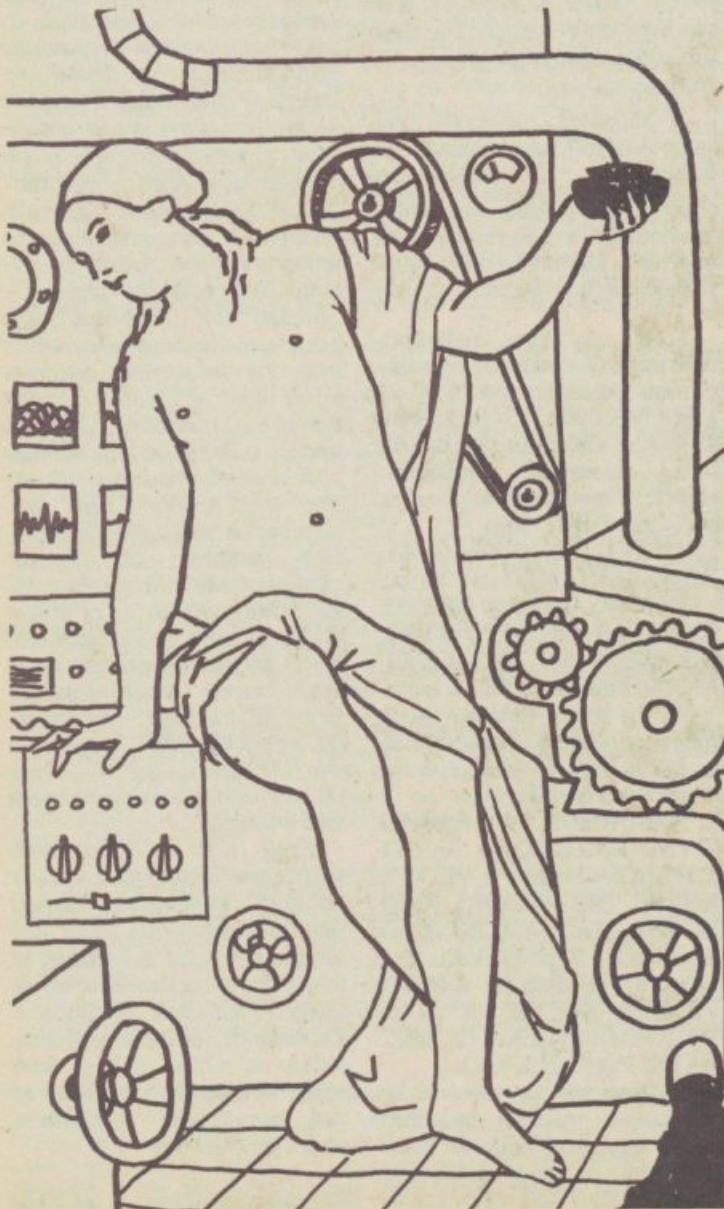
MARK ALAN BURCH THE MODERN UTOPIAN

Prišli smo do spoznanja, da imajo definicije za dobro, srečo, pravico, strah, sovraštvo itd. različne pomeni za različne posameznike. Postaviti kateregakoli od njih za cilj neke kulture bi pomenilo poskus ustvariti vrednote, ki imajo resničen pomen le v subjektivnem svetu. Vendar pa obstaja skupna dimenzija v vseh teh stvareh. Kakor koli človek opredeli, kaj je zanj strah ali sreča, se obrača na stanje psihe in njegov koordinatni sistem je psihološki. Pravica, ljubezen, maščevanje, enakost itd. obravnavano bodisi z družbenega ali pa individualnega stališča, skupaj sestavljajo razporeditev stanj psihičnega življenja. Kadar se ta psihična stanja skladajo pri različnih osebkih, da se približajo istovetnosti, nastane osnova za splošno dovzetnost za reagiranje na določen način, ki ga imenujemo „družben“ ali objektivni. Kolektivno stanje kot tudi družbeni sistem sam nista le seštevek individualnih stanj. Vendar je osnova kolektivnega psihičnega stanja v dejstvu, da se individualna psihična stanja skladajo in tvorijo tako temelje množičnega obnašanja. Družba je torej predvsem psihičnega značaja.

Pristavimo lahko še, da je bil skozi tisočletja večji del človeških naporov usmerjen v projekte, ki služijo gospodovanju nad fizičnim okoljem. Ti napore so bili zelo uspešni, toda kot vrsta se bližamo časovni točki, kjer bo sprememba smeri človeškega razvoja možna, zaželena in celo bistvena.

Če so Einsteinove enačbe pravilne, je možnost medzvezdnega potovanja precej oddaljena ali pa vsaj nepraktična. Poleg tega, če bo medplanetarno potovanje mogoče ali celo praktično, nam bo odprlo za takojšnje naselitve le nekaj planetov — Mars in Venera ter tri lune — Zemljino ter Demos in Febos. Ostali planeti so iz različnih razlogov precej negotoljubni. Zaradi tega moramo načrte za bodočnost človeštva omejiti v prostorski okvir, ki je precej ozek, če vzamemo, da so trije planeti in tri lune predvidljiv maksimum človekovega bivalnega prostora. Lahko dodamo, da bodo ta področja v našem dosegu še pred koncem tega stoletja. Glede na to se bo moralo človeštvo še za življenja sedanje generacije soočiti s praktičnim koncem meja, ki si jih je odprlo s pomočjo svoje tehnologije. Kmalu bomo lahko ugotovili, da smo zaprti v naš sončni sistem in da nimamo kam iti, vsaj v množicah ne. S čim se bomo soočili potem? Odgovor je preprost, vendar na neki način grozoč — s samim seboj.

Hitro se bliža čas, ko bodo ljudje spoznali, da je Zemlja naš edini dom in

človeštvo naša edina družba. Um je novo obzorje, ki se odpira pred nami in kmalu bomo razumeli, da nam tehnologija ne more prinesiti psihičnih stanj, ki jih iščemo — pravice, ljubezni, sreče. V tem kontekstu lahko upravičeno preiščujemo o alternativni psihokulturi in o tem, kako nam lahko ta model služi pri iskanju smernic za organizacijo alternativnega načina življenja na Zemlji sedaj, ko je še čas.

Medtem ko je bila pretekla kultura usmerjena predvsem v raziskovanje, razlaganje, kontroliranje in napovedovanje fizičnega okolja, usmerja psihokultura svoje napore navznoter, v odnos do psihičnega sveta. Človek je osrednji predmet nove kulture, človek sam in človek kot aspekt fizičnega okolja, ki je bilo tako temeljito preučeno v preteklosti. Ker je psihologija predvsem k posamezniku usmerjena disciplina, bo psihokultura naravnana na posameznika in skupino posameznikov, ne pa na potrebo strojev. Poleg tega bo postalo bistveno tudi razumevanje človeških skupin, kajti precej tega, kar posameznik je, je moč spoznati iz značaja skupin, s katerimi je povezan.

Dejstva, ki nas sedaj obkrožajo, vključujejo našo nevednost o osnovnih elementih, ki jih vsebuje človeška narava; dejstvo, da je naše sedanje znanje o človeškem umu, njegovih skritih možnostih in nerazloženih funkcijah le vrh plavajoče ledene gore, katere večina je nam nevidna; dejstvo, da od vseh možnosti, ki so nam jih odkrile raziskave, uporabljamo le malo naših psihicnih zmogljivosti, dejstvo, da se nam sedaj začenja dozdevati, da lahko ustvarimo družbo, ki bo priskrbela srečo in zadovoljstvo le, če pričnemo s psihične in individualne ravni.

Zastavimo si vprašanje — kakšna naj bi bila komuna psihokulture. Kakšni naj bi bili njeni cilji; kam bi uporabila svoja sredstva; po katerih principih bi tekla njena organizacija? Če priznamo svojo nevednost glede naše psihe, nam je nemogoče natančno odgovoriti na ta vprašanja. Toda lahko v grobem načrtamo nekaj vodil za akcijo in načrtovanje, ki so lahko splošna in spodbudna zajeti široko območje posameznih primerov.

Komuna psihokulture bi usmerila svoja sredstva k človeku. Za spreminjanje in preoblikovanje fizičnega okolja bi bilo porabljen manj časa, denarja in energije in več za nematerialni kulturni razvoj — najprej razumevanje in nato morda preoblikovanje človeka. Sredstva komune bi bila predvsem usmerjena k rasti in razvoju njenih članov, razširjanju znanja (predvsem takšna področja kot etika, „čista“ znanost, umetnost komunikacije in medosebne občutljivosti). Funkcija komune kot kolektiva bi bila razširiti človekove mentalne sposobnosti na vseh frontah, raziskovati človekov značaj in razumeti njegovo dušo. Nadaljnja naloga psihokulture bi bila poiskati poti do harmonije človeka s samim seboj, z drugimi ljudmi in okoljem, katerega del je tudi človek. Prva direktiva psihokulturnega razvoja bi bila torej izenačiti človeka s fizičnim svetom, v katerem mora živeti, in odkriti načine, s katerimi bi vsak človek dosegel največjo zadovoljitev v svojih omejenih letih življenja.

Ne moremo definirati človekove narave, zato ne moremo postaviti komune, katere sistem organizacije bi bil skladen s človeško naravo. Toda lahko zgradimo sistem komun, katerega cilji bi omogočili odkrivanje narave človeka in njeno prilagoditev. Ne vemo, kaj je dobro za vse ljudi ali kaj je sreča. Nemogoče je še oblikovati sisteme, ki bi poskrbeli za to dvoje. Toda lahko si zastavimo postavitev sistemov, ki dopuščajo vsakemu posamezniku dovolj svobode, da lahko najde svojo lastno srečo. Kar lahko napravimo, je, da svoje napore vložimo v razjasnitev stvari, ki jih še ne moremo razlagati. Poleg tega predlagamo tudi eksperimentalen, fluiden pristop k življenju. Naš edini končni cilj je iskanje dobrega, iskanje ciljev samih, ostalo mora ostati dovolj spremenljivo, da se lahko prilagodi novim odkritjem.

Družba ljudi, ki iščejo predvsem spoznanje o sebi, ne sme ovirati ustvarjalnosti, svobode, potovanja, doživljanja in učenja. Teško si je predstavljati, kako bi se način življenja psihokulture razvil v represivnem političnem ali ekonomskem okolju. Komuna psihokulture bi morala podpirati svobodo izražanja, potovanja, radovednosti, združevanja itd. Njena ekonomija in politika bi morali biti precej manj kompleksni kot sedaj. Priznavajoč ekološko harmonijo kot osrednje razvojno temo bi morala biti ekonomija usmerjena k proizvodnji trajnih potrebščin in proizvodov za razširjanje ustvarjalnih in estetskih zmogljivosti. Konkurenčna ekonomija, vojska, birokracija in masovne politične institucije ne bi imele prostora v psihokulturni skupnosti.

Človeška in materialna sredstva, ki iščejo tehnične uporabnosti, bi bila usmerjena k izdelavi pripomočkov za zdravo življenje vseh. Kontrola rojstev bi bila bistvena. Čas in energija, sproščena zaradi poenostavitve ekonomskih potreb, bi bila uporabljena za osebni razvoj, vzgojo in kreativne umetnosti.

Mnogi strokovnjaki potrjujejo, da se bo človek mogel osvoboditi fizičnega dela v treh ali štirih desetletjih, če se bo tehnični in industrijski razvoj nadaljeval kot doslej. Vendar je zelo velik del naše ekonomske moči usmerjen k proizvodnji nebitvenih okrasnih materialov in luksuza. Vse to nas napeljuje, da se vprašamo, kako dolgo bi potrebovali, da bi se človek osvobodil pasti, če bi preusmerili sredstva, ki jih sedaj zapravljamo za okrasje, v razvoj bistvenih tehnologij. S tem ne predlagamo, naj človek opusti tehnologijo in začne živeti v šotorih ter meditira o naravi človeške psihe. Vendar je mogoče uporabiti sedanjo tehnologijo z novim sistemom prednosti, tako da si ustvarimo materialno preprostejši način življenja, ne da bi bil ta tehnično primitiven. Vprašanje, na katero mora odgovoriti vsak zase, je v tem sistemu prednosti. Kaj je bolj pomembno: imeti čas za družino, zase in za nova doživljanja ali porabiti ta čas za podpiranje ogromne, razrasle ekonomske institucije, ki zalaga trg s stotinami različnih modelov avtomobilov? Kaj daje večje zadovoljstvo: knjiga, film, večer na baletni predstavi ali šest različnih barv toaletnega papirja ali pet različnih vzorcev kromiranih okraskov na hladilniku?

Psihokultura predpostavlja bolj navznoter — medosebno usmerjeno zavest, ki vrednoti doživljanje življenja bolj kot njega produkte. K človeku usmerjeni človek bo bolj pozoren do osebe, s katero govori po telefonu, kot do barve ali oblike telefona. Vase usmerjeni človek bo užival v občutku pitja hladne limonade, namesto v posebni dekoraciji hladilnika, ki jo je shladil. Morda se bliža čas, ko bomo lahko začeli razmišljati o načrtovanju komun in skupnosti, ki bodo skrbele za dobre ljudi v najglobljem pomenu, prej kot za zahteve strojev, za katere smo po pomoti menili, da so bistveni za srečo človeka.

Prevedel Jože SLAK—Đoka

Spigenija Zagoričnik

Dolgo,

vroče

poletje

16. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Predusem bi vas upoznal s par stvari in to je:

Da bi dežural kot pogotbi stoji to je 24 ur pomeni moram ves čas biti u loži. Zaradi tega odločio da po 24h spim u loži.

Po navadi se budim ob 7h zjutraj. Idem za pošto časopise in „DELO“ in to use lepo rasporedim. Pretpovdne imam največ onih kateri izven Ljubljane zovo dom in njegove stanovalce. Tako da sem precej zaposlen ker moram jiti kar naprej kar u 6 nastropje da bi pozval na telefon.

Ves čas preživim u loži. Razen kosila. Grem za eno uro u menzo ali trgovino. Po kosilu sem spet u loži use do 24h. Po navadi glavni vratar pride za potpis okrog 23h. Po tem grem ugasnit luči in preverjam če je voda u kupatilih uredu. Ob 24h grem spat.

17. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Kot ponavadi budan ob 7h. Po tem grem na upravo za pošto in časopise. Časopis lepo na određeno mesto izobesim a napišem seznam onih stanovalcev ki so imali pošto. Obvestilin priporočena prinesem ob 9h.

Pri dežurstvu gledam na to gdo prihaja in skrbim za use stvari. Zvečer prižgao televizor kjer je bio film. Po končanem filmu zapruo ložo. Potpisao okrog 23h.

18. 7.

U času mojega dežurstva u domu stanje uredu.

Ni je bilo nikakih incidenata niti kakih posebnih dogotka. Na kratko je bilo mirno. Zjutraj prinesao pošto in od 13h do 14h bio na kosilu. Zvečer potpisao okrog 23h. Ob 24h se spravio spat.

19. 7.

Moje dežurstvo se začne ob 7h zjutraj. Okrog 8h šeo za pošto a okrog 9h za priporočeno in obvestila. Obvezno napišem seznam onih ki dobijo pošto in časopise. Časopis „DELO“ izobesim na oglasnoj tabli. Telegrama in expres priporočena pisma nesem osebno in poišem naslovnika. Na kosilo grem ob 12h do 13h. Večerjo prinesem is trgovine in največkrat je to suha večerja.

U času mojega dežurstva se ni dogodilo nič posebnega in mislim da je dom izmet tistih kojega su stanovalci jako kulturni in disciplinovani. Glavni vratar — s knjigo za potpis — prišao okrog 23h. Ob 24h pogasio luči i šeo spat.

20. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h šeo za pošto. Napisao seznam onih ki so dobili. Časopis „DELO“ zalepio na oglasnoj tabli. Ob 9h šeo za obvestila o priporočeni in obvestila o denarju. Ob 11h prišao referent za studentska pitanja in me uprašao kaj mi fali u loži in dali je use uredu.

ob 12h šeo na kosilo. Do takrat imao par razgovora od zunaj. Po kosilu bio u loži. Glavni vratar prišao ob 23h.

21. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Dežurstvo začeo ob 7h. Ob 8h šeo za pošto in tiskane stvari. Ob 9h šeo za priporočene in obvestila. Ob 10h prišao en delavec in odnesao klop is TV sobe. Povedao da je to odlok uprave. Od 13h do 14h bio na kosilu.

Do zvečer ko pride glavni vratar za potpis nije bilo nič značajnega. Ob 24h šeo spat. Tako se končao moj delovni dan.

22. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Zjutraj okrok 7h budim se in začeo dežurat. Kjer je danes nedela in kjer je praznik ni pošte ni časopisa.

Ob 10h prišao glavni vratar za potpis. Ob 12h šeo u gostilno do 13h. Naprej dežurat. Ob 17h prišao glavni vratar za potpis. Ob 17.05 prižgao TV in gledala se atletika. Zvečer ob 23h potpisao sebe u knigo dežuranja in ob 24 h šeo spat.

23. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 8h prišao is uprave referent za studentska uprašanja in uprašao dali je nekaj novega narobe. Povedao mu za stare okvare in ostalo uredu. Ob 8.30 šeo za pošto. Ob 11h prišao poštar in dao telegram. Ob 12h šeo na kosilo. Ob 13h bio nazaj u loži.

Popovdan okrok 15h pridu starši ene stranke is ZRN tako da ih otpelao do nje.

Zvečer ob 19h prižgao televizor do 23h.

Ob 10h zvečer se en stanovalec zastrupio alkoholom tako da telefoniram za hitro pomoč. Šeo ga spremit do bolnice.

Ob 24h potpisao knigo dežurstva. Ob 1h zvečer šeo spat.

26. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 8h šeo za pošto. Ob 8.30 za obvestila o priporočeni. Na kosilo šeo ob 12h nazaj bio ob 13h.

Ceo čas je u domu sila mimo. Nobenih incidentata. Razlok je gotovo ta da je većina stanovalcev na počitnicah.

Ob 19h otpruo TV sobo in uključio TV. Zvečer ob 21.30 prišao kontrolirat en tip s uprave. Ob 22h zapruo TV sobo. Ob 23.10 prišao glavni vratar za potpis. Ob 24h sem u postelji.

27. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h se budim. Ob 7.30 šeo za pošto in časopis. Ob 8.15 prinesao obvestila o priporočeni. Ob 9.15 pokazao šoferju kje je uprava, on je is Bihaća. Vozi kamen za formaviva.

Ob 12h bio na kosilu. Ob 13h bio nazaj u loži. Okrok 11h zvečer prišao za potpis. Po tem ugasnuo TV in šeo spat.

28. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 9h prinesao pošto. Časopis in obvestila. Pošto zložio časopis obesio na oglasnoj tabli. Imeo pogovore – telefonske – zunanja veza. Laufao po one stanovalece ki so imeli razgovor. Po kosilu spet bio u loži. Zvečer stanovalci gledali TV program. Po programu zaklenuo TV sobo.

29. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h budim se in dežuram. Ob 9h šeo za delo (časopis). Kjer je

24. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Zjutraj opravio osnovne dolžnosti to je prineseo pošto časopis „DELO“ obvestila o priporočeni. Ob 13h bio na kosilu. Ob 14h nadaljevao dežurstvo.

Ob tem času opazim da se nekateri stanovalci polivajo vodom. Šeo ih opominjat a brez uspeha. Polivanje se nadaljuje celo popovdne. Polivajo tudi druge dol. Polivajo tudi starejše ljudi. Celo zobozdravnika enega profesorja in eno ženo turistkinjo. Vsi pridejo k meni po pomoč. Na žalost ne morem im pomagat. Kjer se tistim tipovim ni dalo dokazat.

Zvečer ob 21h prišao en tip za kontrolo dežurstva. Po tem prišao stari s knigo za potpis. Potpisao okrok 23h a ob 24h se končao moj dolovni dan.

25. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Zjutraj ob 7h prišao hišnik nad okvare. Ob 7.30 šeo za pošto. Ob 8.30 hišnik uspešno opravio delo. Ob 8.30 šeo za priporočeno pošto in srečao referenta za studentska pitanja. Povedao mu o temu kaj se dogodilo prethodni dan o polivanju z doma na nedolžne prolaznike. Oblubio je on da bo uprava poduzela nešto sa svoje strane.

Na kosilo šeo ob 12h do 13h. Do zvečer ni se kaj dogodilo. Nič ekscesa. Bilo je mirno in tiho. Ob 2.30 otpruo TV sobo in uključio TV. Ob 22.15 prišao kontrolirat dežurstvo referent za studentska uprašanja. Za njim prišao stari s knigo za potpis ob 23h. Ob 24h šeo spat.

danes nedela ni je pošte.

Ob 12h bio na kosilu. Do 13h. Pret tem ob 10h prišao vratar za potpis. Zvečer ob 8h uključio TV. Program se gleda do 10.30. Po tem zapruo TV sobo. Ob 24h bio u postelji.

30. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7.30 šeo za pošto in časopis „DELO“. Ob 8.30 šeo po priporočena. Ob 10.35 poštar prineseo telefonski razgovor ki ga nesem u sobo 34. Od 14h do 15h bio na kosilu. Ob 16h poštar prineseo telegramski denar za soba 53. Šeo iskat. U sobi pa ni je je bilo. Ob 23.20 prišao glavni vratar za potpis. Ob 24h šeo spat. Tako se končao moj delovni dan.

31. 7.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Ob 7h zbudio se in začeo zadni dan dežurstva meseca julija. Ob 7.30 šeo za pošto ob 8h za priporočeno. Ob 9.45 prišao referent gledat kako je kaj in tako naprej. Imeo do kosila dvatri telefonske razgovore – zunanja veza. Ob 12h kot po navadi bio na kosilu ob 13h pa spet nazaj u loži. Ob 22.25 potpisao knigo dežurstva in ob 24h že spao.

1. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 8.30 prinesao pošto in obvestila o priporočeni. Ob 11h imeo zunanjo vezo pa spet okrok 12h dvetri. Tako laufao na vrh po

stranke. Ob 12.30 bio na kosilu do 13.30.

Ob 13.30 šeo na teraso da preprečuo polivanje vodom. Fantje slišali. Ob 20h otrpao TV sobo in TV sprejemnik. Okoli 22h prišao kontrolirat dežurstvo en gospot s uprave. Ob 23h potpisao knigo dežurstva. Ob 23.10 ugasnuo TV in zapruo TV sobo. Program je bio tako dougo kjer so is Pule prikazivali s filmskog festivala reportažo o „Sutjesci“.

Ob 24h bio u postelji.

2. 8.

U času mojega dežurstva stanju u domu nasledne:

Ob 7h začeo drugi dan dežurstva u mesecu augustu. Nič spremeneno. Delo opravlam krajnje resno kot to u pogotbi stoji.

Ob 7.30 šeo za pošto in časopis „DELO“. Priporočene ni. Prvič je ta dogotek.

Ob 11h do 11.40 imeo telefonske razgovore – zunanja veza. Neki so spraševali gđaj dela zobozdravnik neki iskali stanovalce. Ob 12h šeo na kosilo. Popovdne od 13h naprej bilo je jako mirno mimo. En Angleš iskao ene Poljakinje in povem mu da niso tu. Zvečer en gospot iskao čerko Nado. Ob 23h potpisao knigo dežurstva in ob 24h šeo spat.

3. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Ob 8h šeo za pošto. Ob 10.45 prišao referent za studentska uprašanja in kontrolirao dežurstvo. Uprašao kako kaj in kaj manka. Ob 13h bio u loži a po tem do 14h na kosilu. Zvečer okrok 23h prišao glavni vratar za potpis.

4. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h začeo dežurat. Enkrat okrok 9h prišao za potpis. Ob 16.15 spet za potpis. Zgine magnetofon is lože za mojega kolega. To prijavimo na milico in pride zvečer okrok 22h. Tu je slučajno tudi referent za studentska pitanja.

Zvečer okrok 23h prišao za potpis.

5. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h kot po navadi začem dežurat. Ob 9h šeo za časopis „DELO“. Kjer je danes nedela ni pošte.

Ob 10.35 prišla kontrola dežurnega. Ob 12h bio na kosilu. Ob 13h bio spet nazaj. Popovdne ob 16h bila kontrola in za potpis.

Zvečer otrpao TV sobo in uključio TV. Po končanem programu zapruo TV sobo. Ob 23h pride kontrola in dao potpis. Ob 24h u postelji.

6. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Ob 7h kot po navadi začeo dežurat. Ob 8h šeo za pošto in obvestila. Ob 12h šeo na kosilo in na banko za denar za mesec julij. Kjer sem priden dobim ves denar. Nič mi ne odbiju. Bom se potrudio tudi ta mesec da mi nič ne odbiju.

Popovdne bilo stanje u redu. Mimo tako da se ni kaj dogodilo da bi se pisalo.

Ob 23h prišao glavni vratar za potpis.

7. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Use po starem. Nič novega se dogodi.

Da ne bom pisao usak dan iste stvari usaki dan bom krajsi in bol jasen.

8. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu je:

Dan kot tudi usi. Brez velikih značajnosti. Bile so: zjutraj kontrola s uprave glavni vratar po tem popovdne glavni vratar in zvečer za potpis.

9. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h budio se in začeo dežurat. Ob 9h šeo za pošto. Ob 12h šeo na kosilo. Bio do 13h. Prišao referent za studentska uprašanja in uprašao kako je kaj in tako naprej. Ob 15.30 imeo telefonski razgovor s Beogradom. Ena kolegica se zanima dali tu stanuje en Ljuboš. Na žalost nisem pomagao.

Zvečer ob 23h prišao za potpis.

10. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ta dan kot ostali. To je nič novega stanje nespremenjeno. Zvečer ob 23h prišao glavni vratar za potpis.

17. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

24. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

25. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu

29. 8.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

30. 8.

U času mojega

1. 9.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Začeo se tretji mesec mojega dežurstva. Mislim da o mojem dežurstvu samo drugi lahko govore a ne jast. Bilo bi mi drago ko bi povedali kako je do popovnosti opravleno.

2. 9.

U času mojega dežurstva stanje u domu nasledne:

Ob 7h začeo dežurat. Kjer je danes nedela ni pošte. Ob 15h prišla kontrola.

6. 9.

Dan kot usak. Ob 13h po kosilu šeo za plačo. Zvečer grem. Ob 23h prišao glavni vratar.

15. 9.

dežurstvo od 7h do 13.30

Vse mirno. Samo ob 13.03 sta se pojavila dva vampirja in izjavila naslednje: kri ni voda!

